

KEILA LINNA ARENGUKAVA AASTANI 2020

Keila 2009

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	4
2. Arengukava koostamise metoodika	4
3. Arengukavas kasutatavad põhimõisted	5
I. KEILA LINN KUI SOTSIAALMAJANDUSLIK REGIOON	7
1.1. Põhiandmed	7
1.2. Inimesed	7
1.2.2. Demograafiline tööturusurveindeks.....	9
1.2.3. Rahvaarvu prognoos	10
1.2.4. Tööpuudus	12
1.2.5. Oskused ja innovaatus	12
1.2.6. Majanduslik toimetulek.....	13
1.3. Majandus	13
1.4. Kohalik omavalitsus	16
1.4.1. Linna juhtimine.....	16
1.4.2. Majandamine	17
1.4.3. Maakasutus ja territoriaalne planeerimine	20
1.5. Väliskeskkonna trendid ja mõjud	21
II. OLUKORRA HINNANG JA STRATEEGIA	22
2.1. Olukorra hinnang	22
2.2. Visioon	24
2.3. Arengustrateegia	24
2.4. Arengueesmärgid	25
2.4.1. Kodanikualgatuse ja mittetulundusliku tegevuse toetamine	25
2.4.2. Sotsiaalseid ja elukondlikke vajadusi rahuldav teenuste võrk	26
2.4.3. Inimesekesksed ja toimetulekut toetavad teenused kõigile vanuserühmadele	27
2.4.4. Pansionaadi rajamine eakatele ja enesega mitte toimetulevatele inimestele.....	29
2.4.5. Toimiv ja erinevaid võimalusi pakkuv haridussüsteem.....	29
2.4.6. Tänapäevane kool, kus on hea nii õppida, kui töötada	31
2.4.7. Keila koolidel on õpilaskodu.....	32
2.4.8. Keilas on kutseõppeasutus, mille praktikabaasiks on kohalikud ettevõtted.....	33
2.4.9. Tänapäevased ja lapsesõbralikud lasteaiad, kus jätkub kohti kõigile soovijatele	33
2.4.10. Vabaharidus loob tingimused isiksuslikuks ja sotsiaalseks arenguks.....	36

2.4.11. Iseseisva ja loova maailmanägemisega noored	37
2.4.12. Laste ja noorte muusikalise loomevõime avastamine ja arendamine	39
2.4.13. Mitmekesine huvitegevus.....	40
2.4.14. Kunstiloojate ja tarbijate kohtumispaik on Kaunite Kunstide Maja.....	41
2.4.15. Kaasaegne ja kõrge teeninduskultuuriga raamatukogu.....	41
2.4.16. Traditsiooniliste ürituste jätkusuutlikkus ja uute ürituste käivitamine	42
2.4.17. Välja arendatud puhkealade võrgustik erinevate võimalustega terviseliikumiseks ja sporditegevuseks	43
2.4.18. Aastaringne turismihooaeg – siia on alati põhjust tulla	45
2.4.19. Kohalikku ärielu elavdab ettevõtlusinkubaator	47
2.4.20. Kaunis ja funktsionaalne linnasüda ning miljööväärtuslik hoonestus	47
2.4.21. Teadlik linnaplaneerimine ja linnaruumi terviklikkus	49
2.4.22. Kõrge teeninduskultuuriga ja kodanikke kaasavad linnaasutused.....	51
2.4.23. Turvaline ja puhas linnakeskkond	52
2.4.24. Tehniline infrastruktuur ja teedevõrk vastavad majapidamiste nõuetele.....	54
2.4.25. Vastastikusel kasul põhinev koostöö naaberomavalitsustega	56
2.4.26. Hästi toimiv linnasisene koostöö	57
2.4.27. Viljakad suhted sõpruslinnadega	57
2.4.28. Keila on Lääne-Harjumaa keskus	58
III. TEGEVUSKAVA.....	59
IV. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE.....	66
4.1. Finantseerimise üldpõhimõtted	66
4.2. Täitmise hindamine	67
4.3. Arengukava realiseerimisega seotud riskid	68
4.4. Keila linna arengukava seos Harju Maakonnaplaneeringuga	69
4.5. Muutmine ja järgmise arengukava koostamine	72

SISSEJUHATUS

1. Arengukava ülesanne ja kooskõla seadusandlusega

Keila linna arengukava on peamiseks aluseks linna kui kohaliku omavalitsuse ühiselu korraldamisel. Senini kehtiv Keila linna arengukava võeti vastu Keila Linnavolikogu 28. märtsi 2000. a määrusega nr 4. Uue arengukava koostamise vajadus tuleneb nii Eesti Vabariigi seadustest kui ka viie aasta jooksul toimunud arengutest.

Kooskõlas „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” (edaspidi KOKS) paragrahvides 9 ja 37 sätestatuga on “Keila linna arengukava aastani 2020” ülesanne pakkuda linna kui terviku arengu seisukohalt parim strateegiline lahendus soovitud ja kokkulepitud tulevikuseisundi saavutamiseks. Tegemist on kohaliku omavalitsuse tööd suunava strateegilise dokumendiga, milles määratakse viis, kuidas kasutada ja kaasata ressursse (finants-, inim- ja loodusressursse) võimalikult optimaalselt linna arengu heaks. Keila linna arengukava on aluseks linna üldplaneeringule ja valdkondlikele arengukavadele. Keila linna üldplaneering kehtestati Keila Linnavolikogu 15.oktoobri 2002.a. määrusega nr. 31. ning käsitleb linna ruumilist visiooni ja planeeringulahendust. Planeeringuna mõjutab Keila linna arengut Harju maakonnaplaneering. Selles on kavandatud Keila linna ümbersõidud, millega tuleb käesoleva arengukava koostamisel arvestada. Linna konkreetsete piirkondade arengut mõjutavad kehtestatud osatüüpplaneeringud: Keila loodeosa üldplaneering ja Keila idaosa üldplaneering, mis on koostatud Keila jõe saare alaosa kohta.

Tagamaks ressursikasutuse optimeeritus nii linna, maakonna kui ka riigi tasandil, on linna arengukava koostamisel arvestatud riiklike ja maakondlike arengudokumente. Seadused, arengukava strateegiline olemus, vajalik kooskõla teiste (riiklike, maakondlike, valdkondlike) arengudokumentidega ning sotsiaalpartnerluse tähtsustamine nõuavad, et arengukava oleks käsitletud kui osa järjepidevast arengu kavandamise protsessist. Arengukava vastuvõtmist reguleeriv KOKS nõuab arengukava iga-aastast läbivaatamist volikogu poolt. Arengukava strateegilisus tähendab muuhulgas vajadust võtta arvesse olulisi muutusi linnas või väliskeskkonnas. Kooskõla teiste arengudokumentidega eeldab pidevat koordineeritust riigi, maakonna ja linna valdkondlike arengukavade koostamisel.

2. Arengukava koostamise meetoodika

Keila linna arengukava käsitleb Keila linna kui terviklikku kogukonda, territooriumit ja kohalikku omavalitsust. Keskseteks metodoloogilisteks küsimusteks arengukava koostamisel oli linna kui terviku arengu ja valdkondliku arengu vastastikuse seotuse arvestamine ning teadmiste ja analüüsi rakendamine strateegiliste valikute tegemisel.

Arengukava koosneb kolmest erinevat funktsiooni täitvast, kuid lahutamatu seotud osast:

- teadmistest linna ja väliskeskkonna kohta;
- teadmistele tuginevast strateegiast;
- strateegiast lähtuvast tegevuskavast.

Osade koostamisel kasutati erinevaid meetodeid.

Teadmiste osa koosneb linna kirjeldusest ning analüüsist. Linnaelu kirjeldused koostati olemasolevate statistiliste andmete, registreeritud jms põhjal. Kirjeldustes esitatud andmed loovad faktilise aluse arengustrateegias püstitatud eesmärkidele mõõdikute ja täitmist näitavate kriteeriumite seadmisel. Linna kui terviku arengueeldusi hindavas SWOT-analüüsis esitati ning järjestati individuaalsete hinnangute alusel olulisuse järjekorras konkreetsed linna tugevad ja nõrgad küljed ning ohud ja võimalused väliskeskkonnas.

Arengustrateegia osas esitatakse linna arengu visioon aastaks 2020, tasakaalustatud arengu põhimõtetest lähtuv arengumudel koos arenguprioriteetidega ning eesmärgid. Eesmärkide puhul eristati linna tasakaalustatud arengu üldeesmärke ning prioriteetidest lähtuvaid strateegilisi eesmärke. Arengumudel ühendab tegevusvaldkondades püstitatud eesmärgid linna kui terviku üldeesmärkidega ning määrab strateegiliste eesmärkide funktsiooni tegevuskavas.

Tegevuskava on üles ehitatud vastavalt strateegilistele arengueesmärkidele. Iga tegevuse puhul on määratud selle iseloom (materiaalseid või mitte-materiaalseid väärtusi loov, üksnes kohaliku omavalitsuse eelarve vahendeid või ka eelarveväliseid vahendeid kasutav tähtajaga piiratud tegevus), rahastamisallikad, linnaelarvest eraldatavate vahendite osakaal, tegevuse maksumus ning vastutaja. Teostamata, kuid aktuaalsuse säilitanud tegevused eelmistest tegevuskavadest moodustavad uues tegevuskavas olulise sisendi.

Tegevuskava seotuse arengustrateegiaga tagab seire ja tagasiside mehhanism. Iga eesmärgile on seatud üks või mitu mõõdikut ning eesmärgi täitmist näitavad kriteeriumid. Et arengumudel ühendab arengueesmärke vastava tasakaalustatud mudeli komponendiga, siis näitab nende eesmärkide täitmise edukus linna arengu üldisemat tasakaalustatust või mittetasakaalustatust.

3. Arengukavas kasutatavad põhimõisted

Arengukava – pikemaajalisest arengustrateegiast lähtuv lähemate eesmärkide saavutamist kavandav dokument. Arengukava viiakse ellu programmide, projektide ja eelarve kaudu.

Arengustrateegia – arengu tagamiseks või kiirendamiseks koostatud üldine tegevusprogramm, milles määratakse prioriteet või prioriteedid, pikaajalised eesmärgid ning näidatakse, kuidas koondada eesmärkide saavutamiseks vajalikke ressursse.

Demograafiline töötururinde indeks – võimaldab hinnata rahvastiku vanusstruktuuri tasakaalustatust ja piirkonna demograafilist taastootmispotentsiaali. Mida suurem on indeks, seda suurem on taastootmispotentsiaal. Näitaja on 1 juhul, kui tööturule suundujaid on võrdselt lahkujatega.

Eesmärk – soovitud seisund arengustrateegia elluviimisel ehk milleni kavatsetakse jõuda.

Elujõulisuse indeks - arvutamise aluseks on kaheksa komponenti, mis sisaldavad demograafilisi ja majandusnäitajaid kohaliku omavalitsusüksuse tasemel: rahvaarvu muutus (%); alla 65-aastaste osatähtsus (%); registreeritud töötute osatähtsus 16-aastaste kuni pensioniealiste hulgas (%); kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekunud üksikisiku tulumaks elaniku kohta (krooni); kohaliku omavalitsuse tulu elaniku kohta (krooni); kõrgharidusega

elanike osatähtsus (%); äriühinguid 1000 elaniku kohta; tegevusalade arv kahekohalise EMTAK-i koodi tasemel.

Inimareng – inimese personaalsete oskuste, võimete ja teadmiste kasv.

Keskkond – asjade, materjalide ja ainete kogum, mis ümbritseb subjekti või sotsiaalset kogukonda. Keskkonna osaks võib olla ka inimene, juhul kui ta on selles seoses käsitatud objektina.

Majandusareng – materiaalsete, rahas väljendatavate väärtuste suurenemine.

Prioriteet – kokkulepitud eelistus eesmärkide ja tegevuste osas.

Prognoos – olemasolevatele andmetele tuginev tulevikuseisundi hinnang

SWOT-analüüs – meetod organisatsiooni sisemiste tugevate ja nõrkade külgede ning väliskeskkonna võimaluste ja ohtude analüüsimiseks. Analüüs tehakse tavaliselt rühmatööna ning see keskendub kohalikele omavalitsustele rakendatuna omavalitsusele tervikuna, mitte üksnes valitsusaparaadile.

Säästev areng - (ka jätkusuutlik või alalhoidev areng) tähendab majandusarengut, mis ei ületa looduskeskkonna iseregulatsiooni säilimise piire ja säästab taastumatuid ressursse.

Tegevus – tegevuse kirjeldamisel on võimalik kindlaks määrata teostamise aeg, maksumus, vastutaja ja finantseerimisallikas või -allikad.

Tegevuskava – konkreetsete tegevuste loend ja kirjeldus, mida on vaja eesmärkide saavutamiseks täita.

Tegevussuund – tegevuste kompleks, mis tuleb teostada eesmärgi saavutamiseks. Tegevussuuna sees määratakse konkreetsete tegevused (projektid).

Tõmbekeskus - (linnaline) asustusüksus, kus käib töö ning mille teenuseid tarbib arvestatav osa tagamaa omavalitsusüksustest pärit inimestest.

Vabaharidus – koolitus, mis on suunatud inimese loovuse, annete ja sotsiaalsete oskuste tõstmisele. Vabahariduse raames omandatud teadmised ja oskused aitavad olla edukamad oma igapäevatoos;

Valdkond – tegevuse laadi (väljundi) alusel eristatav tegevuste üldistatud kogum.

Valglinnastumine – linna kasvamine hõreda asustustihedusega struktuurina, mis hõivab ümbritsevad põllumajandusmaid ja loodusmaastikke. Nähtus on põhjustatud sotsiaalsetest ja majanduslikest protsessidest, mis alati ei ole planeeringutega juhitavad. Areng on juhuslik ja ebahütlane, asustust iseloomustab monofunktsionaalsus ja sotsiaalne homogeensus.

Visioon – soovitatav tulevikupilt, mille poole eesmärgistatud tegevuste kaudu püüeldakse.

Ülalpeetavate määr – näitab ülalpeetavate (nooremad kui 14 aastat ja vanemad kui 65 aastat) suhet tööealistesse: mitu mittetööealist inimest tuleb saja tööealise elaniku kohta.

I. KEILA LINN KUI SOTSIAALMAJANDUSLIK REGIOON

1.1. Põhiandmed

Keila on väikelinn, mille pindala on 10,46 km². Sellest pool on tihedalt asustatud, pool kaetud põhiliselt metsade, looduslike heinamaade ja soodega. Keila idapiir kulgeb osaliselt mööda Keila jõge, mis suubub Soome lahte Keila-Joa piirkonnas. Keilat läbivad Paldiskisse ja Lääne-Eestisse viivad maanteed ja raudtee, linn on keskuseks suurele osale Lääne-Harjumaast. Keilas on hästi arenenud ettevõtetus, mis pakub hulgaliselt töökohti mitte ainult Keila, vaid ka ümbruskonna elanikele. Kõik suuremad tööstuspiirkonnad paiknevad linna äärealadel. Keila majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale avaldab tugevat mõju Tallinna lähedus - vaid 25 km. Sellest on tingitud küllaltki intensiivne pendelmigratsioon Keila ja Tallinna vahel: paljud Keila elanikud töötavad Tallinnas ja Tallinna elanikud töötavad Keilas. Keila pakub tallinlastele ka vabaaja veetmise võimalusi.

Tallinna suurt mõju Keila linna arengule tõestavad ka Eesti Statistikaameti andmed, mille järgi on kaugusega Tallinnast seotud rahvaarvu muutus, keskmine vanus, suremuskordaja, ülalpeetavate määr, omatulu elaniku kohta, üksikisiku tulumaks elaniku kohta ning äriregistris registreeritud äriühingute arv 1000 elaniku kohta. Kõik nimetatud näitajad olid arengu suhtes soodsamad Tallinnast kuni 50 km kaugusel asuvates omavalitsustes.

Miljöö ja erineva elukeskkonna määrab Keilas raudtee kulgemine. Raudteest lõuna pool asub aedlinnak üksikelamutega, põhja poole on aga kerkinud korruselamud. Linna lääneossa rajatakse põhiliselt üksikelamuid. Suuremad pargid - Keskpark, Jõepark, Männik, haljasalad ja linna lääneossa jäävad kenad männimetsad teevad Keilast roheline inimsõbraliku linna.

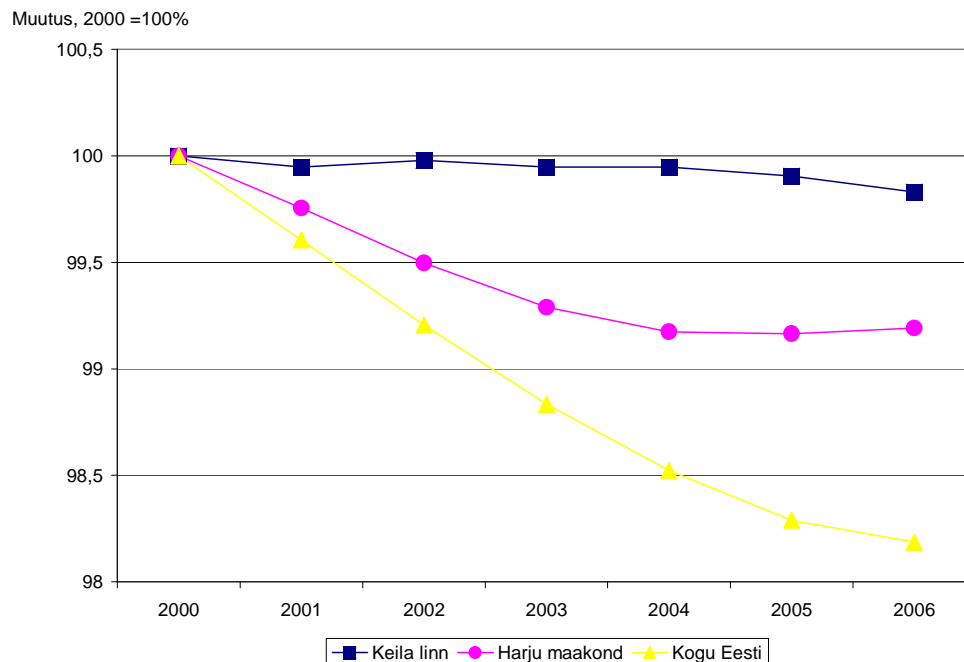
Eesti Statistikaameti 2003.a. andmete järgi oli Keila linn oma 152 punktiga elujõulisuselt kõikide kohalike omavalitsuste hulgas 7. kohal. Keilast eespool asusid Viimsi vald 201, Tallinn 176, Saue linn 172, Saku vald 163 ja Tartu linn 156 punktiga. Keila linn ületas Eesti keskmise - 100 punkti kõikide osaindeksite osas, kuid nõrgimaks küljeks, mis kahandas tunduvalt linna elujõulisust, oli madal rahvastiku juurdekasvu potentsiaal. Samas oli Keila linna kõige tugevam külg töö ja toimetulek. Eesti keskmise ületasid kahekordselt oskuste ja innovatiivsuse ning majandustegevuse mitmekülgsuse näitajad.

1.2. Inimesed

1.2.1. Rahvaarvu muutus

Alates 2000.a. on rahvaarv püsinud suhteliselt stabiilsena. Keila linnas elas 1. jaanuaril 2006. aastal 9386 inimest (ESA andmetel). Arvestades kinnisvaraarenduse trende ja inimeste elama asumist Keilasse võib tegelik elanike arv juba praegu ulatuda hinnanguliselt 10 000 elanikuni. Rahvaarvu kasvades kohalik majandus tugevneb, sest kasvab nõudmine kaupade ja teenuste järele. Rahvastiku vähenedes kohaliku omavalitsusüksuse arenguvõimalused kitsenevad. Rahvastiku kasvuindeksi (0,0%) järgi on Keila linn Eesti 241 kohaliku omavalitsuse hulgas 25. Keila linnast eespool asuvad Harju maakonna valdadest Viimsi, Harku, Saku, Saue, Kiili jne. Keila vald 0,05% rahvastiku vähenemisega aastast asub pisut tagapool - 28. kohal. Võrreldes Eesti ja Harjumaaga on aastatel 2000-2006 Keila linna elanike arvu vähenemine olnud suhteliselt tagasihoidlik.

Joonis 1. Rahvaarvu muutumine aastatel 2000-2006

Rahvaarvu muutumise komponendid on nii looduslikud - sündid ja surmad kui välistest teguritest tingitud – sisse- ja väljaränne. Kui loomuliku iibe kõikumised on tavaliselt pikaajalised protsessid, siis rännet saab reguleerida mitmesuguste küllaltki kiiresti toimivate majanduslike mõjuritega nagu näiteks uute töökohtade loomine, elamuehituse intensiivistamine jne. Uute elamurajoonide rajamine toob sageli kaasa elanikkonna hüppelise kasvu, mida kunagi ei ole võimalik saavutada suremuse languse ja sündimuse tõusu teel.

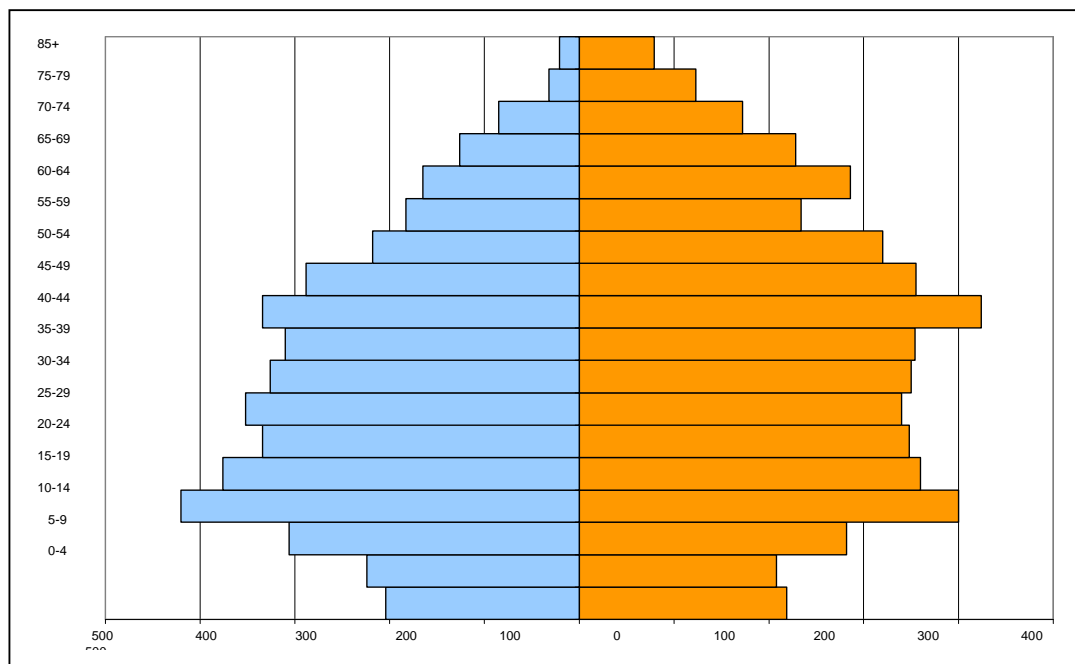
Vaatamata küllaltki aktiivsele elamuehitusele Keilas on jäänud rahvastiku arv peaaegu muutumatuks. Loomulik iibe kõigub juba aastaid 0 ümber, sest aasta jooksul sünnib ja sureb enam-vähem võrdne arv inimesi. Viimasel viiel aastal on Keilas sündinud aastas 82-86 last. Ka 2005.a. andmed ei näita emapalgast tingitud sündimuse kasvu, kuid lähtudes Eesti keskmisest näitajast võib siiski ette näha sündimuse kasvu Eesti keskmisele tasemele järgnevatel aastatel.

Keila Linnavalitsuse andmetel on Keilasse elama asunute ja Keilast lahkunute arv olnud võrdne. Kõige suurem liikumine toimub Keila ja Tallinna vahel. Üle poolte Keilast lahkujatest kolivad Tallinnasse, Keilasse tulijate hulgas on endiseid tallinlasi üle 20%. Ümbritsevatest omavalitsustest on Keila linnal stabiilselt positiivne rändesaldo Keila valla ja Paldiski linnaga. 40% Keilasse saabujatest tuleb erinevatest Eesti väikelinnadest ja alevitest. Väljapoole Harju maakonda asub elama vähem kui 20% lahkujatest, kes peamiselt loovad endale kodu maale. Viimastel aastatel on kasvanud Keilast Soome elama siirdunute arv (2004.a 6; 2005.a 21; 2006.a 16 inimest), mille põhjuseks on Soomes makstav kõrgem palk ja paremad töötingimused. Niisugune rände suund on iseloomulik nii Tallinnale kui ka teistele Harjumaa omavalitsustele.

Kohaliku omavalitsusüksuse rahvastiku vanusjaotus, mida võib iseloomustada alla 65-aastaste osatähtsusega, mõjutab samuti piirkonna arenguvõimalusi. Vanade inimeste suur osatähtsus

nõuab kohalikul omavalitsuselt suuri kulusid vanuritele mõeldud teenuste arendamiseks. Et üle 65-aastased sageli ei tööta, mõjutab see kohaliku omavalitsuse olulist tuluallikat - üksikisiku tulumaksu laekumist kohaliku omavalitsuse eelarvesse.

Joonis 2. Keila linna soo- ja vanuskoosseis 2006.a.

Keila linna elanikkond on suhteliselt noor. Alla 65-aastaseid on 87%, alla 18-aastased moodustavad 24%, mis on 2% üle Eesti keskmise. Viimasel viiel aastal ei ole olnud ka märgata Eestile ja ka paljudele väikelinnadele omast elanikkonna vananemist. Ühelt poolt on seda tinginud sündide-surmade arvu tasakaal, kuid kindlasti ka sissetänne, mis ei ole küll muutnud niivõrd rahvaarvu kui Keila linna elanikkonna vanuselist koosseisu. Vaadates sissetändajate vanust näeme, et enamik Keilasse kolijatest on noored perekonnad, lahkujate hulgas seevastu on küllaltki tähtsal kohal pensionärid.

1.2.2. Demograafiline tööturusurveindeks

Keila linna iseloomustab küllaltki kõrge demograafiline tööturusurve indeks (Keilas 1,31, Harju maakonnas 0,89, Eestis 1,03). Lähtuvalt Keila linna vanuselisest koostisest võib järeldada, kui Keila linna elanikkond ei kasva noorema tööealise elanikkonna sissetände arvel lähema kümne aasta jooksul, jääb aastal 2015 pensionile rohkem inimesi, kui asub tööle. See omakorda toob kaasa nii linna maksubaasi kui ka elujõulisuse vähenemise.

Ka ülalpeetavate määra alusel jääb Keila linn Eesti keskmisele tasemele alla, kuid ületab mõnevõrra maakonna keskmist taset Keila linn 44,6%, Harju maakond 42,1%, Eesti 47,4%). Võttes arvesse noorima vanuserühma väikest arvu, väheneb ülalpeetavate määr 1990ndatel aastatel sündinud põlvkonna arvel. Praeguse noorima vanuserühma jõudmisel tööikka suureneb ülalpeetavate arv isegi siis, kui sündimus jääb 2005.a. tasemele.

1.2.3. Rahvaarvu prognoos

Rahvaarvu kasvu Keila linnas määrab peamiselt inimeste ränne. Suure tähtsusega tegelikult asetleidvatele protsessidele on nn laulva revolutsiooni põlvkonna õpi- ja töökoha valik. Võttes arvesse sündimust aastatel 1999-2005 ning võimalikust kinnisvaraarendusest tulenevat rännet, võib eeldada, et Keila linna rahvastik võib kasvada 2020. aastaks võrreldes 2006. aasta tasemega 20% võrra ehk 12 000 elanikuni. Suurimat rahvastikukasvu võib prognoosida siiski lähimateks aastateks, mille järel linn ennast uusehituste seisukohast elamupiirkonnana territoriaalselt ammendaks. Tuleb arvestada ka Eesti regionaalarengu strateegiat 2005-2015, kus nähakse ette meetmete rakendamist Harjumaal elava rahvastiku osakaalu hoidmiseks alla 41% kogu Eesti elanikkonnast.

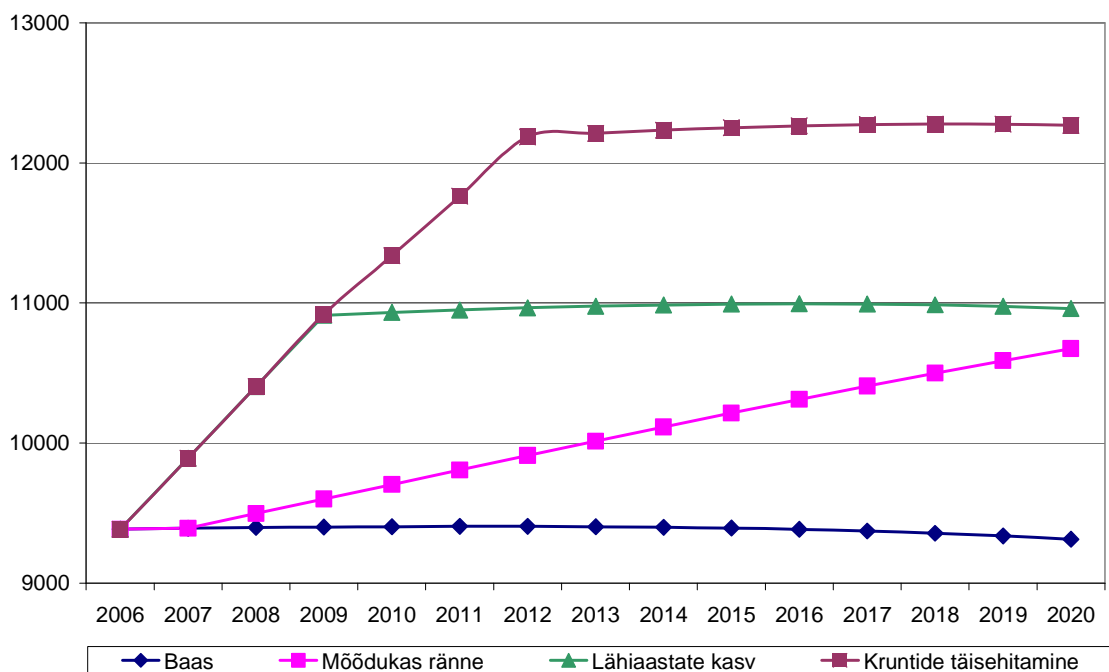
Rahvaarvu prognoosimisel on lähtutud neljast arengustsenaariumist:

- **Baasstsenaarium**, mis iseloomustab linna rahvastiku sisemist taastevõimet ehk elujõudu, kui rännet ei toimuks. Loomuliku iibe arvutamisel on kasutatud Eesti keskmiseid sündimuse ja suremuse näitajaid, mida on tasandatud Keila linna vastavate aegriidade alusel. Nii sündimus kui ka suremus on viimasel viiel aastal olnud Keilas madalamad Eesti keskmisest. Sündinute ja surnute võrdsed arvud prognoosiperioodil annavad elanike arvuks aastal 2020 9300 elanikku, mis on võrdne 2006. a elanike arvuga.
- **Mööduka sisserände stsenaarium**, mis lähtub eeldusest, et positiivne rändesaldo on ühtlaselt 100 inimest aastas. Keila linnas toimub küll aktiivne elamuehitus, kuid paljud linnakodanikud parandavad oma elamistingimusi ning uusi elanikke tuleb juurde suhteliselt vähe. Järgitud on baasstsenaariumis kasutatud sündimuse ja suremuse näitajaid. Selle stsenaariumi järgi oleks aastal 2020 Keila linna elanike arv 10 000.
- **Lähiaastate kasvu stsenaarium**, mis analüüsib rahvastikumuutusi arvestades juba välja antud ehituslube ja planeeringuid. Lähitulevikus ehitatakse kortermajad aadressidel Paldiski mnt 26A ja 28A, Keskväljak 4, Piiri 3C ja 5A, Kruusa 11, Põhja 8A ja 12B, Vasara 10A jne ning üksikelamud Sopsu-Tooma piirkonda, Jõe t 30 jne. Eeldatud on, et uutesse majadesse ja korteritesse kolib aastatel 2007-2009 577 perekonda, mis keskmiselt on kolmeliikmelised. Edasine rahvastikukasv toimub loomuliku liikumise arvel. Rände soolis-vanuseliste näitajatena on kasutatud Tallinna uusrajoonide keskmiseid. Sellest tulenevalt saavad Keilasse noored perekonnad, mistõttu kasvab ka sündide arv. Aastal 2020 elab Keila linnas 11 000 inimest.
- **Kruntide täisehitamise stsenaarium** ühendab lähiaastate stsenaariumi ja uute elamualade kasutuselevõtu aastatel 2010-2012. Lähtudes üldplaneeringust ning üldplaneeringut muutvatest piirkondadest on arvesse võetud võimalikke planeeritavaid ja ehitatavaid väike- ja korterelamuid (nt väikeelamupiirkond Jõe 57b). Aastaseks elanike rändest tingitud juurdekasvuks on arvestatud 500 inimest. Edasine elanike arvu muutus toimub loomuliku iibe arvel. Selle stsenaariumi kohaselt elab aastal 2020 Keilas 12 000 inimest.

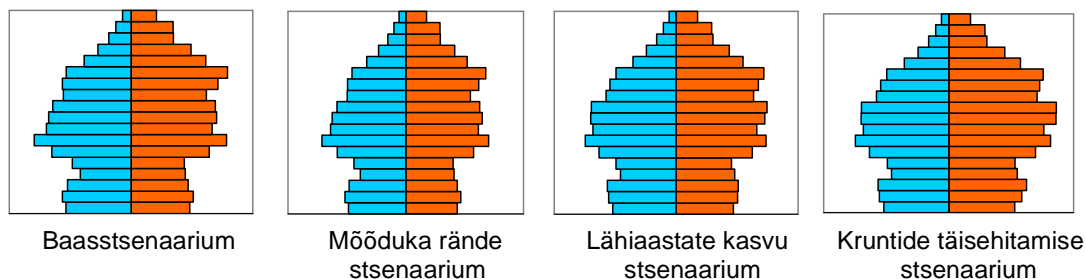
Prognoos näitab, et hoolimata Eesti tingimustes suhteliselt soodsast vanusstruktuurist, ei suuda Keila rahvastik ennast praeguse sündimuskäitumise jätkudes taastoota, kuid kõigi sisserände ülekaalu eeldavate stsenaariumite korral rahvaarv kasvab (joonis 3). Eesti keskmisest noorem vanuskoostis tagab rahvastiku taastootmise ka siis, kui sisseränne puuduks.

Kõigi positiivse rändesaldoga stsenaariumite korral suureneb aastani 2020 Keilas nii tööaliste kui laste arv, pensionialiste arv suureneb aga kõigi stsenaariumite puhul. Seejuures jääb kõigi stsenaariumite korral tööaliste osatähtsus rahvastikus 70% lähedale. Lasteaia- ja koolikohtadega varustatuse seisukohast on oluline pöörata tähelepanu laste arvu prognoosile. Kui pidada kõige realistlikumaks täisehitatud kruntide stsenaariumit, siis on ette näha juba 2010 aastaks tekkivat lasteaialaste arvu kasvu umbes 250 võrra, mis tähendab vajadust uute lasteaedade järele. Kui uusi elanikke Keilasse juurde ei tule, täidab vajaduse 2008. aastal valmiv uus lasteaed.

Joonis 3. Prognoositav elanike arvu kasv Keila linnas aastatel 2006-2020.

Joonis 4. Rahvastiku soolis-vanuseline koosseis erinevate prognoosi stsenaariumite järgi aastal 2020.

Seevastu kooliealiste arv kasvab vaid kruntide täisehitamise stsenaariumi realiseerudes, muudel juhtudel see langeb (joonised 2 ja 4). Algkoolilaste arv väheneb kõikide stsenaariumite järgi ja täisehitatud kruntide stsenaarium kuni aastani 2015, hakates seejärel tõusma. Rände puudumisel väheneks keskkooliõpilaste arv aastaks 2020 poole võrra. Ka

kõige optimistlikuma variandi korral oleks Keilas aastaks 2020 vaid 200 õpilast enam kui 2006. aastal.

1.2.4. Tööpuudus

Registreeritud töötus ja üksikisiku tulumaksu laekumine mõõdavad elanike heaolu ja kohaliku omavalitsuse majanduslikku olukorda. Üksikisiku tulumaksu laekumine iseloomustab kohaliku omavalitsusüksuse elanike sissetulekut. Parem olukord tööturul toob kohaliku omavalitsuse eelarvesse üksikisiku tulumaksu laekumise kaudu rohkem ressursse.

Keila linna tööealise (15-64 aastase) elanikkonna suurus oli seisuga 1. jaanuar 2006.a. 6546 inimest ehk 69% linna elanikest. Registreeritud töötuid oli 2005-2006. a keskmiselt 53 kuus, mis moodustab 1% tööealisest elanikkonnast. Võttes aluseks Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) tööpuuduse kordaja leidmise metoodika võib eeldada, et Keila linna töövõimelisest elanikkonnast otsis tööd umbes 2%. Kuna eri riikide seadusandlus sätestab töötute registreerimisele eri nõuded, kasutatakse Euroopa Liidus töötuse näitajana just ILO metoodika põhjal arvatut. Kui töötus jääb alla 4%, ei loeta töötust selles piirkonnas probleemiks, millega oleks vaja eesmärgistatult tegeleda. Tööturuameti mitteametlike andmete põhjal vähenes töötus 2005-2006. aastal kogu Eestis. Tulenevalt Keila linna demograafilistest ja majandusnäitajatest ei ohusta tööpuudus Keila linna ka lähimate aastate jooksul.

Suur osa linna elanikest töötab väljaspool Keilat, kuid palju väljaspool Keilat elavaid inimesi töötab erinevates Keilas asuvates ettevõtetes. Suurenenud tööalane mobiilsus suurendab aga teede liikluskooormust ning pikendab tööl käimiseks kulutatavat aega.

1.2.5. Oskused ja innovaatus

Oskusi ja innovatiivsust iseloomustavad kaks näitajat: kõrgharidusega inimeste osatähtsus ja äriühingute arv 1000 elaniku kohta. Kõrgharidusega inimeste osatähtsus 10-aastaste ja vanemate hulgas näitab kohaliku omavalitsusüksuse inimressursi kvaliteeti. Tänapäeva majandusareng toetub üha enam teadusmahukale tootmisele, mis seab üha kasvavaid nõudmisi tööjõu haridusele. Vajadus suurendada tööviljakust seab tööjõu kvaliteedile lisanõudeid. Stabiilse rahvaarvu tingimustes ei ole majandusel võimalik areneda töökohtade juurdeloomise arvel, kuid tööjõudu saab oskuslikumalt ära kasutada. Elanikkonna haridustasemega on tugevasti seotud ka üksikisiku tulumaksu laekumine.

Eestis süveneb konkurents kvaliteetse teadmistemahuka töö ja kvalifitseeritud tööjõu pärast. Kvaliteetsema tööjõu saamiseks ollakse üha enam valmis töötajate ülemeelitamiseks neile paremat palka ja töötingimusi pakkuma. Keila linna elanikel on nii Eesti kui ka Harjumaa elanikest kõrgem haridustase. Kõrgharidusega inimeste osatähtsus elanike hulgas on 33,9%, mis on peaaegu kolm korda kõrgem Eesti keskmisest ja 2 korda kõrgem Harjumaa keskmisest. Seda on kindlasti tinginud kahe küllaltki suure gümnaasiumi asumine Keilas, Tallinna lähedus ning samuti kõrgharidust nõudvate töökohtadega ettevõtlus.

Kui 1990ndatel olid Eesti arengumudelid ressursid suunatud eelkõige majandusliku kapitali kasvatamisele, siis nüüd võib prognoosida suuremat panustamist inimkapitali. Keila arendusvajadusi arvestades tähendab see kasvavaid investeeringuid haridusse. Praeguses olukorras, kus paljud Keila kõrge tööalase kvalifikatsiooniga inimesed töötavad väljaspool

Keilat, tuleb leida viis, kuidas olla tugev Lääne-Harjumaa keskus ja piirkonna tasakaalustaja, osutada parimaid avalikke teenuseid ning luua avaliku raha lisandväärtust koostöös era- ja mittetulundussektoriga. Kui täna pakub Keila ennekõike võimalusi hariduse, tervishoiu, kaubanduse-teeninduse ja kultuurielu tarbimiseks, siis edaspidi peaks muutuma senisest tähtsamaks töökohtade loomine teadus- ja arendustegevuse vallas, millega kaasneks uute tehnoloogiate kasutuselevõtt ja teadussaavutuste kommertsialiseerimisest tulev lisaväärtus.

1.2.6. Majanduslik toimetulek

Tulumaksu laekumine elaniku kohta oli Eestis 2004. aastal keskmiselt 2364 krooni. Keila linnas oli samal aastal see näitaja poole kõrgem - 5617 krooni. Üle 6000 krooni laekus elaniku kohta tulumaksu ainult kahes Tallinna ümbruses asuvas omavalitsuses - Viimsi vallas ja Saue linnas. 2005.a ületas üksikisiku tulumaks ühe inimese kohta Keila linnas 6000 krooni künnise 160 krooniga, mis näiteks on isegi kõrgem kui Tallinnas ning kogu Eesti arvestuses asub Keila linn üheksandal kohal. Kuna üksikisiku tulumaks on kohalike omavalitsuse eelarve tulude kujunemisel kõige olulisem tegur, moodustades enam kui kolmveerand omatuludest, on tulumaksu laekumise kasv linna elujõulisuse määramisel eriti oluline.

Järgides tulumaksu laekumisi Keila linnas viimase kümne aasta jooksul, võib märgata pidevat tõusu. Keila linna tulubaasi seisukohalt on oluline Keilas elavate isikute kandmine elanikuna Eesti Rahvastikuregistrisse. Kuna Keila linna tulubaas on paljuski nii Eesti seadusandlusest kui ka Tallinna ettevõtluskeskkonna arengust, on raske prognoosida maksutulude suurust viieteistkümne aasta pärast. Praeguste arengute jätkumisel ning lähtudes rahvastiku liikumisest, kasvab tulumaksu laekumine kümne aasta jooksul umbes 10% aastas.

Töötava elanikkonna suur ja kasvav territoriaalne mobiilsus viitab linnaelanike tööalaste eelistuste tähtsusele elanike valikutel. Parimat tööalast rakendust otsitakse ja hoitakse kogu Tallinna linnastu ulatuses. Paljudel juhtudel on töö Tallinnas eelduste loojaks, et inimene saaks endale lubada kvaliteetsemat elukeskkonda Keila linnas. Sellest tuleneb vajadus teha koostööd teiste ümbruskonna omavalitsustega leidmaks optimaalseid lahendusi Tallinnas tööl käimiseks (raudtee, maantee, ühistransport), soodustada teadmismahukat ettevõtlust, mis lähendaks Keila elanike haridustaset ametialastele oskustele ning tagada maksutulude edasine kasv pikemas perspektiivis (töötava elanikkonna juurdekasv, palgatõus, rohkem ja paremaid töökohti Keila linnas).

1.3. Majandus

Majandus hõlmab hüvesid tootvat tegevust kõigis oma vormides – nii ettevõtlust, avalikke teenuseid kui mittetulundustegevust.

Registreeritud äriühingute arv näitab kohaliku omavalitsusüksuse elanike aktiivsust ja ettevõtlikkust.

Majandustegevuse mitmekülgsust näitab kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil registreeritud tegutsevate äriühingute, füüsilisest isikust ettevõtjate ning riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste tegevusalade arv. Arvesse on võetud põhitegevusala vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) kahekohalisele koodile. Mida rohkem tegevusalasid on kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil esindatud, seda paindlikumalt on

sealne ettevõtlus valmis reageerima turusituatsiooni muutustele. Väike tegevusalade arv kohalikus omavalitsusüksuses viitab valikuvõimaluste nappusele tööturul, mille tõttu elanikud peavad otsima rakendust ja sageli ka elukohta mujalt. See omakorda vähendab kohaliku omavalitsuse tulubaasi.

Ettevõtluse mitmekülgsuse näitaja on saadud Statistikaameti 2005. aasta ettevõtete andmebaasist, kasutades ettevõtte, asutuse või organisatsiooni põhitegevusala ja põhitegevuskoha aadressi. Majandusüksuste kõrvaltegevusalad ja teistes kohalikes omavalitsusüksustes asuvad toimlad majandustegevuse mitmekülgsuse osaindeksis ei kajastu.

Ettevõtlusealane aktiivsus on Keila linnas oluliselt kõrgem kui mujal Eestis. Keila soodne asend Tallinna ja tähtsamate transpordisõlmede (Via Baltica, Tallinna ja Paldiski sadamad, Tallinna ja Ämari lennuväljad) suhtes loob eeldused mitmekülgse ettevõtluse arenguks. Koos Tallinna ja selle lähiümbruse valdadega on Keila linn olnud väliskapitali jaoks peamine kasvukeskus.

Tabel 1. Keila ettevõtted tegevusalade järgi 2005.a

Tegevusala	Ettevõtete arv
Tegevusalad kokku	333
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	7
Kalapüük	5
Mäetööstus	0
Töötlev tööstus	55
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2
Ehitus	32
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja kodumasinat remont	95
Hotellid ja restoranid	11
Veondus, laondus ja side	45
Finantsvahendus	3
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	55
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0
Haridus	5
Tervishoid ja sotsiaaltoetus	7
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	11
Palgatöötajatega kodumajapidamiste tegevus	0

Seisuga august 2006 oli Keila linnas registreeritud 411 tegutsevat äriühingut, kohaliku omavalitsuse asutust ja füüsilisest isikust ettevõtjat. 100 elaniku kohta on 4,2 ettevõtet, millega Keila linn jääb alla nii Tallinna, Harjumaa (va Tallinn) kui ka Eesti keskmist ettevõtlusaktiivsuse taset (vastavalt 10,2; 5,4 ja 6,6).

Ettevõtluse edukat arengut Keilas toetab ka äritegevuseks vajalike kommunikatsioonide olemasolu. Linna äärealal paikneb 48 hektari suurune Harju KEKi tööstuspark. Geograafiliselt soodsas positsioonis paiknevas ja korraliku infrastruktuuriga tööstuskülas on lisaks tootmisettevõtetele ka transpordifirmad ja tollivaba ladu. Ühiselt tegutsedes on võimalik klientidele pakkuda ka ressursimahukamaid ja suurema lisaväärtusega tooteid.

Keila suurim ettevõtte on AS Harju Elekter koos oma tütar- ja sidusettevõtetega (2005.a käive 514 miljonit krooni), millesse kuuluv Harju Elekter Elektrotehnika on juhtiv kesk- ja madalpinge jaotus- ning automaatikaseadmete tootja. Elektriseadmete valmistamisega alustati AS Harju Elekter tootmisdivisjonina juba 1968. aastal alates 2005. aastast tegutsetakse Harju Elektri 100%lise tütaretevõttena. Tehase tootmis- ja müügi pinnad 6000 m² asuvad Keilas. Tehases töötab 150 inimest, sh 35 müügi-, tootmis- ja tootearendusinseneri.

AS Eltek kavandab, valmistab ja turustab kõrge kvaliteediga lehtmetailtooteid, omades kaasaegseid tootmisvõimsusi, tootearendust ja turustusvõrku ning konkureerides edukalt rahvusvahelisel telekommunikatsiooni- ja andmeside toodete turul. Elteki tootevalikusse kuuluvad eelkõige telefoni-, andmesidevõrkude- ja seadmekapid ning nende lisatarvikud, samuti tehakse allhanketöid tellijate tööjooniste alusel ning valmistatakse fiiber-optilisi juhtmekõidiseid. AS Eltek asutati 1991. aastal. Alates 1998. aastast kuulub Eltek Harju Elektri kontserni, olles Harju Elektri 100%iline tütaretevõtte. Firma arendus-, tootmis-, müügi- ja administratsiooniüksustes töötab ligi 70 inimest.

Harju Elektri 100%lise tütaretevõtte Soome firma Satmatic Oy põhitegevuseks on erinevate elektriseadmete tootmine ja turustamine, sh tööstusele suunatud automaatika ja elektrivarustuse juhtseadmete ja parklate autosoojenduskiilpide valmistamine. Ettevõtte oma tugeva projekteerimisalase *know-howga* on arvestatav projekti- ja allhanke valmistaja Skandinaaviamaaades. Pori linna lähedal Ulvilas asuvas 2500 m² suuruses tehases töötab 52 inimest, neist 34 töölisi. Rahvusvaheline sertifitseerimisbüroo BVQI on tunnistanud ettevõtte kvaliteedijuhtimissüsteemi vastavaks ISO9001:2000 kvaliteedistandardile.

UAB Rifas on asutatud 1991. aastal. Ettevõtte põhitegevus on tööstusautomaatikaseadmete projekteerimine, juhtimiskeskuste valmistamine ja paigaldamine. Rifase kontserni kuulub lisaks ematööstusele 51% tütaretevõtte UAB Automatikos Iranga ja 50,3% tütaretevõtte AS Keila Kaabel on asutatud 1992. aastal. Omanikeks on Draka NK Cables Ltd (kuni 1997. a tuntud kui Nokia Cables) ja AS Harju Elekter, osalus vastavalt 66% ja 34%. Moodsa seadmepargiga ja kaasaegseimat tehnoloogiat kasutav tootmisettevõtte asub Keilas, Harju Elektri territooriumil.

1998. aastal asutatud AS Saajos Inexa toodab tuletõkke- ja turvauksi peamiselt Balti ja Põhjamaade ehitus ning maailma laevaehitusturule. Ettevõtte aktsiakapital jaguneb võrdselt kolme osapoole vahel: AS Harju Elekter (Eesti), Oy Saajos Internationa Ltd (Soome) ja Inexa A/S (Taani). Keilas paiknevas 3500 m² suuruses tehases töötab 75 töötajat.

Töökohtade arvu järgi asub Keilas kõige rohkem mikroettevõtteid (kuni 9 töötajat). Siia gruppi kuulub üle 80% ettevõtetest, 13% ettevõtteid on väikeettevõtted (10-49 töötajat) ja 4% on keskmised ettevõtted (50-249 töötajat). Kõige suurem töötajate arv - üle 700 töötajat on ASis PKC Eesti.

Viimase kolme aasta jooksul on aasta-aastalt vähenenud mikroettevõtete osatähtsus ja suurenenud väikeettevõtete arv, Samuti on tõusnud väikeettevõtetes hõivatute arv - viimase

kolme aasta jooksul üle 5%. See tähendab, et väike- ja keskmistel ettevõtetel on väga oluline roll uute töökohtade loojatena, aidates selle kaudu kaasa sotsiaalselt tasakaalustatud majandusarengu saavutamisele. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtlus pakub võimalust eneseteostuseks ja heaolu suurendamiseks. Oma paindlikkuse tõttu reageerivad nad kiiresti majandustingimuste muutustele ning aitavad seeläbi kaasa kogu linna majanduse paindlikkuse suurendamisele.

1.4. Kohalik omavalitsus

1.4.1. Linna juhtimine

Keila linn kohaliku omavalitsusüksusena juhindub oma tegevuses põhiseadusest, seadustest ja teistest riigi õigusaktidest, Keila linna põhimäärusest, teistest Keila linna õigusaktidest, rahvusvahelistest lepingutest ja lepingutest riigiorganite, teiste omavalitsusüksuste või nende liitudega.

Keila linn kohaliku omavalitsusüksusena otsustab talle seadusega pandud kohaliku elu küsimusi ja korraldab nende lahendamist, samuti lahendab kõiki neid kohaliku elu küsimusi, mis ei ole seadusega antud riigiorganite või kellegi teise pädevusse. Keila linna ülesanne on korraldada linna omanduses olevate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvialakoolide, raamatukogu, kultuuriasutuste, spordibaaside, hoolekandeesutuste ja muude kohalike asutuste ülalpidamist.

Keila linn kui kohalik omavalitsusüksus on avalik-õiguslik juriidiline isik. Keila linna organisatsioonistruktuuri ja juhtimismudeli määravad linna osutatavad avalikud teenused ning linnavalitsuse poolt läbiviidavad toimingud (õigusloome, rakendamine, järelevalve, arengu koordineerimine), samuti seosed riigi institutsioonidega.

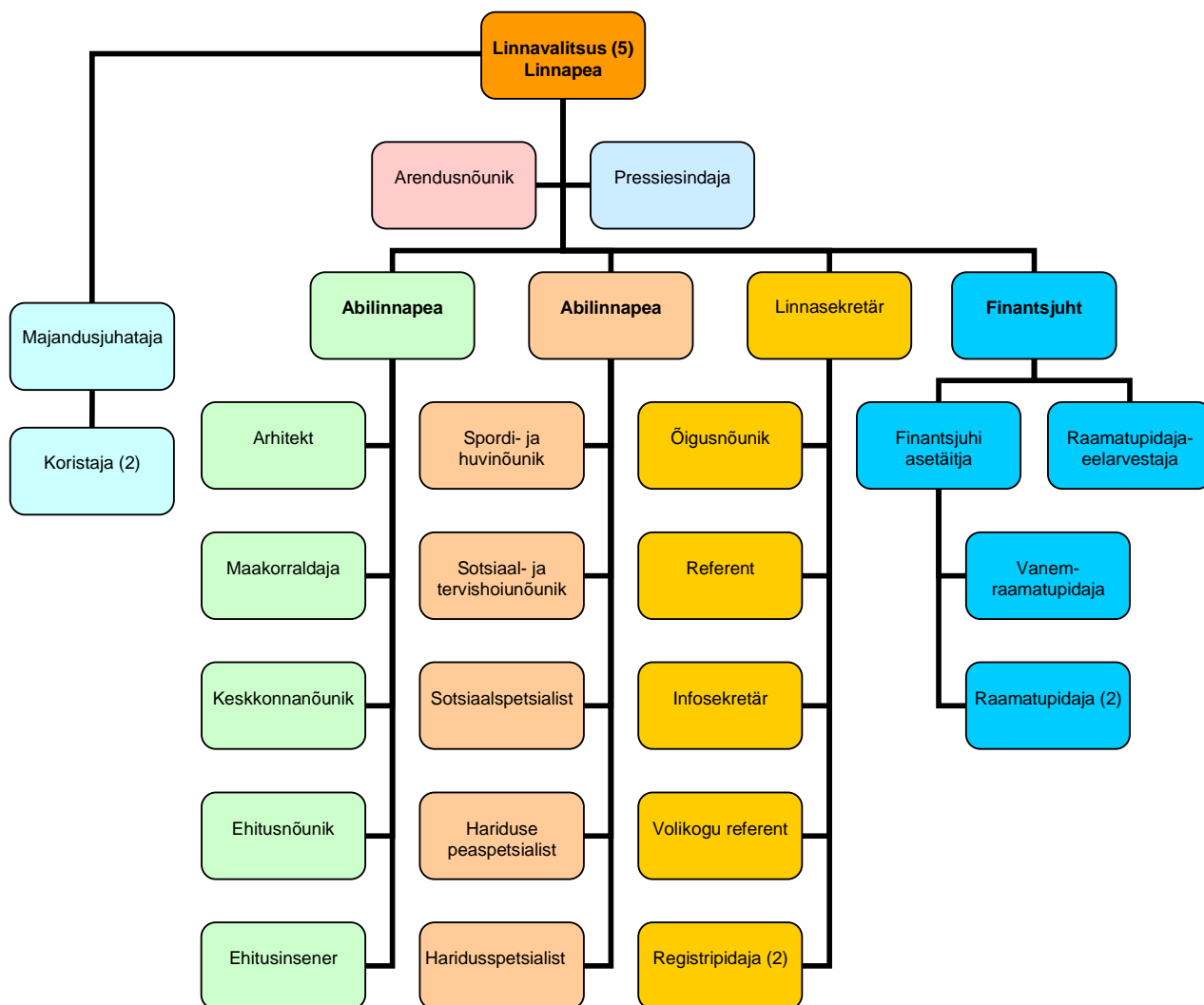
Keila linna omavalitsusorganid on linnavolikogu - omavalitsusüksuse esinduskogu, mis valitakse linna hääleõiguslike elanike poolt seaduse alusel ja linnavalitsus - linnavolikogu poolt moodustatud täitevorgan.

Keila Linnavolikogu koosneb 17 liikmest. Linnavolikogu töötab täiskoguna, samuti komisjonide ja fraktsioonide kaudu. Täiskogu töövorm on istung. Linnaelu probleemide väljaselgitamiseks ja lahenduste leidmiseks moodustatakse omavalitsuse poolt alalised komisjonid. Komisjonidel on õigus esitada linnavolikogu määruste kehtestamiseks ja otsuste algatamiseks eelnõusid ning avaldada arvamust linnavolikogu ja linnavalitsuse eelnõude kohta. Komisjonide otsused on soovitusliku iseloomuga ning need viiakse ellu linnavolikogu määruste ja otsuste järgi ning Keila Linnavalitsuse määruste ja korraldustega. Linnavolikogu praegune koosseis on moodustanud 6 komisjoni: revisjoni-, rahandus-, kultuuri-, keskkonna-, sotsiaal- ja turvalisuskomisjonid.

Keila Linnavalitsusel on kuus liiget. Linnavalitsuse haldusaparaat koosneb linnapeast ja abilinnapeadest, nende vahetus alluvuses töötavatest ametnikest, ja linnakantseleist. Linna hallatavad asutused, mis ei teosta avalikku võimu on Keila Kultuurikeskus, Harju Maakonnaraamatukogu, Keila Algkool, Keila Gümnaasium, Keila Ühisgümnaasium, lasteaed Miki, lasteaed Sipsik, lasteaed Vikerkaar, Keila Muusikakool, Keila Avatud Noortekeskus, Keila Sotsiaalkeskus.

Keila linna osalusega äriühingud on AS Keila Vesi, Keila Loodeosa Arenduse OÜ, Keila Tervisekeskus OÜ, OÜ Varahooldus.

Joonis 5. Keila linna juhtimisstruktuur

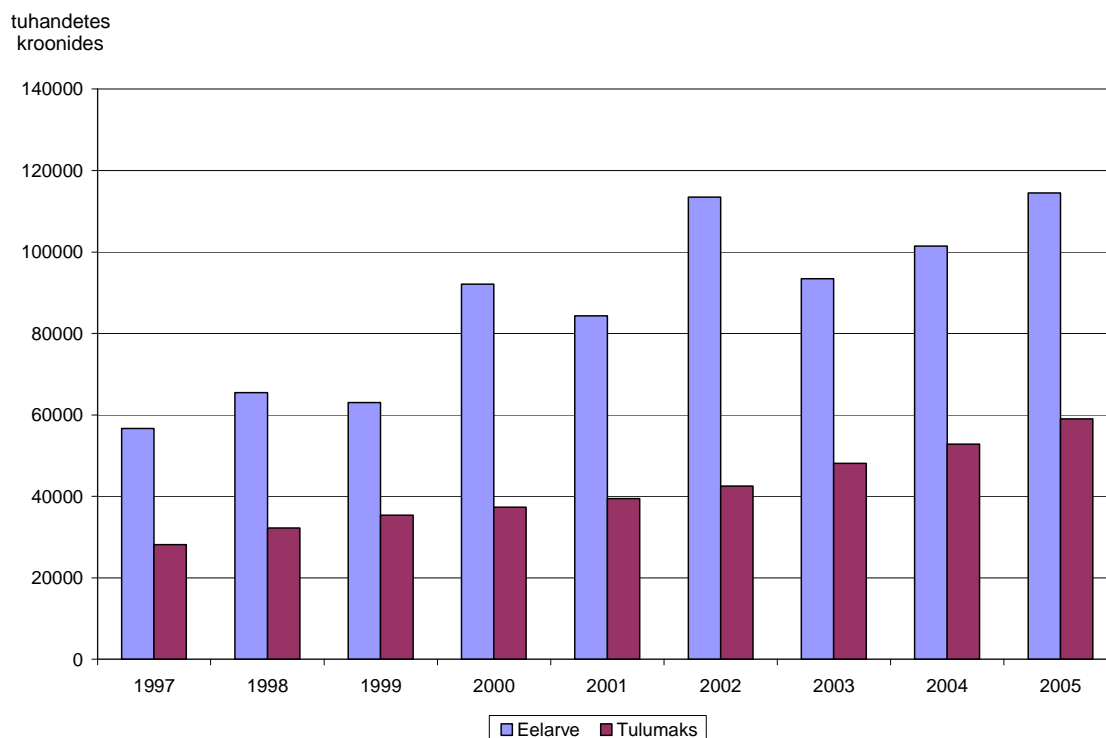
1.4.2. Majandamine

Kohaliku omavalitsuse majandust iseloomustab kohaliku omavalitsuse eelarve tulu elaniku kohta. Kohaliku omavalitsuse eelarve tulu moodustavad maksud, riigilõivud, segatulu, tulu varalt, finantstulu, laekumised majandustegevusest, arvlmised, ülekanded ja laekumised ning laenud. Kohaliku omavalitsuse majanduslik olukord näitab, millisel tasemel suudab kohalik omavalitsus pakkuda elanikele avalikke teenuseid, hoida korras ja luua sobivat infrastruktuuri ettevõtluse arendamiseks ja arendada elukeskkonda.

Keila linna eelarve maht on kasvanud pidevalt. 2006. aastal oli eelarvemaht 134,7 miljonit krooni. Võrreldes 2001. aastaga on eelarvemaht kasvanud 1,5 korda. Seejuures aastatel 2001-2004 on linna tulude laekumine ületanud väljaminekuid.

Pidevalt kasvanud on ka omatulu ühe elaniku kohta moodustades 2006.a. eelarve järgi 9033 krooni elaniku kohta. Omatulu ühe elaniku kohta on Keila linnas olnud ka üks kõrgeimaid Eestis, edestades nii Tallinnat kui ka Saue linna, jäädes maha vaid Viimsi ja Saku valdadest. Rahandusministeeriumi 1996-2002.a. andmetel põhineva prognoosi järgi kasvab omatulu Keila linnas lähiaastatel 10% võrra aastas.

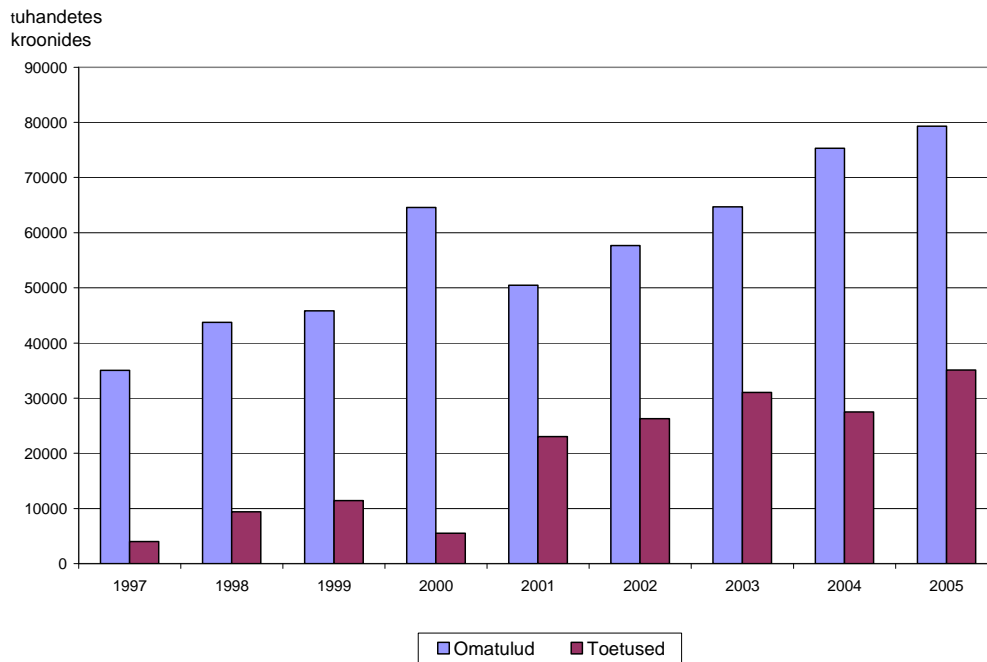
Joonis 6. Keila linna eelarve ja tulumaksu laekumine

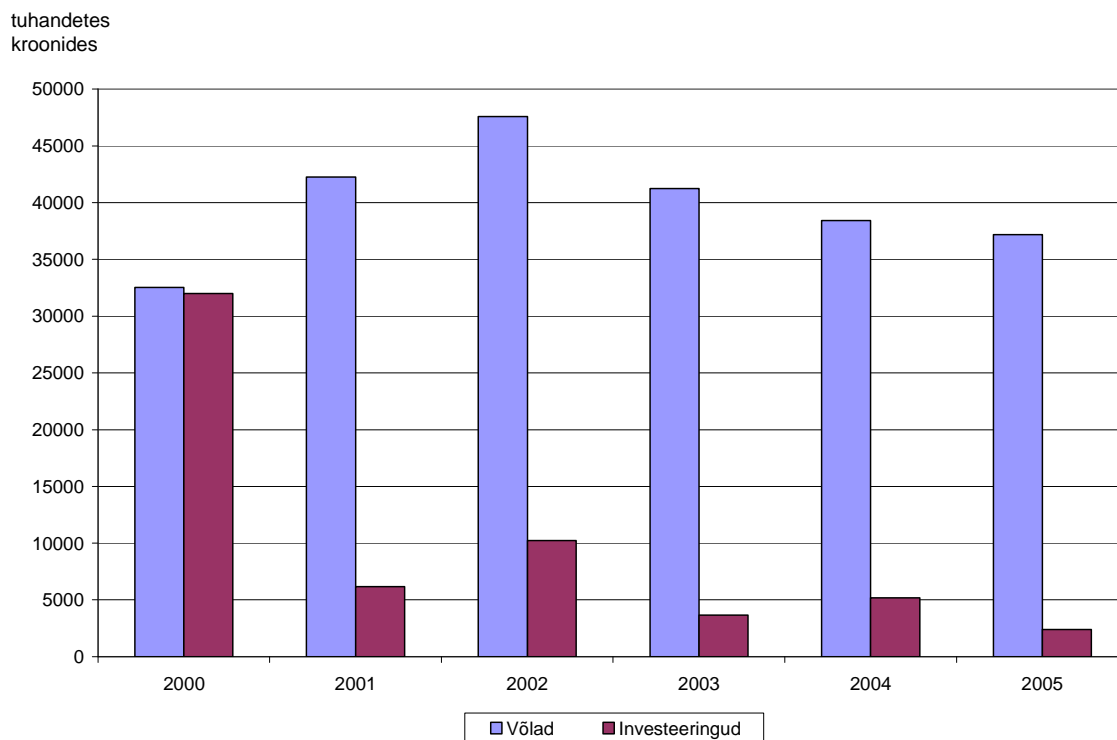
Perioodil 1997-2006. a on eelarve omatulud ja riigitoetused kasvanud kokku 56 miljonilt kroonilt 134 miljoni kroonini. Seejuures moodustavad riigitoetused 30% eelarve tuludest (joonis 7). Kõigist tuludest ja sissetulekutest moodustasid 2006.a maksutulud 52,5%, tulu varadelt 0,3%, materiaalse ja immateriaalse varade müügitulud 0,4%, teenuste müügist laekus 10,8%. Alates 2006.a. suurenevad linna tulud 500 000 krooni võrra aastas seoses Keila Ühisgümnaasiumi poolt antava vanglaõppe teenusega. Teiste omavalitsuste poolt Keila linnale haridusteenuste eest makstavad summad moodustavad 5% eelarve kogumahust.

Linnaeelarve kuludest moodustavad suurima osa hariduskulud (40% kõikidest kuludest). Omakorda peaaegu poole haridussektori kuludest moodustavad töajookulud, mis on viimastel aastatel pidevalt kasvanud. Kasvanud on ka valitsemiskulud, mille osatähtsus on tõusnud 14,7% 2006.a. kuludest. Investeeringute osakaal kulutustes on aastate lõikes olnud väga erinev. 2006.a. on investeeringute kogumaht 2,6 miljonit krooni, millest 61% moodustavad linnamajanduse kulud. 30% linna eelarvelistest kuludest langeb vabaaja, spordi ja kultuuri arvele.

Joonis 7. Keila linna omatulud ja toetused eelarves aastatel 1997-2005.

Joonis 8. Keila linna laenukoormus ja investeeringud aastatel 2000-2005.

Keila linna finantskohustused 2006. aasta alguseks moodustasid 42,2% omatuludest. Pikaajaliste laenude tagasimaksmine lõpeb 2015. aastal. 2006. aastal kulub laenude maksmisele 4,1 miljonit krooni ehk 4,7% omatuludest. Keila linna võlakohustused elaniku kohta (4623 krooni) on kõrgemad nii Harjumaa kui ka Eesti keskmisest (vastavalt 3769 ja 3478 krooni). Võrreldes laenukoormusega on madal investeeringute osatähtsus eelarves (joonis 8).

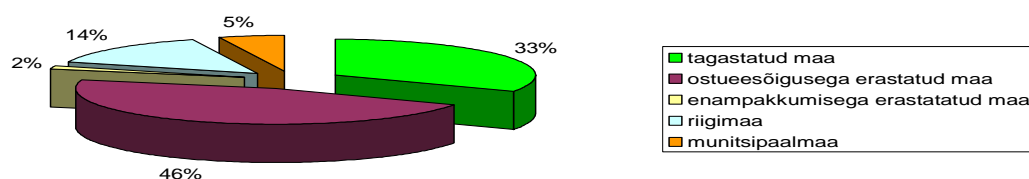
Kohalikud omavalitsused on jätkuvalt alarahastatud, kusjuures viimase tulumaksureformiga on ka seni iseseisvalt toimetunud omavalitsused hetkel viidud suuremasse sõltuvusse riigieelarve eraldistest. Üks võimalik lahendus oleks kasutada paindlikku finantspoliitikat, mis seisneb ülesannete delegeerimises ja finantsressursside mitmekanalilises katmises koostöös era- ja mittetulundussektoriga. Linnavalitsus võib üksikud kohaliku omavalitsuse funktsioonid lepingu alusel üle kanda ka kohaliku omavalitsuse haldusalasse mittekuuluvatele juriidilistele isikutele, jäädes ise kontrollijaks ja vastutajaks.

Linna tasakaalustatud arenguks on vaja vahendeid suunata haridusse, infrastruktuuride arendamisse, keskkonnakaitse ja sotsiaalsfääri. Kahjuks ei ole linnaeelarvest võimalik kõiki töid rahastada. Paljud valdkonnad vajavad edasise arengu kindlustamiseks kindlasti riigipoolset toetust, projektipõhist partnerlust avaliku ja erasektori vahel ning kaasfinantseeringute läbimõeldud süsteemi. Kohaliku omavalitsuse ja selle asutuste eelarve kvaliteet, finantsjuhtimine ja jätkusuutlikkus on muutunud seoses võimalusega taotleda toetust Euroopa Liidu tõukefondidest linna arengu seisukohalt võtmeküsimuseks.

1.4.3. Maakasutus ja territoriaalne planeerimine

Lõpule on jõudmas omandi- ja maareform. 31. juuli 2003. a seisuga oli riigi maakatastris registreeritud 1718 katastriüksust kogupindalaga 491,8 ha, mis moodustab 47% omavalitsuse maafondist. Maaregistri andmetel on 2006. aasta 31. juuli seisuga linna haldusterritooriumist, mille kogupindala on 10,46 km², linna omandis munitsipaalmaana 26,6 ha, ehk 5,4% kogu maakatastris registreeritud maast.

Joonis 9. Maakatastris registreeritud maa jagunemine Keila linnas 2006. a.

Kõik jätkuvalt riigi omandis olevad ja omandireformi käigus tagastatud maad ei ole kasutust leidnud ja mõjutavad seetõttu linna üldmuljet ja heakorrastatust. Munitsipaliseerimist ootavad ehitisregistrisse kantud linna omandis olevad vallasobjektid.

1.5. Väliskeskkonna trendid ja mõjud

Tuleviku kavandamisel tuleb arvesse võtta väliskeskkonnas valitsevaid trende. Lähitulevikus Eestis toimivatest suundumustest võib Keila linna jaoks olulisemateks pidada järgmisi:

- kasvavad välisinvesteeringud;
- tööstuse nihkumine Tallinnast välja;
- Eesti rahvastiku vananemine ja kahanemine;
- Tallinna valglinnastumine;
- kasvav turism, sh väljapoole Tallinna;
- kasvav tähelepanu inimkapitalile;
- tööjõu liikumine;
- odavale tööjõule baseeruvate harude konkurentsivõime langus;
- kinnisvaraturgude laienemine ja ehitustegevuse nihkumine Tallinnast välja;
- keskkonnanõuete karmistumine.

Välisinvesteeringute kasv on üks osa majanduse globaliseerumisest, millega suurfirmade kapital liigub üle riigipiiride hõlpsasti sinna, kus tootmine on kõige kasumlikum. Seni kui Eesti suudab pakkuda välisettevõtjaile atraktiivset ettevõtluskeskkonda, on Keilal võimalik oskusliku tegutsemisega osa sissetulevaid investeeringuid endale saada. Välisinvesteeringutele lisaks paiknevad lähiaastatel pealinna lähikonda ümber mitmed Tallinna ettevõtted. Mõnede neist jaoks võib osutada samuti soodsaks asukohaks Keila (lõunaosa tööstuspark).

Eesti rahvastik vananeb ja kahaneb. Selles olukorras on eelisolukorras vähesed sisserände ülekaaluga linnad ja vallad, kus on vaba tööjõudu uute töökohtade loomiseks. See on oluline argument investeeringute meelitamiseks. Majandusliku heaolu kasvades on jõukamad Tallinna elanikud hakanud soetama eramuid linnastu äärealadele. Taoline Tallinna valglinnastumine, mille üheks osaks on uute elamupiirkondade teke, annab uusi jõukaid elanikke Harjumaa valdadele ja linnadele, tugevdab nende maksubaasi ja inimpotentsiaali. Osa uusi eramupiirkondi tekib ka Keila linna vabale maale.

Arenenud riikide elanike heaolu kasv loob aluse vaba aja teenuste ja turismi nõudluse kasvuks. Väliturismi voog Eestisse kasvab, seejuures kasvab ka Tallinnast kaugemate piirkondade külastamine. Teiselt poolt kasvab Eesti elanike elatustaseme kasvuga siseturism. Keila linnal oma ajaloo ning ka loodus- ja kultuuripärandiga on eeldused koos teiste Lääne-Harjumaa omavalitsustega oma turismitulusid kasvatada.

Kui eelnimetatud trendid on Keila linna jaoks põhiliselt soodsad, siis on ka võimaliku negatiivse mõjuga suundumusi. Arenenud riikides kasvab tööjõu väljaõppe ja täiendõppe osatähtsus, kuna kvalifitseeritud ja uuendusvõimeline tööjõud muutub peamiseks ettevõtete paigutamise faktoriks. Selles osas on Keila linnal raske edeneda, kuna kutseõppe ja täiendõppe võimaluste osas sõltutakse Eesti teistest linnadest – eriti Tallinnast.

Tööjõu vaba liikumine ELs ja kvalifitseeritud tööjõu puudus Eestis teravdab konkurentsi tööjõu pärast. Kui Keila ei suuda pakkuda tasuvaid või muul viisil atraktiivseid töökohti, kaotab ta, nagu paljud muud Eesti paigad, oma parimat tööjõudu. Eesti kaotab odaval tööjõul baseeruvat konkurentsivõimet. Selle tagajärjel toimib tendents, et odavat masstööd tegevad

ettevõtted suletakse ja tootmine kolitakse ümber veel odavamatesse riikidesse. Võimalik on, et ka mõned Keila töötajatele tööd andvad ettevõtted lähevad sulgemisele.

Pidevalt karmistuvad keskkonnakaitse nõuded ja kasvab elanikkonna terviseteadlikkus. Sellest seisukohast on Keila arendamisel oluline pöörata tähelepanu jääkreostuse kõrvaldamisele ja hea keskkonnaseisundi tagamisele.

II. OLUKORRA HINNANG JA STRATEEGIA

2.1. Olukorra hinnang

2006.a märtsis läbiviidud SWOT analüüsist ilmneb, et Keila **nõrkused** tulenevad siiani suurel määral nõukogudeaegsest pärandist: linna kui elukeskkonna puudused, teenuste tase ei vasta elanike nõudmistele (teed, vaba aja veetmise võimalused), napib toitlustuskohti, kaubandus on monopoolne ja hajutatud. Linn ei suuda vajaliku kiirusega kohaneda elanike kasvust ja elavnevast liiklusest tingitud muutustega. Sotsiaalobjektide korrastamiseks ja tänapäevaseks muutmiseks napib rahalisi vahendeid.

Keila linna **tugevused** on paljuski seotud nõukogudeaegsetest tugevatest ettevõtetest – Harju KEK ja Harju Elekter, välja kasvanud ettevõtete tegevusena nii tööandjate kui ka kinnisvaraarendajatena. Oluline on ka asend pealinna satelliidina, kogukonnatunne ning kõrge tasemega kultuuri- ja spordielu, millele lisandub ka Lääne-Harjumaa keskuse roll. Täna on Keila linna tugevusteks muutunud ka väljaspool linna töötav tööjõud, mis võiks rakendust leida oma linnas ja linna vaba maa.

Keila linna arengut toetavad mitmed **võimalused**, mida pakub väliskeskkond. Kuigi Keila linnal on olnud juba pikka aega tähtis koht oma ümbruskonnas, on linna arengu seisukohalt oluline arendada Keila tugevamaks Lääne-Harjumaa tõmbekeskuseks. Keila linna elanikkonna vananemist aitab pidurdada elamuehitusest tingitud noorema rahvastiku sissevool teistest Eesti piirkondadest. See tagab suhteliselt kõrge tulubaasi ka tulevikus. Vaba maa kasutuselevõttu võimaldab toimuv Tallinna valglinnastumine.

Ohtudest on ühed olulisemad keskkonnaohud, mis seonduvad linna läbivate transiitveostega. Selle kõrval on ka sotsiaalsed ohud. Aktiivse tegevuse suundumisel linnast välja muutub Keila Tallinna magalaks, väheneb töökohtade arv, noored lahkuvad linnast või ei tule pärast õpingute lõppemist siia tagasi. Kardetakse ka riiklike toetuste vähenemist - Keila oma küllaltki kõrge elujõulisuse tõttu jääb kõrvale toetuste eraldamisest.

Tabel 2. Keila linna SWOT analüüs

Tugevused	Nõrkused
<p>Soodne geograafiline asend: Tallinna lähedus, sadamate, lennujaama ja VIA Baltika lähedus, raudtee.</p> <p>Püsiv elanikkond.</p> <p>Võimekad tegijad – mitmekesine ettevõtlus, inimpotentsiaal.</p> <p>Potentsiaal laienemiseks ja elanikkonna suurenemiseks.</p> <p>Turvaline, puhas, roheline väikelinn.</p> <p>Isikuteenuste laiendamine kohapeal.</p> <p>Hea maksubaas.</p> <p>Eeldused turismiks ja puhkemajanduse arendamiseks (asukoht teede sõlmpunktis, Tervisekeskus, Harjumaa muuseum).</p> <p>Noorte- ja sotsiaalkeskuse olemasolu loob tingimused teenuste osutamiseks nii Keila linna kui ka ümberkaudsete valdade elanikele.</p> <p>„Keila vaimu” olemasolu (spordi- ja kultuuriüritused).</p> <p>Kultuuri väärtustamine (muuseum, raamatukogu, Keila päevad).</p>	<p>Elavnevast liiklusest tingitud müra kasv.</p> <p>Suurenev tööjõupuudus.</p> <p>Ettevõtjate ja kolmanda sektori madal osalus linnaelu korraldamises.</p> <p>Infrastruktuuri teenuste tase ei vasta elanike nõudmistele (teed, vaba aja veetmise võimalused).</p> <p>Linna ebaatraktiivne välisilme (heakorra madal tase, lagunevad nõukogudeaegsed hooned, läbimõtlemata planeering).</p> <p>Kaubanduse monopoolsus ja liigne hajutatatus Raha nappus sotsiaalobjektide ehitamiseks ja remondiks.</p> <p>Olemasolevad koolid ja lasteaiad ei vasta tänapäeva haridusametuste nõuetele.</p> <p>Turismiinfrastruktuur on väljaarendamata (toitlustuskohtade nappus, majutusametuse puudumine, infopunkti puudumine, viitade nappus).</p> <p>Elanike arvu kasvuga kaasnev lasteaiakohtade puudus.</p>
Võimalused	Ohud
<p>Keila arendamine Lääne-Harjumaa tõmbekeskuseks.</p> <p>Investorite huvi arenguprojektide realiseerimiseks, investeeringuteks kinnisvarasse, teenustesse.</p> <p>Tervise väärtustamine, huvi kasv vaba aja teenuste vastu (turism, kultuurisündmused, ja isikuteeninduse laiendamine).</p> <p>Osalemine rahvusvahelises koostöös (sõpruslinnad, noorsooprojektid, Interreg projektid).</p> <p>Haridusteenuse osutamine ümberkaudsetele valdadele.</p> <p>Väikeettevõtluse arendamine - noorema tööealise rahvastiku sisseränne.</p> <p>Lisaraha kaasamine (struktuurifondide toetused, kohalikud fondid).</p> <p>Side- ja kommunikatsioonitehnoloogia uute lahenduste rakendamine infolevikul.</p> <p>Kahe linnaosa vahelise ühenduse parendamine (raudteega kahetasandilise ristmiku ehitamine).</p> <p>Väikeelamuehituse arendamine.</p>	<p>Riigi eelarvepoliitika äraarvamatus kohalike omavalitsuste tulubaaside suhtes, kohalike omavalitsuste kohustuste kasv ilma riigipoolse toetuseta, eraldatakse vähem investeeringuid kui madalama sissetulekuga linnadele ja valdadele.</p> <p>Riskid tulenevalt ohtlike ainete transiidist (raudtee, Tallinn-Paldiski mnt, Via Baltica).</p> <p>Tallinnaga raudteeühenduse vähenemine (reisijate vedu).</p> <p>Väheneb ettevõtlus - noored ja oskustöölised lahkuvad linnast (ka koos peredega), elanikkond vananeb.</p> <p>Tallinna lähedus - aktiivne tegevus suundub linnast välja.</p> <p>Langeb hariduse tase, õpetajad lahkuvad, noored lähevad mujale.</p> <p>Aktiivse elamuehituse tõttu ei suudeta elanikke kindlustada vajalike avalike teenustega (koolid ja lasteaiad, veevõrk ja kanalisatsioon, jäätmeäädus, teed ja tänavad, keskkonna allakäik).</p>

2.2. Visioon

Keila on inimeste toimetulekut, arengut ja tervislikke eluviise väärtustav väikelinn, mis on kogu Lääne-Harjumaa arengut edendav keskus:

- **haridus- ja nooruselinn;**
- **loovuse ja avatud mõtlemisega linn;**
- **vabaaja- ja terviselinn;**
- **kauni ja funktsionaalse linnasüdamega linn;**
- **turvaline ja säästvalt arenev linn;**
- **aktiivset koostööd tegev linn.**

Keila on Lääne-Harjumaa suurim linn, mille mõjuulatuse jäävad Keila, Vasalemma, Kernu, Nissi ja Padise vallad, samuti Paldiski linn. Saue linn, Saue, Saku ja Harku vallad on Keila linnaga vähem seotud ning jäävad rohkem Tallinna mõjupiirkonda. Keila on Lääne-Harjumaa keskus kui suurim tööandja ning mitmekülgseid kultuuri- ja sportimisvõimalusi pakkuv linn. Koostöövalmidus, avatus ning vajalike ressursside olemasolu (inimesed, asutused, raha) on eelduseks, miks Keilast koordineeritakse mitmeid Lääne-Harjumaa ühiseid arenguprojekte kultuuri-, turismimajanduse jt valdkondades. Keila edu aluseks on inimsõbraliku elukeskkonna loomine läbi heakorrastatud, elanike vajadusi rahuldava sotsiaalse ja tehnilise infrastruktuuri. Turvaline väikelinn loob aluse Keila kui soovitud elukeskkonna kujunemisele.

2.3. Arengustrateegia

1. Inimeste toimetulekut ja arengut väärtustav ning toetav linn

- kodanikualgatuse ja mittetulundusliku tegevuse toetamine;
- inimesekeskset ja toimetulekut toetavad teenused kõigile vanuserühmadele;
- sotsiaalseid ja elukondlikke vajadusi rahuldav teenuste võrk;
- sotsiaaleluruumide rajamine eakatele ja enesega mitte toimetulevatele inimestele;
- pansionaadi rajamine eakatele ja enesega mitte toimetulevatele inimestele.

2. Haridus- ja nooruselinn

- toimiv ja erinevaid võimalusi pakkuv haridussüsteem;
- tänapäevane kool, kus on hea nii õppida, kui töötada;
- Keila koolidel on õpilaskodu;
- tänapäevased ja lapsesõbralikud lasteaiad, kus jätkub kohti kõigile soovijatele;
- Keilas on kutseõppeasutus, mille praktikabaasiks on kohalikud ettevõtted;
- vabaharidus loob tingimused isiksuslikuks ja sotsiaalseks arenguks.

3. Loovuse ja avatud mõtlemisega linn

- iseseisva ja loova maailmanägemisega noored;
- laste ja noorte muusikalise loomevõime avastamine ja arendamine;
- kunstiloojate ja -tarbijate kohtumispaik on Kaunite Kunstide Maja;
- kohalikkude ärielu elavdab ettevõtlusinkubaator;
- kõrge teeninduskultuuriga ja kodanikke kaasavad linnaasutused.

4. Vabaaja- ja terviselinn

- mitmekesine huvitegevus;

- välja arendatud puhkealade võrgustik erinevate võimalustega terviselikumiseks ja sporditegevuseks;
- aastaringne turismihooaeg – siia on alati põhjust tulla;
- traditsiooniliste ürituste jätkusuutlikkus ja uute ürituste käivitamine;
- kaasaegne ja kõrge teeninduskultuuriga raamatukogu.

5. Turvaline ja säästvalt arenev linn

- kaunis ja funktsionaalne linnasüda ning miljööväärtuslik hoonestus;
- teadlik linnaplaneerimine ja linnaruumi terviklikkus;
- turvaline ja puhas linnakeskkond;
- tehniline infrastruktuur ja teedevõrk vastavad kaasaja nõuetele.

6. Aktiivset koostööd tegev linn

- vastastikusel kasul põhinev koostöö naaberomavalitsustega;
- hästi toimiv linnasisene koostöö;
- viljakad suhted sõpruslinnadega;
- Keila on Lääne-Harjumaa keskus.

2.4. Arengueesmärgid

Alljärgnevalt ongi välja toodud teemade kaupa Keila linna ressursid ja probleemid, millest lähtutakse tuleviku kavandamisel ning vajadused ja lahendused olukorra muutmiseks.

2.4.1. Kodanikualgatuse ja mittetulundusliku tegevuse toetamine

2006.a lõpus oli Keila linnas registreeritud 164 mittetulundusühingut (MTÜ), mis enamuses on korteri- ja garaažiühistud (kokku 106). Teised MTÜd tegelevad spordi-, kultuuri-, laste- ja noorte-, sotsiaal-, puuetega inimeste ning aiandus- ja mesindusvaldkondades. Suurimaid MTÜsid nii liikmete arvult kui ka tegevuse mitmekesisuse poolest on Keila Miikaeli kogudus. Tootjate organisatsioonidest on Keilas registreeritud Eesti Käsitoodetud Palkmajade Tootjate Liit, töötajate organisatsioonidest Keila Tööstusküla Ametiühing. Välissuhete edendamisel tegutseb aktiivselt Keila Sõpruslinnade Selts. Heategevusega tegelevad Keilas kolm Kiwanis klubi ja LC Keila.

Väljaspool elamumajandust tegutsevaid mittetulundusühinguid on linnas veel vähe, seda eriti kultuurivaldkonnas, kus peamine tegevus on koondunud Kultuurikeskuse, Raamatukogu ja Harjumaa Muusemi alla.

Kindlasti on kohalikul omavalitsusel vaja tegutseda selle nimel, et seltsitegevust ja MTÜ-de asutamist toetada. MTÜd on üks väljund kohaliku elu suunamisel ja mitmekesistamisel. Ühingute kaudu on võimalik tuua piirkonda lisaressursse, muuta inimesi aktiivsemaks ja süvendada kogukonnatunnet.

Kolmanda sektori rolli on otstarbekas suurendada eelkõige sotsiaalsektoris, ettevõtjate ühishuvide esindamisel, kohaliku kultuurielu rikastamisel, keskkonnakaitset ja heakorra tagamisel ning linnaelu ja turvalisuse arendamisel. Suurem on seeläbi ka inimeste enda kaasatus oma kogukonna arengusse. Keila linna inimesed on ühisüritustest ja ühistest

ettevõtmistest väga huvitatud. Huvipakkuvamad on Keila päevad, kultuuri- ja spordiüritused, noorteüritused, kauni kodu konkursid jms.

Linn omalt poolt saab aidata mittetulundusühinguid Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse vastava teabe kättesaadavaks tegemisel ja konsultantide leidmisel nende asutamise, asutamisdokumentide ettevalmistamise, vormistamise ja registreerimisega seotud toimingutes. Samuti saab rahaliselt toetada mittetulundusühingute poolt läbiviidavaid projekte, aidata projektitaotluste ettevalmistamisel ja rahastamisvõimaluste leidmisel.

Eesmärgid:

- kodanikualgatus hõlmab erinevaid valdkondi ja sotsiaalseid gruppe:
 - asutatud on MTÜde ja seltsingute register, mida haldab kohalik omavalitsus;
 - MTÜde asutamiseks ja tegutsemiseks vajalik teave on kättesaadav linna kodulehel;
 - kodanikuliikumine omab olulist rolli igapäevaelus;
 - MTÜd saavad tegevustoetust (sõidu, telefoni jms kulud) ning toetust projektidele lisaraha leidmisel ja omaosaluse katmisel.
- kultuurikeskuse seltsitegevuslikud huvialaringid on läbi MTÜde suutelised taotlema täiendavat toetust erinevatest fondidest;
- kooskäimiskohad (kultuurikeskus, noortekeskus, sotsiaalkeskus, raamatukogu, lauluväljak) on renoveeritud ja vastavad tänapäeva nõuetele.

2.4.2. Sotsiaalseid ja elukondlikke vajadusi rahuldav teenuste võrk

Enamik elukondlikke teenuseid on Keila linnas olemas. Kuna paljud Keila elanikud töötavad Tallinnas, tarbitakse seal ka teenuseid. Linnas on erinevate teenuste pakkujaid: kauplused, toitlustusettevõtted, baarid, pubi, autoremonditöökojad, autopesulad, apteegid, õmblusteenused, ilusalongid, juuksurid, kingsepp jm. Siin asuvad ka Elioni, Hansapanga ja SEB-Ühispaniga filiaalid, ERGO kindlustuse kontor ning postkontor, kus saab teha ka paljundustöid. Tervishoiuteenuseid osutab Põhja-Eesti Regionaalhaigla Keila korpus, kus pakutakse järel- ja hooldusravi ning polikliiniku teenuseid. Esmatasandi arstiabi saab ka Keila Perearstikeskusest. Keila linn kompenseerib linnaeelarvelistest vahenditest garantiikirja alusel ravikindlustusega hõlmamata isikutele vajalike ambulatoorsete terviseuuringute maksumuse.

Perearstikeskuse ruumid on jäänud liiga väikseks, seda eriti silmas pidades elanike arvu kasvu lähiaastatel. Riigile kuuluva Regionaalhaigla tulevik on seni selgusetu, kuid Keila linn nii suurt hooldushaiglat ei vaja. Ruumiprobleem lahendatakse koostöös perearstidega. Esmatasandi arstiabi muutmiseks kättesaadavamaks ja kvaliteetsemaks on otstarbekas paigutada perearstid samasse hoonesse.

Puudust tuntakse kauplemistänavat, kuhu oleksid koondunud erinevad teenindus- ja toitlustusettevõtted ning väikepoed, järele.

Eesmärgid:

- kõik olulised teenused on linnaelanikele kergesti kättesaadavad;
- mitmekesine kaubavalik Keila kauplustes;

- kaubandus- ja teeninduskeskused pakuvad elanike ootustele vastavaid olulisi elukondlikke teenuseid;
- maitsva toidu ja hea teenindusega toitlustusasutused;
- külalistel on võimalik ööbida Keilas;
- esmased tervishoiuteenused on kättesaadavad kõikidele soovijatele, perearstid töötavad tänapäevastes tingimustes.

2.4.3. Inimesekeskseid ja toimetulekut toetavad teenused kõigile vanuserühmadele

Sotsiaalhoolekandeteenuseid osutavad Keila Linnavalitsuse sotsiaalametnikud ja Keila Sotsiaalkeskus. Sotsiaalkeskuse struktuuris on ka kodutute öömaja ning sotsiaalkorterid aadressil Põllu tänav 1A.

Keila Sotsiaalkeskus on hästi toimiv struktuur pühendunud töötajate ja rahuldavate töötingimustega. Toimib hea koostöö keskses töötavate erinevate spetsialistide vahel. Olemas on valmidus osutatada rohkem ja kvaliteetseid teenuseid, seda eriti vaimu- ja liikumispuudega isikutele. Osutatakse järgmisi teenuseid: avahooldusteenused (koduhooldisteenus eakatele, transporditeenus, sügava puudega inimestele isiklik abistaja, soodushinnaga toitlustamine jne), erihooldusteenused, päevakeskuse teenused, sotsiaalnõustamine ja lastekaitsealane tegevus. Hea koostöö toimib ka koduõendusteenuse pakkujaga. Erihooldusteenuseid osutatakse Keila linna ja selle lähiümbruse psüühiliste erivajadustega inimestele. Kodutute jaoks on rajatud öömaja, vajadusel osutatakse ka eluasemeteenust sotsiaalkorteris. Kodutute öömaja on avataud sügisest kevadeni 10 kuud aastas. Tekkinud on vajadus pakkuda suvekuudel öömaja teenust.

Päevakeskuses on võimalik osaleda erinevate ringide töös, lugeda ajalehti ja ajakirju, kasutada interneti, osaleda ühisüritustel ja väljasõitudel jpm. Keila linna elanikele on teenus tasuta. Omaosalust arvestatakse ühiste väljasõitude eest tasumisel ja kallimate käsitöömaterjalide kasutamise puhul (näiteks siidimaali materjalid).

Euroopa Sotsiaalfondist toetatud *Lääne-Harjumaa puuetega inimeste tööalane ja sotsiaalse rehabilitatsiooni* projekti raames avati 2005. a puuetega inimeste kaitstud töökeskus, kus projekti raames leidis rakendust 80 Keila linna ja selle lähiümbruse elanikku. Teenuse jätkusuutlikkuse tagamiseks alustati 2006. a töökeskuse laiendamisega. 2007. aastast töötatakse juba renoveeritud ja laiendatud tööruumides.

Puuetega inimeste töökeskuses on võimalik töötada erivajadustega inimestel. Teenust osutatakse ka teistele lähimavalitsustele. Kuna soov töötada, oli palju enamatel inimestel, kui seda võimaldasid Sotsiaalfondi toetuse abil selleks kohandatud ruumid, toimub töökeskuse laiendamine.

Sotsiaalkeskusel on invatõstukiga väikebuss. Transporditeenust osutatakse linna vanuritele, puudega lastele ja täiskasvanutele ning teistele tervisliku seisundi tõttu transporditeenust vajavatele isikutele tasuta. Puudega laste koolitransport ning transport sügava puudega inimestele on tasuta, muud isiku toimetuleku vajadusest lähtuvad sõidud on tasulised.

Klienditöö peamiseks meetodiks on juhtumikorraldus, mis tagab iga kliendi probleemi lahendamise või leevendamise. Sotsiaalkeskuse töö oluline eesmärk on kvaliteedijuhtimine, milleks rakendatakse erinevad rahulolu hindamise meetodikaid ja kirjeldatakse asutuses

toimivaid protseduureegleid. Kvaliteeti hinnatakse regulaarselt võimalikult objektiivsete mõõdikute alusel ning hindamise tulemuste alusel koostatakse edasised tegevuskavad. Vajadus on tekkinud kompleksse nõustamisteenuse sh võlanõustamisteenuse järele.

Kitsaskohaks on muutunud eelkõige sotsiaalne rehabilitatsioon ja toetavad tegevused ning eluaseme puudumine sõltuvushäiretega kodututele. Eluasemeteenuse pakkumisel munitsipaalomandis olevatel pindadel on puudunud arengustrateegia, erinevate vajaduste ja probleemidega kliendid elavad koos. Töös lastega on puudu pereabistajatest ja tugiisikutest, vaja oleks peretöö koordinaatorit. Puuetega laste puhul annab soovida haridus- ja sotsiaalasutuste vaheline koostöö. Puudub infobaas puuetega lastest ja puudulik on lasteaeade valmisolek neid teenindada. Ebaselgus on sotsiaalteenuste osutamisel teistele omavalitsustele ja teenuse üleandmisel kolmandale sektorile (nt MTÜ Töötahe teenuse pakujana). Tekkinud on vajadus eakate koduse põetusteenuse järele. Eakad inimesed sooviksid jääda oma koju võimalikult kauaks, samas täna toimiv koduhooldusteenus ja koduõe teenus ei kata lamaja ja dementse haige vajadusi.

Tungiv vajadus on laiendada sotsiaaleluruumide arvu, seda nii erivajadustega inimeste kui ka eakate tarvis. Erivajadustega inimeste probleemide leevendamiseks tuleb kohandada eluruumid ja võimaldada tugiisikute poolt toetatud elamine nii riigieelarvelistest kui ka kohaliku omavalitsuse vahenditest. Hinnanguliselt vajab sotsiaalmajas sotsiaaleluruumi umbes 45 inimest, sh 20 vanurit ja füüsilise puudega inimest ning 20 psüühikahäirete ja vaimupuudega inimest ning 5 kohta võiks jääda lastekodulastele jt. Kavas on rekonstrueerida Põllu tänava ühiselamu (Põllu 1a), kuhu luuakse täiendavad sotsiaalruumid. Alumistel korrustel asuvad sotsiaalruumid, kõrgematel korrustel hotellitüüpi toad.

Laiendada tuleb täna toimuvat supiköögi teenust muutes see koostöös toitlustusasutusega kojukandega toitlustusteenuseks. Sotsiaalkeskus vajab täiendavaid ruume oma tegevuse laiendamiseks ja teenuste kvaliteedi tõstmiseks.

Eesmärgid:

- sotsiaaleluruume jätkub kõikidele vajajatele;
- abivajajatele osutatakse tugiisiku teenust;
- puuetega inimeste avatud töökeskuses on võimalik töötada kõikidel soovijatel (nt pikaajalised töötud, lastekodust naasnud noored);
- valminud on Sotsiaalkeskuse juurdeehitus, Sotsiaalkeskus vastab klientide ja teenuseosutajate vajadustele;
- Põllu 1a elamu on rekonstrueeritud ja loodud on täiendavad sotsiaalruumid;
- avahoolduses on teenuspõhine hind ning teenuse tasuvuseks ja jätkusuutlikkuseks pakutakse neid ka Keila lähivaldadele;
- MTÜ Töötahe on iseseisev regionaalne organisatsioon;
- sotsiaalkeskuse personal on motiveeritud ja kõrge kvalifikatsiooniga;
- töötab kodutute päevakeskus;
- sotsiaalmaja on jagatud vastavalt sihtgruppidele, vajadusel saadakse eluaset erasektorist;
- lisandunud on uued teenused (sh võlanõustamisteenus, põetusteenus, töötute nõustamine jne)
- hea koostöö sotsiaal- ja tervishoiuteenuste osutajate vahel;
- erivajadustega laste osas on selge tööjaotus haridus- ja sotsiaalasutuste vahel;

- toimiv tugisüsteem probleemidega noortele;
- töötab rehabilitatsioonimeeskond, kes pakub kodukeskset teenust Lääne-Harjumaa erivajadustega inimestele.

2.4.4. Pansionaadi rajamine eakatele ja enesega mitte toimetulevatele inimestele

Pansionaadi rajamiseks annab hea eelduse Sotsiaalkeskus ja seal töötavad inimesed, kellel on olemas vastavad kogemused ja kes täiendavad ennast pidevalt. Pidevalt kasvab Keila linna maksubaas, linna kolivad jõukamad inimesed, kes hooldusvajaduse tekkimisel võivad endale lubada paremat elukeskkonda ja teenuseid.

Seni peavad hooldust vajavad eakad inimesed kolima kaugemale oma kodust, sõpradest ja tuttavatest. Pansionaadi, mis vastaks eakate inimeste vajadustele, rajamine on kallis. Võimaluse korral tuleb taotleda lisafinantseerimist välisabiprogrammidest. Pansionaadi rajamine linna omavahenditest võib lükkuda seetõttu kaugemasse tulevikku. Olemas on ka võimalus soosida erakapitali tegevust või kasutada PPP mudelit (Public Private Partnership – avaliku- ja erakapitali koostöö).

Pansionaadi rajamine aitaks muuta eakate inimeste elamistingimused võimalikult koduseks. Nad säilitavad elamise oma kodulinnas, säilivad ka suhted sõprade ja tuttavatega. Eakas inimene võib kaasa võtta isiklikke hingelähedasi asju. Kõigile hoolealustele on garanteeritud privaatsus - omaette tuba koos kööginurga ja tualettruumiga. Majas on piisav arv telefoniühendusi ja televisioon. Pansionaadi tublid töötajad aitavad hoolt kanda puhtuse, pesemisvõimaluste, sauna, meditsiinilise teenindamise ja hea toidu eest.

Eesmärgid:

- kõikidel inimestel on võimalik veeta väarikat vanaduspõlve;
- kõik teenused on kättesaadaval kohapeal ja abivajadused rahuldatakse kiiresti;
- pensionaadielanikud on säilitanud suhted oma sõprade ja tuttavatega;
- loodud on uusi töökohti.

2.4.5. Toimiv ja erinevaid võimalusi pakkuv haridussüsteem

Kooliharidusel on Keila linnas olnud alati oluline tähtsus. Seoses hariduskorralduse muutustetega tegutseb Keila linnas alates 2008/09 õppeaastast munitsipaalkoolina Keila Ühisgümnaasium, Keila Algkool ja Keila gümnaasium tegutsevad Keila hariduse Sihtasutuse koolidena. Keila linna territooriumil tegutseb veel eraõiguslik Erakool Läte, kus rakendatakse waldorfpedagoogikat. Seisuga 10.11.2008 õppis koolides kokku 1588 õpilast, neist Keila Algkoolis 377, Keila Gümnaasiumis päevaõppes 660 ning õhtu- ja kaugõppes 173, Keila Ühisgümnaasiumis päevaõppes 203 ning õhtuõppes 45 ja vanglaõppes 72 õpilast. Õpilasi, kes rahvastikuregistri andmetel elasid teistes omavalitsustes õpib Keila Algkoolis 40, Keila Gümnaasiumis 255 ja Keila Ühisgümnaasiumis 128. Rahvastikuregistri andmetel Keilas elavatest õpilastest käis teiste omavalitsuste koolides 256.

Aastatel 2007 – 2010 on Keila linnas vaatamata positiivsele rändesaldole oodata kooliealiste laste arvu langust. Õpilaste arv võib kahaneda kuni 300 õpilase võrra. Ainult rahvastikuprognoozi kõige optimistlikuma stsenaariumi järgi jääb õpilaste arv aastal 2010 2007. aasta tasemele. Rände mõjust oleneb kõige rohkem õpilaste arv aastal 2020. Kui

Keilasse saabub oodatust vähem uusi nooremaste tööealiste vanusegruppi kuuluvaid inimesi, väheneb õpilaste arv Keila koolides 400 võrra. Kui toimub elanike kasv vastavalt rahvastikuprognosi kruntide täisehitamise stsenaariumi kohaselt lisandub 200 õpilast.

Õpilaste arvu kahanemine puudutab tõenäoliselt kõige valusamalt Ühisgümnaasiumi, kus ei ole ette näha rändest tingitud juurdekasvu. Seetõttu tuleks tulevikus kaaluda, kas säilitada mittejätksuutliku gümnaasiumiosaga Keila Ühisgümnaasium selle praegusel kujul või reorganiseerida kool põhikooliks või ühendada kõik Keila koolid. Sellisel juhul oleks vene õppekeelega lastel emakeelset (kesk)haridust võimalik omandada, kas Keila Gümnaasiumi vene õppekeelega klassides, Paldiski Vene Gümnaasiumis või siis Tallinna vene õppekeelega koolides.

Lasteasutuste jaoks on Keilas piisavalt lapsi ja koolides on kvalifitseeritud kaader, entusiastlikud, loovad ja uuele avatud õpetajad. Samas, õpetajate kaader vananeb ja suur on kaadri volavus. Valitseb pidev õpetajate puudus. Kaadri nappuse tõttu ei ole paigas õpetajate soolis-vanuseline koosseis. Õpetajatööd raskendab lastevanemate vähenenud teadlikkus ja huvi kooliprobleemide vastu, distsipliiniprobleemid. Erispetsialiste (psühholoog, sotsiaaltöötaja jne) on raske leida, sest peavad pakutavat töötasu madalaks. Eelkutehariduse teostamise võimalusi ja vajadusi on vähe analüüsitud. E-kooli teenuseid ei ole õpetajatel võimalik kasutada piisava koormusega, kuna arvutipark vajab veel täiendamist. Videotehnika puudumine õppeklassides ei võimalda tunde illustreerida vajalikul määral.

Koolides on puudus erikabinettidest (logopeedia, psühholoogi, tugikeskuse ruum, rühmateraapia, muusikateraapia, sotsiaalpedagoogi jne) ja nende sisustus ei vasta tänapäeva vajadustele.

Rohkem tuleb pöörata tähelepanu erivajadustega õpilaste (sh andekad lapsed) toetamiseks ja tunnustamiseks. Süsteem rehabilitatsiooni vajavatele lastele Keilas praktiliselt puudub. 2009. aasta sügisel lõpetab tegevuse SOS H.Gmeineri Kool. Samas näeb Keila linn ette võimaluse pakkuda alternatiivset haridust (nt Erakool Läte).

Kuna algklasside lapsed vabanevad koolist tunduvalt enne vanemate tööaja lõppu, siis lapsevanemate seisukohalt on vajalik luua pikapäevakool, et võimaldada paindlikumalt ühendada pereelu ja tööaega. Pikapäevakool on koolijärgne või ka koolieelne tegevus algklasside lastele (1.-6. klass), mis sisaldab mitmekülgset huvitegevust, õpiabi, õpetaja või noorsootöötaja järelevalvet ja söögikorda. Samuti võimaldab pikapäevakool individuaalsemat lähenemist õpilasele, tema tugevate või siis nõrkade külgede täiendavat arendamist ja huvitegevust.

Jätkuvalt oluline on Ühisgümnaasiumis osalise eestikeelse õppe sisseviimise sujuvuse tagamine, et vähendada eesti keelt ebapiisavalt oskavate ja seetõttu jätkuhariduses ning tööturul seni tõrjutud seisundisse sattuvate noorte arvu. Tõhustamist vajab keskkonnahariduse andmine. Välja tuleb töötada linna ühtne hariduse arengukava.

Keila Linnavolikogu otsusega on moodustatud sihtasutus Keila Hariduse Sihtasutus. Sihtasutuse põhieesmärk on tema halduses olevate territooriumide ja hoonete haldamine ja majandamine, osalemine Keila haridusasutuste (üldhariduse) pikaajalise arengukava elluviimises ning ka moodustatava erakooli pidamine.

Vajadusel tuleb luua ja edasi arendada Keila ettevõtete ja lasteasutuste vahelisi sidemeid. Õpilastele tuleb pakkuda nägemust tööinimesekarjäärast, väärtustada vaimset ja füüsilist tööd. Seoses sellega tõsta õpimotivatsiooni. Kaaluda võimalust õpilastest eelkutsehariduse kallakuga liitklassi moodustamist õpi- ja käitumisraskustega õpilastele. Klasside rahastamine toimuks kutsehariduse arvelt ja neil lubatakse töötada väljaspool koolimaja.

Toetada ja kaitsta tuleb õpetajakutse väärikust ja mainet. Leida ja toetada õpetaja positiivseid saavutusi. Hoida nii koolide kui ka lasteaedade pedagoogide palgad konkurentsivõimelised võrreldes üldise palgatasemega.

Eesmärgid:

- linnal on selge ja ühtne hariduse arengukava;
- arenemisvõimalusi ja tingimusi pakutakse erinevatel võimekustasemel olevatele õpilastele (erivajadustega, andekad lapsed jne);
- koolide lõpetanud saavad hästi hakkama jätkuhariduse omandamisel ja tööturul;
- õpilased on keskkonnateadlikud ja toimivad vastavalt jätkusuutliku arengu põhimõtetele;
- loodud on optimaalsed lahendused laste võimete arendamiseks;
- loodud on pikapäevakool;
- üldharidus ja eelkutseharidus moodustavad ühtse terviku; koolides töötavad motiveeritud ja oma tööle pühendunud head spetsialistid;
- koolides töötavad lisaks õpetajatele eripedagoogid;
- õpetajad ja eripedagoogid saavad väärilist palka ja rakendatakse efektiivseid motivatsioonisüsteeme;
- noored ja meesõpetajad soovivad tulla tööle Keila koolidesse.

2.4.6. Tänapäevane kool, kus on hea nii õppida, kui töötada

Koolidel on pikaajalised traditsioonid, põlvkondade järjepidevus, kvalifitseeritud kaader, kooli toetavad lapsevanemad. Algkoolil ja Ühisgümnaasiumil on hea ja turvaline asukoht.

Algkooli hoone on ehitatud kahes osas 1930ndatel ja 1970ndatel aastatel. Hoone tehno seisund on kehvapoolne, majade täieliku renoveerimise maksumus on orienteeruvalt 8 miljonit krooni. Remontida tuleb esimeste klasside ruumid, leida lahendused tänapäevase garderoobi ja invalifiti ehitamiseks, rajada majade ümber piire. Vajadus on ka täiendavate tualettruumide järele. Keila Ühisgümnaasiumi hoone (ühendatud algkooli hoonetega) on ehitatud 1962. aastal. Hoone tehno seisund on suhteliselt hea. Ühe katuse all asuvate Algkooli ja Ühisgümnaasiumi fassaadide värvid on erinevad, mis ei jäta kaunist muljet. Arvestades suunda koolide ühinemisele tuleb lähtuda ka remondi ja ümberehituste teostamisel ühtse tervikuna toimiva hoonega.

Erivajadustega õpilaste arv suureneb, tugisüsteemid ei vasta enam vajadustele. Algkoolis on vähe kaasaegsete tehnilisi õppevahendeid (arvutid, puutetahvel, videoprojektorid) kooli õpikeskkond vananeb. Kool ei saa vastu võtta füüsilise puudega (ratastooli või raamiga) õpilasi, kuna puudub invalift. Vajadus invalifiti järel muutub eriti tervaks 2009. aasta sügisel, kui kooli tulevad SOS H.Gmeineri Koolis õppinud lapsed. Gümnaasiumi kõikides klassides ei ole veel arvuteid, mis ei võimalda tunnis kasutada piisaval määral e-kooli teenuseid.

Koolihoonete renoveerimisel tuleb lähtuda energiasäästu põhimõtetest. Hoonete haldamise üle otsustamisel viiakse läbi nende energiaauditeid. Põhitähelepanu tuleb pöörata kokkuhoitavale energiale ja standardhoonete parendamisele

Üldsuseni peaks jõudma kõik positiivne, mis koolitööd iseloomustab. Tõhustada võiks koostööd ajakirjandusega.

Eesmärgid:

- kõik inimesed (õpilased, õpetajad, tehniline personal, lapsevanemad) tunnevad ennast koolis hästi ja turvaliselt;
- koolid asuvad kaasaegsetes ja kaunistes hoonetes ja on varustatud tasemel õppevahenditega;
- koolides on olemas tugisüsteemid erivajadustega õpilastele – algkooli hoonesse on ehitatud invalift;
- Keilas on tasemel kogukonna kool ja olemas on tugev „oma kooli” tunne;
- kooli maine on kõrge kohapeal ja üle-eestilisel tasandil.

2.4.7. Keila koolidel on õpilaskodu

Seisuga 10.11.2008 käis teistest omavalitsustest Keila koolides kokku 495 õpilast (koos vanglaõppega). Üldkeskhariduse andmise osas on Keila koolid Lääne-Harju piirkonnakoolid. Keila Algkool on hariduslikuks tõmbekeskuseks Keila valla lastele, Harku valla Tutermaa ja Kumna külade lastele ning Saue valla Valingu, Alliku külade lastele. Keila Gümnaasiumis õpib lisaks Keila linna lastele õpilasi kaheksateistkümnest Harjumaal omavalitsusest ja ka väljastpoolt Harjumaad – väljaspool koolipiirkonda elavate õpilaste osakaal moodustab umbes 30% kooli õpilaste üldarvust. Keila Gümnaasium on oluliseks hariduskeskuseks Keila, Harku, Saue, Padise ja Vasalemma valdade lastele, arvestatavaks hariduskeskuseks on kool Paldiski linna, Nissi ja Kernu valdade lastele. Keila Ühisgümnaasiumis õpivad ümbruskonna lapsed, kelle emakeeleks on vene keel. Keila koolidel on pikaajalised ühistegevuse traditsioonid Harju maakonna ja sõpruslinnade koolidega.

Paljudel õpilastel kulub palju aega sõidule. Ühistransport Harjumaal ei vasta koolide tunniplaanidele. Kodudes esineb sotsiaalseid probleeme. Koolides puudub kvalifitseeritud kaader, kes aitaks sisustada õppetööväliselt aega. Puudub tänapäeva tingimustele vastav majutusasutus üritustest ja laagritest osavõtjatele õpilastele.

Õpilaskodu on vajalik nii kaugemal elavatele kui ka sotsiaalsete probleemidega kodude lastele. Vaja on säästa Keilast kaugel elavate õpilaste sõiduks kuluvat aega, energiat ja raha.

Eesmärgid:

- kaugemal elavate ja sotsiaalsete probleemidega kodude lastele on loodud õppimis- ja elamisvõimalused Keilas;
- õpilaste aeg on hästi kasutatud ja neil on võimalus osaleda huviringide töös;
- loodud on võimalused õppetöövälise aja veetmiseks kvalifitseeritud pedagoogide juhendamisel;
- uus kaasaegne hea mainega kool meelitab Keilasse õppima ka kaugemal elavaid lapsi;

- koolivaheaegadel korraldatakse üritusi ja laagreid kogu piirkonnale, sõpruslinnadele ja koolide projektipartneritele.

2.4.8. Keilas on kutseõppeasutus, mille praktikabaasiks on kohalikud ettevõtted

Keilas on piisaval hulgal lapsi, kes ei soovi edasi õppida gümnaasiumis, kuid soovivad omandada elukutset või jätkata kunagi pooleli jäänud õpinguid. Ettevõtted, kes on sunnitud värbama tööjõudu mujalt Eestist, on huvitatud endale tööjõu koolitamisest.

Põhikooli lõpetanud lastel, kes ei soovi edasi õppida gümnaasiumis või mõnes teises piirkonnas asuvas kutsekoolis, ei ole võimalik omandada elukutset kodukohas. Õpingute jätkamiseks on praegu ainus võimalus gümnaasium. Põhikoolis ja gümnaasiumis õpingud katkestanutel ei ole võimalust haridustee jätkamiseks ja elukutse omandamiseks. Ettevõtetele ei jätku kohapeal tööjõudu, mida tuleb sisse tuua teistest Eesti piirkondadest.

Puuduvad andmed sellest, kas on kaardistatud ettevõtete tööjõuvajadused ja kas ettevõtted tunnetavad vajadust ise kaasa aidata tööjõuprobleemi lahendamisele.

Paljud vanemaid soovivad, et nende lapsed jätkaksid õpinguid pärast põhikooli kodulinnas. Mõlemas gümnaasiumis, samuti õhtuvormis võiks toimuda ka kutseõpe (teoreetiline osa), praktikabaasiks oleksid aga kohalikud ettevõtted. Põhikoolis ja gümnaasiumis õpingud katkestanute tagasitoomiseks koolitusse tuleb anda võimalus ühitada üldharidusõpe kutsealase eelkoolitusega või kutseõppega. Laiendatakse võimalusi õppida paindlikult ja õppijale sobival viisil – sh õppida ainult ametit, õppida tööga paralleelselt (õpipoisikoolitus, osakoormusega õpe jne), arvestada varasemaid töökogemusi jms. Erinevad õppimisviisid ning -vormid parandavad nii elukestva õppe võimalusi kui võimaldavad parandada ka õppeasutuste ja ettevõtete koostööd.

Vajadus oleks leida väiksemate vaimsete võimetega ja sellest tulenevate õpiraskustega õpilastele neile võimete kohast ja huvipakkuvat rakendust. Sageli on õpiraskustega õpilane huvitatud käelisest tegevusest. Igal inimesel on vajadus eneseteostusele ja tunnustusele. Keilasse sobiks koostöös mõne kutseõppeasutusega eelkutseõppeasutus.

Eesmärgid:

- võimalikult mitmekülgse hariduse pakkumine oma linnas;
- suurenenud elukestva õppe võimalused;
- võimalus saada haridust ja pärast lõpetamist töötada linna ettevõtetes;
- noortel on kujunenud tööharjumus ja nad on väärivad linnakodanikud;
- õpingud katkestanutel on võimalus jätkata õpinguid.

2.4.9. Tänapäevased ja lapsesõbralikud lasteaiad, kus jätkub kohti kõigile soovijatele

Eesmärk on lasteaiakoha võimaldamine kõigile soovijatele. Arvestades, et kõige parema kasvukeskonna tagab kodu ja tugev perekond, seda eriti väikelastele, siis tuleb arendada ka tugisüsteeme laste kodus kasvatamisele.

Lasteaedadest suurim - lasteaed Vikerkaar ja samuti lasteaed Sipsik asuvad tüüpprojektiga nõukogudeaegsetes hoonetes, lasteaed Miki ennesõjaaegses, lasteaiaks mitte ehitatud ja omandireformi käigus tagastamisele kuulunud ehitises. Keila linna territooriumil asub veel eraõiguslik SOS Lasteküla lasteaed-alkkool. SOS Lasteküla lasteaed-alkkoolilt ostab Keila linn erivajadustega laste alushariduse teenust.

Seisuga 10.09.2008 oli koolieelsetes lasteasutustes kokku 396 last, sealhulgas lasteaias Miki 75 last (4 rühma), lasteaias Sipsik 79 last (4 rühma) ja lasteaias Vikerkaar 242 last (12 rühma). Kolmes munitsipaallasteaias on moodustatud 20 rühma. Lasteaiarühma täituvuseks on seadusega määratud 20 last, sõimerühmas 14, kuid tegelikult on võimalik rühma suurusi tõsta aiarühmades kuni 24 lapseni ja sõimerühmades 16 lapseni. Alates 2009. aasta 1. septembrist ostis Keila linn eralasteaiast Rukkilill lisaks 100 kohta.

Toodud andmed näitavad suurt vajadust täiendavate rühmade moodustamiseks. Arvestades siinjuures ka elanikkonna kasvu, mis on tingitud nii emapalga juurutamisest kui ka Keilas algatatud kinnisvaraprojektide realiseerumisest (rahvastikuproгноosi lähiaastate stsenaarium), sünnib lähiaastatel Keilas 40-50 last aastas rohkem, tekitades juba lähiaastatel suure vajaduse täiendavate lasteaiakohtade järele.

Kõik lasteaias töötavad pedagoogid vastavad hariduselt kvalifikatsiooninõuetele. Lisaks rühmaõpetajatele töötavad lasteaedades ka eriõpetajad. Lasteaias Miki on täiendavalt loodud kunsti- ja loodusõpetajate töökohad. Koostöö lapsevanematega on heal tasemel.

Lasteaed Miki on omanäoline ja mitmekülgset tegevust toetav kasvukeskkond lapsele (ruumid, õueala, kunstikamber). Õppekasvatustöö süvasuund on loodus- ja keskkonnaõpetus, mida toetab erinevaid tehnikaid praktiseeriv kunstõpetuse tegevus lastele.

Elukeskkonnast hoolivate kodanike kasvatamist alustatakse juba lasteaias. Miki lasteaias ja Keskpargi territooriumile on rajatud loodusõpperada lastele ja peredele, et süvendada keskkonnasäästlikku ja loodust armastavat mõttelaadi. Lasteaed on ühinenud tervist edendavate lasteasutuste võrgustikuga. Laste ja perede toetamiseks töötavad lasteaias tervishoiutöötaja, logopeed, eripedagoog. Lastele pakutakse ravivõimlemise võimalust. Peredele korraldatakse tervislikke eluviise propageerivaid terviseüritusi viiakse läbi õppetegevusi terviseõpetuse teemal. Lasteaed pakub võimalust kodustel lastel koos vanematega osa saada alusharidusest ja nõustamisest lasteaias osajärühmades. Kõikides rühmades on olemas interneti püsiühendus, arvutid, lasteaias on olemas kodulehekülg. Pidevalt toimuvad õppepäevad teistele lasteaednikele üle vabariigi.

Miki lasteaed on vanemate hulgas väga kõrgelt hinnatud, mida näitab kõige pikem lasteaiakoha ootele registreerunute arv. Lasteaeda on viimase 10 aasta jooksul hinnatud ainult hindede „suurepärase“ kõigis Haridusministeeriumi poolt hinnatud valdkondades.

Lasteaias Vikerkaar on lasteaiarühmad kujundatud erinevate muinasjuttude teemaliselt: Sinilind, Pöial-Liisi, Pipi, Metsluiged, Arabella, Kullaketrajad, Merineitsi, Naksitrallid, Muumid, Tuhkatriinu, Pöialpoisid ja Tarzan. Vikerkaare lasteaed osaleb Tallinna Ülikooli ja Eesti Lugesühingu projektis „Lugesipesa“, mille eesmärk on lapsesõbralikult laste lugema ja kirjutama õppimine. Lasteaias on kujundatud talveaed, kus lapsed saavad tutvuda eluslooduse ja lemmikloomadega, on toataimed ja väikesed loomad, linnud, kalad. Lisaks rühmaõpetajatele on loodud töökohad muusika, liikumise- ja kunstõpetajatele. Tähelepanu pööratakse laste mitmekülgsele arendamisele. Selleks on loodud täiendavad võimalused

osaleda ringide tegevustes. Toimuvad võimlemisklubi Sistrum treeningud, rütmika, mudilaste laulu- ja tantsuring, poistekoor, saviring, tegutseb osajarühm kodustele lastele.

Keila linna lasteaegade tehno seisund on rahuldav. Vikerkaarel puudub sportmängude saal, Sipsikul saal, kus saaks korraldada kogu lasteaia ühisüritusi, samuti metoodikakabinet ja normaalsed töötajad erioõpetajatele.

Vikerkaare lasteaia õueala on suur, kuid ebatasase pinnase tõttu puuduvad sellel palliplatsid. Samuti on õueala avatud tuultele. Vaja oleks õueala planeeringut, kus paiknevad liivakastid, ronimisvahendid, rollimängu vahendid, sportimise ala. Õueala planeerimisel arvestada soojemate, päikesepaisteliste aladega ja varjuliste, tuulisemate piirkondadega. Laste mängualaga piirnev piirdeaed on kahest küljest lagunenu ja lasteaia territooriumi kasutavad läbikäimiseks Keila linna elanikud, mille tagajärjel piirdeaeda jätkuvalt lõhutakse. Sellega seoses on vajalik planeerida lasteaia territooriumi ümbritsev teedevõrgustik liiklemiseks jalakäijatele ja autodele. Lasteaed Vikerkaar rekonstrueerimine läheks maksma ligikaudu 12,5 miljonit krooni. Välja tuleb vahetada kütte-, ja elektrisüsteemid, paigaldada ventilatsioon, rekonstrueerida fassaad, rajada piire ning renoveerida siseruumid.

Lasteaed Miki praegused ruumitingimused ei vasta tervisekaitse nõuetele. Lasteaeda ümbritsevad 2 mahajäetud hoonet, mis võivad ohtu seada lasteaia hoonete turvalisuse (tulekahju, vabrikulagunemine jne). Miki juurdeehitusele ja rekonstrueerimisele kulub 27,6 miljonit krooni, millest kõige suurem summa kulub juurdeehituseks. Lasteaed Miki juurdeehituse põhieesmärk on ehituslikult võimalikult lihtsate ja ökonoomsete vahenditega kompaktse, hästifunktsioneeriva ja kaasaaja nõuetele vastava kompleksi loomine, mis sobib antud keskkonda ja miljösse. Juurdeehitus jaguneb funktsioonilt ja plaaniliselt kaheks võrdseks hoonetiivaks. Hoovipoolses tiivas asuvad mõlemal korrusel uued rühmaruumid, tänavapool paiknevad põhikorrusel muusikasaal, võimlemissaal abiruumidega ja köögiplakk ning osalise ülavalgusega katusekorruse tasapinnal personaliruumid, juhataja ja metoodikakabinetid, kunstikamber ja tehnilised abiruumid. Nende vahel asub pandusega ühendushall, mis võimaldab mugavat liikumist ja transporti kogu lasteaiahoone ulatuses. Tuleb lammutada hilisema juurdeehitusega tehtud endine köögi ladu ja selle kohale ehitada peasissepääsu invapandus. Olemasolevasse, omaette väljast pääsuga ühekorruselisse hooneplokki, kus paiknevad personaliruumid, on ette nähtud ehitada tervishoiuruumid. Peale juurdeehituse valmimist tuleb olemasolevas hoones vajalikeks muudatusteks ja ümberehitusteks ning tehniliste süsteemide moderniseerimiseks koostada vastav rekonstrueerimisprojekt. Taotlus toetuse saamiseks Lasteasutuste kohtade loomise ja renoveerimise meetmest on esitatud Haridusministeeriumile

Lasteaed Sipsik rekonstrueerimise kogumaksumus on 5,6 miljonit krooni. Rekonstrueerimist vajavad fassaad ja katus, välja tuleb vahetada ventilatsioon, endisesse katlamajja ehitada võimlemissaal, kunstiklass ja teised lisaruumid, planeerida õueala ning rajada selle ümber piire. Kuna lasteaeda tulevad järjest nooremad lapsed, tuleb Sipsiku lasteaia õuealale rajada eraldi mänguväljak sõimerühmale. Abiruumide ja kabinettide puuduse leevendamiseks tuleb rajada juurdeehitus.

Kõikide lasteaegade hooned tuleb renoveerida lähtuvalt energiasäästupõhimõtetest. Tuleb jälgida energiakasutust lasteaegade hoonetes ja otsida võimalusi energia efektiivsuse tõstmiseks. Lasteaedade juures puuduvad parkimisplatsid või on need liiga väikesed ja ebarahuldavas olukorras.

Kruusa tänava ja loodeosa vahelisele alale rajatakse erasektorit kaasates uus kuuerühmaline lasteaed Rukkilill 120 lapsele, mis valmib hiljemalt 2008. aasta augustis. 30.01.2007.a otsustas Keila Linnavolikogu moodustada Keila linna ja äriühingu Tasakaal Invest koostöös äriühingu ärinimega Keila Alushariduse OÜ. Keila linna osalus äriühingus on 34%. Vanematele, kes ei soovi oma last lasteaeda panna, on loodud võimalus laste päevahoiuks.

Laste füüsilise arengu tagamiseks on vaja korrastada lasteaedade õuealad, luua sportimistingimused nii õues kui toas. Lasteaedade territooriumide korrastamiseks kujundada mänguväljakute alad, vajaduse korral uuendada piirdeaiad, planeerida teedevõrgustik jalakäijatele ja autoga liiklejatele, rajada ja korrastada korraliku suurusega parkimisplatsid.

Eesmärgid:

- lasteaiakohti ja lastehoiuvõimalusi jätkub kõigile soovijatele alates emapalga lõppemisest kuni koolimineku eani;
- algklassi lapsed õpivad väikeses turvalises keskkonnas;
- keskkonnahariduse ja loodushoiu põhimõtteid kasutatakse laste õpi- ja igapäevastes tegevustes.
- algõppes on keskkonnaharidusel tähtis koht;
- pärast renoveerimist, juurdeehituste rajamist ja uute ehitamist on lasteaiad nägusad ja nende juurde kuuluvad kaasaegsed mänguväljakud;
- Miki lasteaiade juurde on välja arendatud loodushariduskeskus;
- lasteaedu ümbritseb piirdeaed ja hästiplaneeritud teedevõrgustik sõidu- ja jalakäijate teedega koos valgustuse ja vajalike tähistustega;
- lasteaedade territooriumite lähedal on korrastatud parklad;
- lasteaednike palgad motiveerivad töötama oma ametikohal ja ennast töösse panustama.

2.4.10. Vabaharidus loob tingimused isiksuslikuks ja sotsiaalseks arenguks

Keilas on aktiivseid noori palju. Vabaharidust on võimalik saada Keila Avatud Noortekeskuses, kus on selleks olemas suur õueala, ruumid ja võimalus laenemiseks kõrvalhoone näol ning ka kaasaegsed tehnilised vahendid. Loomisel on infotuba ja infolehtide süsteem. Tegutsevad Lääne-Harju kutse- ja nõustamiskeskus, mis tegeleb teabe vahendamise ja karjäärinõustamisega ning mitmed noorteorganisatsioonid ELO, gaidid, skaudid. Samuti pakub arenguvõimalusi MTÜ Keila Noorteaktiiv ning Gümnaasiumis tegutsev Õpilasmavalitsus ja Noortekogu. Erinorootöoga tegeleb MTÜ Valikuvõimalus.

Teabelevi kvaliteet annab soovida, on väheste tulemustega ja ei jõua vajaliku sihtgrupini. Noortekeskuse hoone vajab renoveerimist ja juurdeehitust väljaehitamist. Samuti tuleb luua võimalused teenuste kasutamiseks ka liikumispuudega noortele. Noorteühingute ja klubide tegevuse innustamiseks ja motiveerimiseks puuduvad võimalused. Noored on suhteliselt passiivsed oma huvisid ja probleeme laiemalt esitama. Puuduvad ruumid ja inimesed tegelemaks noortega, kes ei ole võimelised põhikooli lõpetama. Tänavatele kogunevatel noortekampadel puudub tahe ja motivatsioon enesearendamiseks, mistõttu sattutakse kergesti pahuksisse seadusega. Vähe on linnapoolseid väljundeid laste kultuuri- ja haridustegevuseks (sarnaselt spordiüritustele, kus osalevad kõikide Keila koolide lapsed).

Erineva vanuse ja huvidega noored vajavad enese arendamiseks erinevaid kohti ja võimalusi. Õpiraskustega noored vajavad „tööpadasid”, et omandada tööharjumus ja erinevaid tööoskusi. Noorteklubidele ja – ühendustele oleks motivaatoriks oma ruumi olemasolu, kus pidada koosolekuid. Vabaharidus on tulemuslik, kui see toimub aktiivõppe meetodeid kasutades. See nõuab väljaõppinud ja motiveeritud töötajaid, noorsootöötajate parendamist ja laiendamist. Tänavanoorsootöö teostamiseks tuleb töötada välja süsteem ning välja õpetada töötajad. Oleks vaja märgata ja toetada kõiki positiivseid algatusi ning julgustada õpilasi loovalt ja positiivselt suhtuma igapäevaprobleemide lahendamisse.

Huvihariduse andmiseks oleks vaja jooksvalt läbi viia küsitlusi, et teha selgeks mis inimesi huvitab, sest huvid muutuvad vastavalt ühiskonna ja tehnika arengule. Populaarseks muutuvad järjest uued ja uued tegevused. Heade ringijuhendajate saamiseks ja nende Keilasse püsima jäämiseks on vaja juhendajatele arenguvõimalusi ja tööpanusele vastavat tasu. Selleks, et tegevused ei kattuks, tuleb kultuurikeskusel, noortekeskusel, muusikakoolil ja samas valdkonnas tegutsevatel MTÜdel tõhustada koostööd. Laste huvitegevuse arendamise toetamiseks töötakse välja süsteem, mille abil luuakse kõigile soovijatele võimalus osaleda sobivas huvitegevuses. Rajada tuleb uusi mängu- ja spordiväljakuid ja viia vastavusse tänapäeva nõuetega huvitegevust pakkuvate asutuste ruumid.

Eesmärgid:

- Keila on saanud noortesõbraliku linna tiitli;
- erinevatele vanuse- ja huvigruppidele on loodud ja kaasaegselt sisustatud võimetekohaseks arenguks vastavad ruumid ja välisrajatised;
- toimib teabevahetus ja koostöö üld- ja vabaharidust andvate organisatsioonide ja isikute vahel;
- noorsootöötajad osalevad koolitustest, mis tagab mitmekesiste teenuste osutamise;
- toetatakse ja tunnustatakse valdkonnas töötavaid inimesi, vabatahtlikke ja noori.

2.4.11. Iseseisva ja loova maailmanägemisega noored

Noortekeskus on tegutsenud alates 2002. aasta oktoobrist. Igapäevaselt külastab seda umbes 100 erinevas vanuses noort. Kuna noortekeskuse tegevuse aluseks on noorte enda huvidest ja soovidest lähtuv tegevus, siis on kolme aasta jooksul projektipõhiselt harrastatud väga erinevaid huvialasid. Nimetada võib foto-, filmi- ja meediaringi, erinevaid käsitöö tegemise võimalusi. Noorte enda remonditud bändiruum leiab aktiivset kasutust kümnekonna noortebändi poolt. Korraldatud on palju erinevaid üritusi ja noortelaagreid. Tegeletakse ka töökasvatusega pakkudes noortele suvel töötamise võimalust. Väga oluline on ka sotsiaaltöö valdkonda kuuluv probleemidega noorte nõustamine ja toetamine.

Noori vanuses 7-26 on Keilas üle 2600 ja kõikide kruntide täisehitamise korral ja senise sündimuse kasvu jätkumisel võib prognoosida elanikkonna noorenemist. Olemasoleva noortekeskuse ja selle juurdeehituse näol on võimalik luua erinevaid loovust ja iseseisvat mõtlemist ärgitavaid tegevusi ning olemas on koht, kus noored saavad oma erinevat loomingut turvaliselt eksponeerida.

Kuigi Noortekeskuse hoonet on jõudumööda ning erinevate toetuste kaasabil remonditud, on objekti seisukord veel mitterahuldav. Hoone ventilatsioon ei toimi rahuldavalt või puudub

üldse. Elektrisüsteem vajab lõplikku renoveerimist ning kõikjal ei vasta valgustus tervisekaitsenõuetele. Spordisaali laeknad hakkavad amortiseeruma ning vajavad väljavahetamist. Hoone fassaad on amortiseerunud ning soojustus puudub. Külmade tulekuga on tekkinud hoone seintesse mitmed praod, mis viitavad suurele niiskusele seintes. Kõrvalhoonel, mis oli algselt ehitatud ujulaks, on vaid seinad ja katus. Antud osa vajab täielikku väljaehitamist.

Praegusel hetkel kasutab Noortekeskus hoone kogupinnast ~700 m², kuid kasutusele on võimalik võtta veel ~350 m² kõrvalhoones. Noortekeskusel on 1500 m² suurune õueala, kus on vaatamata suurele pinnale, vaid väike asfaltplats, miniramp ja tänavakorpalli mängimise võimalus. Õueala ümbritsev telliskivimüür vajab osaliselt lammutamist, alles jäetav osa tuleb renoveerida ja territooriumile tuleb paigaldada vatupidav piirdeaed. Õueala läbivad soojatorud tuleb paigaldada maa alla. Väljaehitamata on kõnniteed, puuduvad parkimisplats ning istepingid ja prügikastid.

Noortekeskusest peab kujunema avatud noorsootöö meetodil toimiv, noorte seas populaarne ning noorte osalusel arenev multifunktsionaalne piirkondlikku noorsootööd koordineeriv ja teostav Noortekeskus - *Noorte Energiajaam*. Noortekeskuse rekonstrueerimiseks Noortekeskusest saab energeetikaga tutvumise koht, kus on kaasaegsed säästvad energeetikalahendused. Sellest kujuneb omamoodi õppe- ja teaduskeskus, kus teadlaste ja üliõpilaste kaasabil saab teadmisi ja kogemusi, mille üks eesmärk on uute energiasaamise viiside leidmine. Esmane eesmärk on aga siiski säästvate hoiakute kujundamine noortes.

Alternatiivvõimalused muusikakoolile puuduvad või on väga kasinad. Kõik noored ei soovi ega vaja klassikalist muusikalist haridust, vaid nende sooviks on lihtsalt osata mõnda pilli mängida. Näitlemisega tegelemiseks on noortel väga vähe võimalusi ning raske on leida ka professionaalseid juhendajaid. Vähe on noorte omaalgatust, noorte MTÜsid, klubisid või seltsinguid. Tehnikahuvilistel noortel puudub koht oma oskuste arendamiseks.

Noortele tuleb leida võimalused oma loomingu (näitused, luuleõhtud, etendused, kontserdid jms) esitamiseks. Tehikahuvilistele luua tingimused oma huvide rakendamiseks. Majandusõppe programmid (Junior Achievement) koolides ja toetus õpilasfirmade tekkeks soodustavad uute väikeettevõtete teket. Kindlasti oleks oluline Keila suuruses linnas väitlusklubi olemasolu.

Alates 2008. aasta aprillist osutab Noortekeskuse juures asuv Info- ja nõustamiskeskus karjääriteenuseid Lääne-Harju kuni 26 aastastele noortele. Aastatel 2009-2011 on keskus SA Innove partner programmis „Karjääriteenuste arendamine“. Karjääriteenused on mõeldud noorele abiks teadlike valikute tegemisel huviala leidmiseks, edasiõppimiseks ja elukutse valikul.

Karjääriinfo spetsialist aitab noori teabe otsingul ja infootsiskuste arendamisel. Karjäärinõustaja ülesanne on aidata inimesel teha efektiivsemaks rakendumiseks tööturul iseseisvalt teadlikke kutse- töö- ja haridusalaseid valikuid. Karjäärinõustamine aitab noortel saada teadlikumaks ka endast, oma oskustest ja võimetest, nad õpivad analüüsima ennast, oma vajadusi ja kutsumust. See omakorda on ressursi säästev eelmeede vältimaks koolide pooleli jätmist, ebahuvitatavate erialade õppimist ja vähest perspektiivi omavate kutseoskuste omandamist.

Eesmärgid:

- noortel on erinevaid võimalusi loova mõtlemise arendamiseks;
- noortel on koht, kus nad saavad turvaliselt (kriitikavabalt) ja piiranguteta eksponeerida oma loomingut;
- toetatakse noorte(õpilas)firmade ja MTÜde teket ning tegevust;
- tegutseb noorte väitlusklubi;
- noored on võimelised aru saama ja tajuma maailma kui tervikut, nägema oma osa selles ning vastu võtma oma tulevikku puudutavaid otsuseid;
- karjääriteenuste osutamise jätkusuutlikkuse tagamiseks on kaasatud Lääne-Harju omavalitsused.

2.4.12. Laste ja noorte muusikalise loomevõime avastamine ja arendamine

Keila Muusikakool tegutseb alates 1976. aastast. Muusikakooli õpilased osalevad edukalt konkurssidel ning Keila linna kultuuriüritustel. 10.09.2007. a õppis Muusikakoolis 144 õpilast kolmeteistkümmel erialal. Õpilastel on võimalik osaleda ka viie kollektiivi – lastekoori, jazzansambli, kandleansambli, väikeste viiuldajate ansambli ja rahvapilliansambli töös. Keila Muusikakooli õpilased on võitnud auhindu üle-eestilistel konkurssidel.

Muusikakool on järjekindlalt tegutsenud, et lastest kujuneksid loovalt mõtlevad isiksused, kes oskaksid oma tegevust eesmärgistada ja hinnata, teha valikuid ja vastutust kanda ning teha tööd ja olla valmis koostööks. Aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendatakse muusikataju ja loovust.

Muusikakooli praegused ruumid ei vasta tänapäeva nõuetele. Praegune muusikakooli hoone vajab investeeringuid - tuleks vahetada katus, lihvida põrandad, vahetada alumise korruse elektrisüsteem, soojustada maja välisseinad ning valada õuemaja kahe ruumi põrandad ning teha seal ka siseviimistlus. Kaasaegse muusikakooli võiks rajada pärast gümnaasiumihoone kompleksi valmimist 2009. a käesoleval ajal keskväljakul asuva raamatukogu hoonesse.

Kindlasti tuleb jätkata osalemist erinevatel konkurssidel, üritustel ja kontsertidel. Õpilastele uute väljakutsete leidmiseks on vaja osaleda erinevates muusikaprojektides. Kuigi mitmed omavalitsused pakuvad muusikaõpetust, soovivad vanemad oma lapsi panna õppima Keila Muusikakooli, kus on professionaalsem kaader ja paremad võimalused osaleda konkurssidel ning valmistuda muusikalise hariduse jätkamiseks professionaalsel tasemel.

Eesmärgid:

- Keila on pikkade traditsioonidega muusikalinn;
- muusikakool töötab kaasegetes tingimustes;
- õpilastel on võimalus valida paljude erialade ja kollektiivide vahel;
- tihe koostöö koolide, noortekeskuse ja muusikakooli vahel;
- õpilastel on võimalik esineda erinevatel kontsertidel ja üritustel;
- toetatakse projektipõhist tegevust.

2.4.13. Mitmekesine huvitegevus

Keila linnas on mitmesugused võimalused huvitegevuseks erinevatele sotsiaalsetele gruppidele. Lisaks tunnivälisele huvialaringi- ning treeningtegevusele koolides ning kultuurikeskuses on võimalik aega sisustada päevakeskuses ja noortekeskuses.

Keila Kultuurikeskuses tegutsevad tunnustatud tantsu-, laulu ja instrumentaalansamblid, lisaks mitmed kunsti- ja teised huviringid nii lastele, noortele kui täiskasvanutele. Taidlus- ja huviringidest võib nimetada Keila linna poistekoori, segakoori "Keila", Keila Noorte Brassi, liikumiskunsti ja moeshow stuudiot „Julie Stinette”, tantsuansamblit „Spekter”, noorterühma „Pillerkaar”, Reeda rühma, naisrühma „Koidula”, tantsuansamblit „Keikal”, Keila Linnaorkestrit ning memmede tantsurühma ja ansamblit. Kunstiga saab tegeleda kunstiringis „Sirlett”, käsitöö alal töötavad vitraaži-, portselanimaali-, lapi-, ehtekunsti-, vitspunutise- ja siidimaaliringid.

Koolides töötavate huvialaringide valik on mitmekesine - laulukoorid, orkestrid, ansamblid, näite-, rahvatantsu-, kunsti-, liiklusringid, antakse välja kooli ajalehte, tegeletakse skautlusega. Sotsiaalkeskuse päevakeskuses töötavad ringid eakatele ja erivajadustega inimestele. Lasteaedade õppe- ja kasvatustegevus tugineb riiklikule õppekavale, mille põhjal on lasteaias pedagoogid koostanud oma maja õppekava, kus kajastuvad pereüritused, kalendri tähtpäevade tähistamised ja huvitegevused. Lasteaias Vikerkaar tegutsevad lauluring, poistekoor, tantsuring, võimlemisklubi ja saviring ning lasteaias Miki lauluring, poistekoor, tantsuring, kunstiring, keraamikaring ja puutööring.

Keila linnas elab mitmeid inimesi, kes on võimelised pakkuma huvialaringides põnevaid oskusi ja teadmisi mitmesesistamiseks juba olemasolevat huvitegevust. Tänu Tallinna lähedusele on võimalik kutsuda ringijuhte ka Tallinnast ja Keila lähiümbrusest. Olemas on piisaval hulgal huvilisi.

Keila Linnavalitsus on aastaid toetanud erinevate huviringide tegevust, kuid heade ringijuhtide tasud kasvavad pidevalt vastavalt inflatsioonile. Tegevuse muutmiseks mitmekülgsemaks ja uute ringide avamiseks napib sageli ressursse, vähe esitatakse projektitaotlusi erinevatele fondidele. Tihedam võiks olla koostöö erinevate huviringide ja – asutuste vahel. Kultuurikeskuse, noortekeskuse ja muusikakooli ruumid ei vasta tänapäeva nõuetele.

Noorte huvitegevust toetatakse pearaha põhimõttel ning samuti projektipõhiselt, tegevustoetuse või saavutustoetusena.

Hinnanguliselt ligikaudu viiendik Kultuurikeskuse kollektiivide liikmetest elab väljaspool Keilat. Seni ei ole teised omavalitsused osalenud Kultuurikeskuse kulude katmisel, kuid edaspidi võib see teenuse kvaliteedi tõstmise eesmärgil osutada möödapääsmatuks.

Eesmärgid:

- loodud on laiemad võimalused huvitegevuseks;
- on välja töötatud uued noorte huvitegevuse ja seltsi- ning kultuuritegevuse toetamise põhimõtted;
- lisaks muusikakoolile tegutseb ka kunstikool;
- vastavalt tänapäeva nõuetele on renoveeritud:

- kultuurimaja;
- noortekeskus;
- muusikakool ja kunstikool Keskväljakul endises raamatukoguhoones;
- toetatakse huviringide tegevust;
- toetatakse huvialaringide projekte ja vajadusel abistatakse neid rahastamisaotluste koostamisel;
- käivitatakse uusi huviringe vastavalt uuenenud ootustele;
- toetatakse uute tegijate tulekut huvitegevuse mitmekesistamist;
- koostöö parandamine mitmesugust huviharidust pakkuvate seltside ja MTÜdega.

2.4.14. Kunstiloojate ja tarbijate kohtumispaik on Kaunite Kunstide Maja

Praegu toimub kunstitegevus koolide kunstiringides ja kultuurimajas, kus töötavad mitmed kunsti- ja teised huviringid nii lastele, noortele kui täiskasvanutele. Elanikel on huvi korraldatavate näituste ja ürituste vastu. Lähedus Tallinnaga võimaldab korraldada ka külaliskunstnike näitusi. Keilas elab nii kunstnikke kui ka kunstiharrastajaid.

Kultuurimaja ruumid ei sobi kujutava kunsti harrastamiseks kunstihuviliste kooskäimisteks. Kaunite Kunstide Maja võiks koonduda töökojad ja ateljeed erineva tasemega ja vanusega huvilistele erinevate kunstiliikide viljelemiseks. Ruume võiks üürida ja harrastuskunstnikele. Kindlasti oleks vaja olmeruume ringijuhendajatele ja osalejatele. Keilas elavatel kunstnikel oleks võimalus jagada oma teadmisi ja kogemusi noortega. Võiks korraldada suuremaid kunstinäitusi, kuhu kutsuda osalema tunnustatud kunstnikke. Erinevatel üritustel saaks ühendada erinevaid kunstiliike (muusika, tants, kujutav kunst jne). Kuna Kaunite Kunstide Maja rajamine ja haldamine on kulukas, on selleks vajalik toetuste ja/või erakapitali kaasamine.

Eesmärgid:

- osalemine nüüdiskunsti alastes hariduslikes projektides;
- erinevaid valdkondi ühendavate kunstialaste projektide ja tegevuste toetamine;
- harrastuskunstnike näitusetegevuse toetamine;
- kunstnikele ateljeepinna rendivaba või soodusrendiga kasutamise võimaldamine;
- näituste ja kunsti tutvustavate ürituste korraldamine;
- lisandunud on üks vabaaja veetmise koht;
- kogemuste vahetamine ja jagamine huvilistele;
- kunstielamuse pakkumine linnaelanikele ja külalistele.

2.4.15. Kaasaegne ja kõrge teeninduskultuuriga raamatukogu

Harju Maakonnaraamatukogu on rahvaraamatukogu, kes lisaks Keila linna raamatukoguteenindusele täidab täiendavalt raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid. Raamatukogus tegutseb avalik internetipunkt, lugemissaalis on traadita interneti leviala. 2006.a korraldati lugemissaalis 27 näitust ja muusikaosakonnas 13 näitust. Korraldatakse mitmesuguseid kirjandusüritusi. Raamatukogu teeninduspiirkond on 9500 elanikuga Keila linn, teiste piirkondade lugejaid teenindatakse kohapeal või

raamatukogudevahelise laenutuse kaudu. Raamatukogu peamised eesmärgid on kõrgetasemelise infoteenuse pakkumine kõikidele teabevajajatele võimaldades juurdepääsu hästi komplekteeritud ja korrastatud kogudele ning inforessurssidele. Raamatukogu osaleb Eesti rahvusliku teabevaramu loomisel, rahvusvahelises infovahetuses, toetab elukestvat õpet ja kultuuridevahelist suhtlemist ning on liitunud Eesti rahvaraamatukogude ühtse infosüsteemiga Urram.

Raamatukoguhuone on amortiseerunud ja ei vasta tänapäeva nõuetele. Puudub lift, mis raskendab vanemate ja puuetega inimeste liikumist hoones. Lugemissal ja kojulaenus asuvad erinevates hoonetes, lugemissaalis puuduvad privaatsed lugemistingimused, tipp tundidel ei piisa kohti.

Harju Maakonnaraamatukogu saab 2010. aastal uued ja avatud ruumid uues koolihoones, ühitatakse kooli- ja linnaraamatukogu. Taotlus toetuse saamiseks raamatukogu sisustamiseks on esitatud Kutuuriministriumile.

Eesmärgid:

- rahvuskultuuritraditsioone, ajalugu ja kultuuripärandit tundvad ning väärtustavad elanikud;
- elanikel on vaba ja piiramatult juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimõtte saavutustele ning kultuurile;
- toetatakse elukestvat õppimist ja enesetäiendamist;
- laste positiivse õppimise suhtumise toetamine;
- raamatukogu töötab kõikidele nõuetele vastavates kaasegsete ruumides;
- vajadusel tagatakse eriteenindus ja vastavad teavikud.

2.4.16. Traditsiooniliste ürituste jätkusuutlikkus ja uute ürituste käivitamine

Võimalus korraldada suurüritusi igal aastaajal, kas Kultuurikeskuses, kirikus või lauluväljakul. Kogemused suurürituste korraldamisel (Harjumaa laulupeod, laululapse konkursid, vene filmimuusika kontsert, kuumaõhupallivõistlused). Hea asukoht Tallinna läheduses ja ligipääsetavus ühistranspordiga. Võrreldes Tallinnaga suhteliselt head parkimisvõimalused. Elanike elav huvi ja suur osavõtuaktiivsus.

Oluline osa linna elus on kultuuritraditsioonide jätkumisel ja linna mainega seotud üritustel. Kõige pikemaajalisemate traditsioonidega on Keila Päeva tähistamine maikuu lõpus, kus mitmesuguste kultuuriüritustega on sisustatud rohkem kui ainult üks päev. Vabaõhuürituste korraldamisel on meeliskohaks saanud Keila Lauluväljak. Lauluväljak on viimastel aastatel traditsiooniliselt ka Harju maakonna laulu- ja tantsupidude korraldamise kohaks.

Traditsiooniliseks on muutunud suve lõpus või kooliaasta esimestel päevadel toimuv, seni erinevaid nimetusi kandnud, rockkontsert. Traditsioonilisteks sündmusteks võib pidada jaanipäeva tähistamist, tantsufestivali, advendiküünla süütamist ja jõuluootuse aja alguse tähistamist linna jõulukuuse all I advendipühal. Samuti linna lastele korraldatavaid jõulupidusid koos eeskavadega, kus saavad esinemisvõimaluse linna eelkooliealised lapsed. Keila linna ees erilisi teeneid omavate isikute tunnustamiseks antakse välja Keila linna teenetemärki.

Keilas on palju muusikaga tegelevaid lapsi. Muusikakooli, Kultuurikeskuse, lasteaedade ja koolide muusikaringidel, ansamblitel ja kooridel on kõrge tase. Koostöö mittetulundusühingute ja naaberomavalitsustega võiks olla tõhusam.

Selleks, et lauluväljakul toimuvate ürituste arvu oleks võimalik suurendada, vajab looduskaunis kohas väljaehitatud väljak renoveeritud laululava. Tõsta tuleb Keila tuntuks ja anda oma elanikele kodus kõrgetasemelisi kultuurielamusi. Kuigi Keila linnal on traditsiooniliste ürituste ja tähtpäevade tähistamisega kujunenud välja oma nägu, vajaks Keila linna tasakaalustatud imago kujundamine tõsisemat läbimõtlemist.

Keila on kultuuriüritustepaigana vähe tuntud, sageli eelistatakse mõisakomplekse või Tallinnat. Koostöös juba väljakujunenud kultuurisündmuste organiseerijatega võiks Keila olla üks PÖFFi või Jazzkaare toimumispaike. See tõstaks nii Keila mainet, elavdaks teenindusega tegelevat väikeettevõtlust kui ka paneks aluse uuele traditsioonile ja tõstaks kogukondliku ühtekuuluvustunnet. Vaja oleks ehitada vabaõhulava ja olmeruumid.

Eesmärgid:

- jätkusuutlik ajaloo- ja kultuuripärandit väärtustav intelligentsete ürituste traditsioon;
- hästi korraldatud üritused meeldivas ja kaasaegses keskkonnas, kuhu tahetakse alati tulla;
- viiakse läbi Keila Päevade üritused;
- jätkub kuumaõhupallivõistluste traditsioon;
- kasvanud on Keila linna tunnus ja maine;
- linnakeskusesse on tulnud rohkem elu (suvised müügikohad, Keilat külastavad turistid).

2.4.17. Välja arendatud puhkealade võrgustik erinevate võimalustega tervise liikumiseks ja sporditegevuseks

Vaba aja sisustamiseks on korda tehtud või rajatud rida spordi- ja mänguväljakuid, mida ka aktiivselt kasutatakse. Lisaks väga mitmekülgeid võimalusi pakkuvale Keila Tervisekeskusele toimub sporditegevus Keila Gümnaasiumi võimlas ja staadionil. Linna lääneossa Keila männikusse on rajatud 3 km valgustatud suusa- ja matkaradu. Keilas on suurte spordivõistluste korraldamise kogemus.

Sporditegevus Keila linnas toimub mittetulundusühingute baasil. Linnas tegutseb 23 spordiklubi ca 1000 liikmega. Nendest 21 klubi tegeleb noortesportiga. Klubides tegutsevate noorte arv on 700 – 750. Keila 7-18 aastaste laste ja noorte hulgas tegelevad 50% regulaarselt spordiga. Noored spordivad ka väljaspool klubisid, näiteks Noortekeskuses spordib 30 noort.

Täiskasvanutest spordiklubides hõlmatud ca 200 inimest. Lisaks väga mitmekülgeid võimalusi pakkuvale Keila Tervisekeskusele toimub sporditegevus Keila Gümnaasiumi võimlas ja staadionil. Linna lääneossa Keila männikusse on rajatud 3 km valgustatud suusa- ja matkaradu. Toetuste maksmisel on eelistatud noortesporti edendavad spordiklubid.

Tänu Keila Tervisekeskusele on linnas loodud sisetingimused (ujula, jõusaalid, spordisaalid) sportlikuks tegevuseks, mida ka linna ja lähiümbruse elanikud aktiivselt kasutavad (25 000 külastajat aastas). Tervisekeskuse ujulas on tingimused puuetega inimestele (invalift,

invatualetid, basseini invatõstuk). Keila Tervisekeskuse võimalusi kasutatakse igati ära Keila koolide õpilaste kehalise kasvatuse tundide läbiviimisel, mis on kehalise kasvatuse tundide läbiviimise kohaks 700 õpilasele. 2008. a korraldati Keilas 20 suuremat spordivõistlust, sh 8 rahvusvahelist ja vabariikliku tasandi võistlust, Harjumaa meistrivõistlused ujumises ning Keila linna meistrivõistlused kuuel spordialal. Renoveerimist vajab algkooli spordi- ja mänguväljak.

Väljaarendamist vajab Keila loodeosas asetsev puhkeala. Antud piirkond omab suurt tähtsust puhke- ja spordialana. Käesoleval ajal asuvad seal osaliselt valgustatud suusarajad, valminud on kaks jalgpallistaadionit. Erivajadustega inimestel puuduvad võimalused terviseliikumise harrastamiseks. Terviseradade ääres ei ole tualettruume, puhkekohti, prügikaste. Vähe on mänguväljakuid. Olemasolev staadion vajab renoveerimist. 60 hektaril asuvate terviseradade hooldamiseks on loodud Terviseradade arendamise Sihtasutus.

Sportimisvõimaluste parandamiseks ning võimaluste loomiseks vaba aja sisustamiseks jätkub hooldatud ja valgustatud kergliiklusega teede, matkaradade ja mänguväljakute rajamine. Piirkonda on kavas rajada pesapalliväljak, rolleriring, erinevate lihasgruppide treenimise kohad, suusatunnel, koerte spordiväljak, teedevõrgustik jne. Suusatunnel on aastaringseks kasutamiseks koos siserollerirajaga, mis on kogu Harjumaa (sh Tallinna) elanike käsutuses. Luuakse ühtne puhke- ja spordikompleks (Tervisekeskus, uus gümnaasiumihoone, staadion, lauluväljak, terviserajad).

Terviseradade rajamisel Keila männikusse lähtutakse puudega inimeste vajadustest. Norra finantsmehhanismi toetusel rajatakse 3,5 km kergliiklusteid; 2 mänguväljakut (jalgpall, pesapall, ameerika jalgpall, invaspordimängud), kergehitis SOS Lasteküla spordivarustuse hoidmiseks, ekstreemspordikeskus, õpperada ning vajalikud puhkekohad ja kommunikatsioonid.

Lähtudes Keila linna terviseliikumise strateegia põhimõttest „Igale linlasele on kättesaadav sobiv ja jõukohane liikumisvorm” tuleb rajada laste ronimislinn, renoveerida Vasara tänava spordiväljakud, rajada Noortepark Jõe tänavale. Noortepargi loomine toimub koostöös MTÜ Noorteaktiiviga.

Keila linn on Eesti Tervislike Linnade Võrgustiku asutajaliige. Liikumisstrateegia loomiseks võtab Keila linn osa INTERREG III A projektist „Heaolu tõstmine terviseliikumise kaudu piiriületavas koostöös”. Keila linna liikumisstrateegia väljatöötamisel juhindutakse põhimõttest, et igal inimesel peab olema võimalus elada tervisttoetavas keskkonnas ja teha tervislikke valikuid, mis on nii terve isiksuse kujunemise kui ka ühiskonna eduka sotsiaalse ja majandusliku arengu eeltingimuseks. Selleks tuleb toetada noorte karsklust ja täiskasvanute mõõdukust ning vähendada suitsetamise ja narkootikumide tarvitamise levikut, kujundada tervisttoetavaid sotsiaalseid norme, hoiakuid, uskumusi ja väärtushinnanguid, kindlustada tervislikuks käitumiseks vajalike baastadmiste, eluoskuste ja tervisehariduse (tasakaalustatud toiduvalik, liikumisharrastused, tervisealane informatsioon, ennetusabinõud, tugigrupid, nõustamis- ja terviseteenused) kättesaadavus erinevatele gruppidele ning investeerida tervislikke valikuid soodustavasse elukeskkonda.

Eesmärgid:

- Keila männikusse ja loodeossa on loodud terviseliikumise tegelemiseks vajalikud infrastruktuurid;

- erivajadustega inimestel on võimalik tegeleda terviseliikumisega värskes õhus;
- välja on arendatud terviklik puhke- ja spordikompleks, kus saab tegeleda liikumisharrastusega aastaringsest;
- järgitakse terviseliikumise strateegia eesmärke;
- tervislikud eluviisid on muutnud populaarseks kogu elanikkonna hulgas;
- Keila loodeosa puhkeala on välja arendatud.

2.4.18. Aastaringne turismihooaeg – siia on alati põhjust tulla

Turismi valdkonna arendamise peamised eesmärgid on aidata kaasa Keila kui turismisihtkoha väljakujundamisele, arendada järjepidevalt kohalikke turismiteenuseid ja aidata kaasa turismitoodete väljatöötamisele ning Keila kujundamisele Lääne-Harju maakonna ja Keila jõe piirkonna turismiteabekeskuseks.

Omavalitsustel on turismi arendamise juures oluline roll piirkonna kui sihtkoha reklaamimisel ja infrastruktuuri arendamisel. Tallinn kui peamine turismi sihtkoht on Harjumaa turismi arendamisel määrava tähtsusega. Harjumaa Turismi Arengustrateegias on viidatud, et turismiressursid Harjumaal on vähe rakendatud, turismi tehakse vähe investeringuid, üks nõrkus on Tallinnast väljuvate Harjumaa päevatuuride puudumine.

Keila on Lääne-Harjumaa keskus eelkõige kui suurim tööandja ning mitmekülgseid kultuuri- ja sportimisvõimalusi pakkuv linn. Koostöövalmidus, avatus ning vajalike ressursside olemasolu (inimesed, asutused, raha) on eelduseks, miks Keilast koordineeritakse mitmeid Lääne-Harjumaa ühiseid arenguprojekte kultuuri-, turismimajanduse jt valdkondades. Keila linna atraktiivsust turismisihtkohana aitaks koostöö teiste piirkonna omavalitsustega.

Keila linna potentsiaalsed turismiobjektid on Keila Miikaeli kirik ja kirikuaed (Harjumaa suurim keskaegne maakirik, kirikuaias mitmed kabelid ja rõngasristid), Harjumaa Muuseum, 13. sajandist pärinevad vasallilinnuse varemed, Mudaaugu-Keila matkarada (Keila loodeosa parkmets, käpaliste kaitseala, Keila vana paemurd, Surnumägi). Mudaaugu-Keila matkarada on kergesti läbitav ja annab ülevaate erinevatest looduskooslustest.

Harjumaa Muuseum koos 13. sajandist pärit vasallilinnusega pakub ülevaadet Harjumaa minevikust ja kultuuriloost. Riiklikult finantseeritava maakonnamuuseumina juhendab muuseum Harjumaal tegutsevaid väikemuuseume. Muuseum korraldab ajaloo huvilistele õpilastele võimalust osalemiseks muuseumitundides ja -programmides. Tegevust pakutakse kogu õppeaasta jooksul. Huvi korral on programmid kohaldatavad eri vanuserühmadele. Interaktiivne programm - Rahvakalendri tähtpäevad, ergutab lapsi mõtlema traditsioonidele, nende püsimisele ja tähtsusele. Programm viiakse läbi oktoobrist aprillini üks kord kuus ja igas tunnis antakse ülevaade rahvakalendri tähtpäevadest kuu aja kestel. Läbi mängulise tegevuse saavad mõistetavaks käsud-keelud ja rituaalid, mis meie esivanemate igapäevaelus olulisel kohal olid.

Koos Harjumaa lääneosa teiste omavalitsustega pakub Keila linn mitmekesiseid puhkuse- ja ajaveetmisvõimalusi, peamiselt aktiivse puhkuse otsijaile. Piirkonna tugevusteks, mida ühiste marsruutide väljatöötamisel saab ära kasutada, on väikesadamad, rannaalad, mõisad ja looduskeskkond (rabad). Muutunud kliendiprofiil väljendab suuremat nõudlust uuendusliku ja aktiivse vaba aja veetmise ning kliendi individuaalsetele vajadustele vastavate reisipakettide

järele. Piirkonnal on eeldused olemas, kuid puudub ühine turismiplaneerimine ja turundus, mis muudaks koha turistidele atraktiivseks.

Keila ei kuulu ühtegi turismimarsruuti, siin puudub atraktsioon, mis tooks kohale külastajaid aastaringelt. Piirkonnal on eeldused olemas, kuid puudub ühine turundustegevus, mis muudaks koha turistidele atraktiivseks. Piirkonna reklaam ja maine turismi kontekstis on vähene, turismiettevõtjad on passiivsed, turism Harjumaal on liialt Tallinnakeskne.

Mudaaugu-Keila matkarada pakub huvi vaid kohalikele ja ümbruskonna elanikele. Linnas puudub majutusasutus. Kirikuhoone, kabelid ja kirikuaed vajavad korrastamist. Viidastamine on juhuslik, puudub süsteem. Toitlustusettevõtteid vähe ja puudub omanäoline toitlustuskoht. Puuduvad ainult Keilale iseloomulikud meened.

Tuleb kavandada atraktiivsed turismimarsruudid kogu piirkonnale. Koostöös naaberomavalitsustega töötati välja turismi väljaarendamise kava Lääne-Harjumaal. Valiti välja prioriteetsed arendatavad turismiobjektid, määrati nende investeeringute vajadused, tehti piirkonna teostatavus- ja tasuvusanalüüs, kavandati objektide viidastamine ja turismimarsruudid, mis on integreeritud (majutus, toitlustus) teenuse pakkujatega ning töötati välja piirkonna turundusstrateegia. Oma asukoha tõttu on Keila linnal eriline koht, mistõttu on otstarbekas rajada siia Lääne-Harjumaa turismiinfopunkt.

Keskparki renoveerimise käigus tuleks rajada teemapark - tähepark, mis saaks mõnusaks vabaaja veetmise kohaks Keila elanikele ning samuti vaatamisväärsuseks Keilat külastavatele turistidele. Parki üldkujunduses valitseksid päikesesüsteemi elemendid alates galaktika kujulisest põdsastikust-labürintist kuni universumi suurust näitava installatsiooniga, samuti Päikesekell, tähtkujudena kujutatud lillepeenrad jne. Veetorn on väga sobilik koht observatooriumiks.

Observatooriumist saaks kujundada mitmefunktsionaalse ehitise: observatoorium, planetaarium, ruumid näituste korraldamiseks, koolitus- ja konverentsiruumid, kohvik koos köögi ja tehniliste ruumidega. Ehitist krooniks suur 9 meetrise läbimõõduga kuppel, mis oleks observatooriumi katteks. Observatooriumis saab vaadata taevast ja pildistada, teha teadustööd kasutades kaasaegset aparatuuri.

Observatoorium võiks tulevikus kujuneda Keila linna sümboliks, sest Eestis ei ole ühtegi linna, kus oleks võimalik nimetatud valdkonnaga tutvuda. Täheparki külastaksid Eesti koolide õpilased, turistid Keila ja selle lähiümbruse elanikud. Oma teenuseid saaksid siin pakkuda kohaliku ettevõtjad.

Täheparki rajamiseks esitatakse projekti taotlus toetuse saamiseks Euroopa Liidu Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmist. Veetorni rekonstrueerimine ja observatooriumi rajamine võiks toimuda koostöös eraettevõtjatega.

Eesmärgid:

- välja on arendatud atraktiivsed turismimarsruudid, lähtudes kontseptsioonist „Üks päev Lääne-Harjumaal”;
- Keilas asub Lääne-Harjumaa turismiinfopunkt;
- Keskparki on rajatud teemapark – tähepark;
- kõik turismiobjektid on kergesti leitavad ja ligipääsetavad;

- kirikuhoone, kirikuaed ja kabelid on korrastatud;
- veetorn on atraktiivselt kasutusele võetud, rajatud on observatoorium;
- Keila linnal on oma meened, mida valmistavad kohalikud ettevõtjad;
- heatasemelisi toitlustusasutusi jätkub igale maitsele.

2.4.19. Kohalikku ärielu elavdab ettevõtlusinkubaator

Sageli puudub alustavatel ettevõtetel (ka teenindusettevõtted) oskus koostada äriplaane, leida kliente ja partnereid. Ettevõtlusinkubaator on ettevõtluse tugistruktuur, mis võimaldab alustavatel ettevõtetel ning FIE-del käivitada oma äritegevust, kasutades selleks ettevõtlusinkubaatori teenuseid ning keskkonda. Inkubaator aitab ettevõtjal oluliselt vähendada esimestel aastatel tegevuskulusid ning luua elujõulist ja kasvusuutlikku ettevõtet. Ettevõtlusinkubaatori olulisemad teenused on infrastruktuuriga seotud teenused, milleks on näiteks kvaliteetsete ruumide, seadmete rentimine, side- ja arvutiteenused, kontori ja raamatupidamisteenused jms; ärialustusteenused, mille alla kuulub konsultatiivne abi (juriidiline, juhtimisalane, finantsnõustamine, abi stardikapitali jm rahastamisallikate leidmisel) ning turundus- ja koostöövõrgustike teenus, kuhu kuulub info seminaride jt kontaktürituste kohta, äripartnerite ning ühisprojektide otsing, abi välissuhtluses, maaklerlusürituste korraldamine ja tehnoloogiasirde alane teave ning nõustamine.

Keila linna asukoht Lääne-Harjumaa keskel, maanteed sõlmpunktis, teda läbiv raudtee ja maanteed ning tugev ja mitmekesine ettevõtlus loovad eelduse kogu Harjumaa lääneosa teenindava ettevõtlusinkubaatori rajamiseks Keilasse. 2006. a Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse poolt läbiviidud küsitlusest selgus, et veerand Harjumaa ettevõtjatest peab ettevõtlusinkubaatori rajamist vajalikuks ja toetab selle asukohana Keila linna. Ettevõtlusinkubaator on ettevõtluse tugistruktuur, mis võimaldab alustavatel ettevõtetel ning FIE-del käivitada oma äritegevust, kasutades selleks ettevõtlusinkubaatori teenuseid ning keskkonda.

Ettevõtlusinkubaatori rajamiseks on vajalik leida Keila linnas selleks sobivad ruumid, mille pindala on vähemalt 300 ruutmeetrit. Inkubaatori rajamisel ja välisabi kaasamisel teha koostööd teiste Lääne-Harjumaa omavalitsustega, Harjumaa Omavalitsuste Liiduga, Harju Maavalitsuse ja Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega.

Eesmärgid:

- Keila linnas asub Lääne-Harjumaad teenindav ettevõtlusinkubaator;
- uued ettevõtted on jätkusuutlikud;
- ettevõtlus on mitmekesine;
- kasvanud on ettevõtlusaktiivsus, tekib uusi elujõulisi väikeettevõtteid.

2.4.20. Kaunis ja funktsionaalne linnasüda ning miljööväärne hoonestus

Keilas on läbi aegade toimunud aktiivsuse nihkumine lääne suunas. Jäljed vanimast asustusest (umbes 2000 aastat tagasi) on avastatud jõe paremal kaldal, praeguse raudteesilla lähistel. Keskajal oli raskuspunktiks jõesaar vasallilinnusega. Hiljem nihkus raskuspunkt praeguse Keskväljaku kohale teede ristumispunkti. Raudtee ehitamisega läbi Keila hakkas linn arenema raudteejaama ümbruses. Tänapäevane raskuspunkt on kandumas veelgi rohkem lääne suunas

(Tervisekeskus, Rõõmu kaubamaja, loodeosa ja Mudaaugu elamurajoonid, SOS lasteküla). Selle tulemusena on jõekallas linna idaservas mahajäetud, isegi keskväljak on jäänud justkui linna serva. Omajagu mõjutab niisugust arengut ka linna haldusterritoorium, mis haarab ulatuslikud linnale otseselt mittevajalikud metsaalad lääneosas, kui samas idas jookseb piir mööda jõekallast.

Miljöö ja erineva elukeskkonna määrab Keilas raudtee kulgemine. Lõuna pool üle raudtee asub aedlinnak üksikelamutega, põhja poole on kerkinud korruselamud. Linna lääneossa rajatakse uusi, põhiliselt üksikelamud. Keila linna miljööväärtuslikud hoonestusalad asuvad linna ajaloolises keskosas, hõlmates raudteest põhjapoole jäävat ala, mis piirneb Tallinna maantee, Keskväljaku, Paldiski maanteega Piiri tänavani ja Jaama tänavaga ning Keila jõe park.

Keskväljaku idapoolses otsas asub kirik, läänepoolses otsas kultuurikeskus ja raamatukogu. Olemas on ka kauplused, pangad ja toitlustusettevõtted, kuid argipäeval on kesklinnas vähe tegevust. Väikesed poed ei ole atraktiivsed, kaubavalik on väike, puudub võimalus osta Keilaga seotud meeneid. Uute kaupluste teket kesklinna piirkonnas pärsib sobivate rendipindade puudus. Korrastamata on raudteejaama ümbrus.

Miljööväärtuslik piirkond on ajalooliselt väljakujunenud ühtse, kindlatele kriteeriumidele vastava hoonestuse, tänavavõrgu ja haljastusega ala. See tähendab, et väärtuslikud pole mitte niivõrd iga maja üksikuna, kui just neist kujunev ansambel või kooslus. Kõik omandireformi käigus tagastatud hooned pole kasutust leidnud ja mõjutavad seetõttu linna üldmuljet ja heakorrastatust. Hoonestama pole asunud ka tühjalt seisvaid krunte.

Linna keskusalade tsoneerimisel tuleb luua eeldused jaekaubanduse ja kultuuriobjektide arenguks, keskuse ööpäevaringseks käsutamiseks, olemasoleva elamispinna säilitamiseks, keskkonna turvalisuseks, jalakäijate liikumissuundade turvalisuse tagamiseks ja puhkealade arenguks. Määrata tuleb linna keskuse piirid, täpsustada äritänavate ulatus, anda linna üldkeskuse tsoneering, kus on täpsustatud büroo- ja panganduspindade, jaekaubanduspindade, kultuuri- ja äripindade, korteripindade ja puhkealade paigutus. Linnakeskuse liiklusskeem ja parkimine tuleb vastavusse viia tänapäeva nõuete ja elanike vajadustega.

Kesklinn peaks kujunema visuaalselt veelgi atraktiivsemaks. Keskväljaku piirkonnas tuleb välja arendada välja atraktiivne linnasüda. Koostöös arendajate ja kinnisvaraomanikega tuleb luua tingimused kaupluste, toitlustuskohtade ja büroode kolimiseks keskväljaku äärde ja selle ümbrusesse. Välja ehitamist vajab raudteejaama ümbruse puhkeala, taastada tuleb purskaev, paigaldada pingid.

Tagada tuleb kaitsvate objektide ja alade ning luua tingimused miljööväärtusega objektide ja alade säilimiseks ja eksponeerimiseks. Rekonstrueeritavate tänavate ja ristmike planeerimisel, samuti uute keskuste ja uushoonestuse paigutamisel tuleb tagada objektide ja neile omase ümbritseva keskkonna säilimine. Täpsustada tuleb piiranguvöönd kaitse alla kuuluvatele objektidele, määrata miljööväärtuslikud piirkonnad.

Eesmärgid:

- keskväljaku atraktiivne välisilme, vahetus läheduses on äritänavad erinevate teenindusteetevõtetega;

- viljakas koostöö arendajate ja kinnisvaraomanikega lähtudes linna üldplaneeringust ja koostatud visioonidest;
- kesklinnas asub büroohoone-hotell, kaubanduskeskus, ärikeskus jms;
- raudteejaama ümbruses on kujundatud kõnniteed, puhkealad, pusrkkaev;
- raudteejaama ümbrus on funktsionaalselt seotud linna südamega (Uue tänava kaudu);
- Kultuurikeskuse juures asub puhkeala koos pusrkkaevuga;
- kesklinnas on korrastatud liiklus, ohutu võimalus liiklemiseks nii autodele kui jalakäijatele;
- sündmusi Keila keskväljakul on võimalik jälgida läbi paigaldatud kaamerate.

2.4.21. Teadlik linnaplaneerimine ja linnaruumi terviklikkus

Linna planeerimine ja linnaruumi kujundamine toimub 2002 aastal Keila linnavolikogu poolt kehtestatud Keila linna üldplaneeringu alusel.

Linna territoriaalse planeerimise ja maakasutuse reguleerimise ette seab peamise väljakutse toimunud ja prognoositav elamuehituse ja rahvaarvu kasv. Mõnes piirkonnas on kadunud tootmistegevus, millega kaasneb soov muuta maa sihtotstarvet ja arendada nendel aladel elamuehitustegevust. Sageli on see põhjendatud tuues kaasa linnaruumi elamurajooni korrastumise, mis sobib ka keskkonna ja infrastruktuuriga.

Uusehitusalade kasutuselevõtt toob endaga kaasa ka lahendamist vajavaid probleeme nagu keskkonnakoormuse kasv, ühisveevärgi- ja kanalisatsioonivõrkude ebapiisav ulatus ja töötlusvõime, isikuteenuste (sh lasteaiad) mahu mahajäämus, transpordikorralduse ohutuse ja kiiruse vähenemine, suurenenud keskkonnariskid sh jõereostuse riskid. Nimetatud valdkondadel on üha määravam osa linnaelanike elukvaliteedis ja rahulolu hinnangutes. Kinnisvaraarendaja lähtub sageli oma kitsastest huvidest ning vaatab mööda pikaajalistest avalikest huvidest. Seetõttu tuleb planeeringute menetlemisel omavalitsusel suhtuda väga tähelepanelikult komplekssete lahenduste otsimisele.

Linna arengut läänesuunal iseloomustab hea näitena statistika, mille kohaselt aastatel 1995-2003 planeeriti linnas elamualasid umbes 80 ha, ehk 264 elamukrunti linna lääneossa. Samas on jõäär on peaaegu välja surnud, kuigi just selle kaldalt on Keila asustus saanud oma alguse. Linnasüda on muutunud väheaktiivseks.

Korrastamist ja planeerimist vajavad jõekalda äärsed endised tootmisalad ja omal ajal poolelijäänud ja nüüdseks lammutatud turuhoone karkassi ümbrus. Piirkond vajab elavdamist. Jõe äärde võiks rajada kõigile avatud kallasraja või promenaadi. Jõe kallaste planeerimisel on esmaseks tingimuseks nende maksimaalne üldkasutatavus. Kallaste rajamisel kavandada tegevusi, mis eeldavad kontakti vee-alaga. Vee-alale planeeritud tegevus ei tohi häirida elamupiirkondade rahu. Planeerimisel tuleb esitada vee ja kaldaalade tsoneering, kus on näidatud võimalus supelranna rajamiseks koos väikepaatide võimalike sildumisaladega. Täpsustada tuleb ranna ja kalda ulatus ning ehituskeeluala piirid ja katkematu kaldaraja asukoht.

Keilas elamise eelisenä tuleb säilitada linnaruumi väärtus, mis on kõigi elamisalade vahetu kontakt üheaegselt nii maanteevõrgu kui ka linna läbiva puhkealaga. Linnaelanikul on võimalus kiiresti pääseda maanteedele, kuid samas liikuda jalgsi sportimis- ja

puhkamisvõimalusi pakkuvale puhkealale. Üldkasutatavad hooned või alad peavad olema ligipääsetavad ja kasutatavad erivajadustega inimestele.

Vajadusel tuleb teha ettepanekuid väärtuslike maastike ja looduskoosluste kaitse- ja kasutamistingimuste seadmiseks, maa-alade ja üksikobjektide kaitse alla võtmiseks, kaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitsereežiimi täpsustamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.

Kõik riigi omandis olevad ja omandireformi käigus tagastatud maad pole kasutust leidnud ja mõjutavad seetõttu linna üldmuljet ja heakorrastatust. Linna erinevad piirkonnad on omavahel halvasti seotud, teenindusettevõtted asuvad tarbijast kaugel. Erivajadustega inimestel on linnas raske liikuda, raskendatud on paljudesse kohtadesse juurdepääs.

Keila linna edasist arendamist mõjutavad kavandatav Tallinn-Paldiski riigimaantee rekonstrueerimine (asukoha valik), ümbersõidutee kulgemise võimalused linna lõuna suunas, raudtee ja ülesõidukohtade edasised arengud koostöös Eesti Raudteega, samuti tööstuse arendamine linna lõunaosas. Luua tuleb kontaktvöönd tööstuse ja elupiirkondade vahel. Näiteks, lahutab lõuna linnaosa ümbersõidutee olemasoleva ja areneva tööstuse elamutest.

Keila linna huvides on Tallinn Paldiski kiirtee ehitamine uude asukohta, olemasolevast põhja suunal (puhastusseadmete taha). Lõunasuunalist ning lääne-suunalist ümbersõitu kavandab Keila linn oma territooriumi piires linnatänavana. Pärast Maanteeameti otsust Tallinn-Paldiski ja Keila lõunasuunalise ringtee rekonstrueerimise kohta vaatab Keila linn üle edasise teedevõrgu planeerimise vajaduse.

Tootmisalad tuleks peamiselt planeerida Uus-Paldiski maantee ja Ehitajate tee vahelisele alale (Harju KEK, Harju Elekter, ENSTO ENSEK), Tööstuse tänava piirkonda (Harju KEK, Ispel, Keila Veskid) ja Rõõmu kaubamaja ning raudtee vahelisse piirkonda. Tagada tuleks maa sihtotstarbeline kasutamine, hoonestustiheduse tõstmise läbi parandada tehnovõrkude väljaarendamise tasuvust, kinnitada tootmispiirkondade väljaarendamise põhimõtted. Teenindus- ja väikeettevõtlusalade planeerimisel tuleb lähtuda võimalikult paljude teenuste osutamise võimalustest. Puhkealade käsitlemisel säilitada linna roheline võrgustik. Liikluskeemi planeeringus arvestada linna eri piirkondade vahelise ühenduse parandamise võimalusi, liikluskeemi tihedamat sidumist naaber- ja lähivaldadega, uue logistikasõlme väljakujundamist endise Keila Veskid territooriumil ning raudtee arenguks vajaliku maa-ala reserveerimist. Planeering peab andma selge liigituse kohaliku tähtsusega ja magistraaltänavateks, et tagada liiklusohutus elamupiirkondades ja liiklussaaste lokaliseerimine. Paremini tuleb siduda elamupiirkonnad linna üldise liikluskeemiga ning säilitada või täiendavalt reserveerida maad haridus-, kultuuri- spordi- ja hoolekandeobjektide rajamiseks.

Eesmärgid:

- linna territoorium on planeeritud funktsionaalsuse põhimõttel;
- täiendavad investeeringud on teadlikult suunatud lähtuvalt linna jätkusuutliku arengu põhimõtetest;
- linn areneb proportsionaalselt, erikõrguse ja funktsioonidega hooned sobivad omavahel linnaruumis;
- elamupiirkonnad on hästi seotud linna üldise liikluskeemiga;
- planeerimisel on järgitud ajaloolisi hoonestus- ja ehitustavasid;

- taastatud on hoonestusala terviklikkus;
- väärtuslikud objektid ja looduskosulused on säilitatud ning objektide vaated avatud;
- haridus-, kultuuri- spordi- ja hoolekandeobjektidele on säilitatud maad;
- säilitatud on rohealad - Keila „kopsud”, juurde on loodud on mänguväljakuid;
- jõekallastel on üldkasutatavad kaldarajad ning rajatud supelrand koos väikepaatide laenutuse võimalusega;
- riigi, omavalitsuse ja teiste isikute vahelised suhted linnaterritooriumi ja sellega seotud ressursside kasutamisel on reguleeritud ja omavahel vastavuses.

2.4.22. Kõrge teeninduskultuuriga ja kodanikke kaasavad linnaasutused

Elanikkonna paremaks teenindamiseks toimub linnaametnike pidev koolitamine linnavalitsuse prioriteetsetes valdkondades. Andmete kättesaadavus tagatakse Keila linna ametliku veebilehe vahendusel. Linna põhitegevusprotsesside efektiivsuse ja läbipaistvuse suurendamiseks on kasutusel digitaalne dokumendihaldussüsteem ning teised infosüsteemid ja andmebaasid. Elanikel on võimalus avaldada arvamust linnaelu küsimustes linna kodulehel interneti vahendusel. Informatsiooni linnas toimuva kohta saadakse linnalehest.

Keila linna arengu eesmärkide elluviimise tagab jätkusuutlik tulupoliitika. Peamisteks tuluallikateks on füüsilise isiku tulumaks, maamaks ja tulud varadelt. Kõige enam mõjutab eelarvet pidevalt kasvav füüsilise isiku tulumaks ja elanike arvu kasv. Linnaeelarvet täiendavad erinevatest fondidest (hasartmängumaks, EL tõukefondid, üle-eestilised programmid) saadavad toetused.

Paljud Keilas elavad inimesed ei ole kantud rahvastikuregistrisse Keila linna elanikena ja nende füüsilise isiku tulumaks ei laeku Keila linnale. Hasrtmängumaksust saadavad toetused on väikesed ja ei kata linna investeringute vajadusi, EL tõukefondidest toetuse saamisel on suur konkurss, eelistatakse maapiirkondi. Projektide ettevalmistamine on kallis ja töömahukas.

Edasine avalike teenuste osutamise kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine sõltub juhtimise infosüsteemide valdkonnast. Linnaelanike vajaduste ja soovide väljaselgitamiseks tellitakse vastavasisuliselt uuringuid ja monitooringuid professionaalsetelt firmadelt ja ülikoolidelt ning teadusasutustelt. Dokumendihaldussüsteemi täiendatakse nii, et süsteemis on võimalik dokumente digitaalselt allkirjastada, lõpetatakse paberdokumentide ringlus. Keila linna veebileheküljel integreeritakse linna hallatavate asutuste avalikud teabevood ning linnas toimuvast pakutakse teavet linnaelanikule, ettevõtjale ja turistile. Linna kommunikatsioonijõudu suurendatakse linna ühtse visuaalse identiteedi väljatöötamise ja süsteemse rakendamisega. Keila linnavolikogu istungid kantakse üle reaajas helis ja pildis interneti vahendusel. Linnal on olemas oma teleprogramm või infokanal olulise teabe vahendamiseks. Kõikidele elanikele on teave kättesaadav tasuta interneti/WiFi vahendusel.

Keila linna kommunikatsioonistrateegia elluviimiseks viiakse läbi uuring kanalite, mille kaudu linnaelanikud saavad teavet linnas toimuva kohta, kaardistamiseks. Keila Linna Infolehe baasil luuakse uus ajaleht, mis on eelduseks arvamuskeskona kujunemisele. Sihtrühmadega suhtlemiseks töötatakse välja kommunikatsiooni- ja tegevuskava. Hallatavate

asutuste juhtkonnale korraldatakse meedia- ja kommunikatsiooniseminar, mille tulemusena paraneb sõnumite edastamine siht- ja sidusrühmadele.

Tulumaksubaasi suurendamiseks korraldatakse kampaaniaid kõigi elanike kandmiseks rahvastikuregistrisse. Suured investeerimisprojektid tuleb õigeaegselt ja hästi ette valmistada. Välistoetuste raha tuleb kasutada maksimaalselt linna huvides tagamaks linna jätkusuutliku investeerimisvõime. Vajalik on koostöö teiste ümbruskonna omavalitsustega ja arenguvõimaluste määratlemine rahvusvahelisel tasandil.

Linnaasutuste töötingimuste parandamiseks jätkatakse Keila Linnavalitsuse tööruumide korrastamist. Linnavalitsuse hoone renoveerimisel järgitakse energiasäästu põhimõtteid.

Eesmärgid:

- kõigil linnaelanikel võimalus kaasa rääkida linna arengus;
- kõik keilalased on registreeritud rahvastikuregistris;
- hästi toimivad linna e-teenused;
- süsteemse oskusteabega ja pidevalt arenevad linnaametnikud;
- head töötingimused Linnavalitsuses ja hallatavates asutustes;
- linnavalitsuse tööprotsessid on avalikud ja jälgitavad;
- linnavalitsuse tegevust ja linnaelust teavitamiseks ilmub uus ajaleht;
- linna haldusalasutuste tegevus on hästi ja arusaadavalt koordineeritud;
- hästi toimiv linna finantssüsteem;
- tasakaalus ja läbipaistev linnaeelarve.

2.4.23. Turvaline ja puhas linnakeskkond

Suurt tähelepanu pööratakse tänavavalgustuse kaasajastamisele, sest valgustussüsteemi töökindlus ei vasta veel tänapäeva nõuetele ja mitmed kohad linnas on pimedad. Varem rajatud tänavavalgustuse töökindlust on tõstetud, välja on vahetatud vanu õhuline ning amortiseerunud valgustid on asendatud kaasaegsetega. 2006. aastal olid põhilised objektid Vasara tänav ning Ülesõidu tänava ja Linnamäe tee vaheline ala. 2007. aastal jätkati töid keskvaljaku piirkonnas. Kesklinna piirkonna tänavavalgustuse rekonstrueerimine lõpetati lõpetati 2008. aastal. Koostatud on Uue tänava valgustuse renoveerimise projekt. Projekteeritakse ja ehitatakse välja tänavavalgustus seni valgustuseta lõikudes.

Tänavavalgustuse parendamiseks tuleb jätkata valgustusliinide uuendamist ja kaasajastamist (efektiivsemate valgustite paigaldamine, õhuliinide asendamine maakaabliga jms) kesklinnas ja selle lähipiirkonnas. Koos Eesti Energia elektriliinide uuendamisega viidi 2008-2009. aastatel enamuses osas Keilas läbi ka tänavavalgustuse paljasjuhtmetest õhuliinide renoveerimine.

Elektrivarustuse ja juhtimissüsteem tuleb uuendada ja luua ühtne juhtimissüsteem. Kvartalisene valgustus tuleb uuendada Allika, Luha, Vasara, Geoloogia, Kruusa tänavate elamurajoonides. Samuti vajab uuendamist Mudaaugu elamurajooni valgustus, kõrvaltänavate valgustus ning parkide ja kergteede valgustus. Täiendavat tähelepanu pööratakse ülekäiguradade valgustamisele.

Küllaltki palju õigusrikkumisi, millest peamised on suitsetamine ja koolikohustuse mittetäitmine, pannakse toime alaealiste poolt. Täheldatud on ka narkomaania esinemist. Kuna õigusrikkujad on järjest nooremad, alaealiste õigusrikkujate korduvkuritegevus on tõusnud ja kasvab õigusrikkujate arv tuleb enam tähelepanu pöörata Alaealiste Komisjoni tegevusele, eelkõige alaealiste kuriteoennetuse ja kuritegevuse vähendamise osas. Komisjoni töö muudaks tõhusamaks uute mõjutusvahendite rakendamine (nt avatud spordiring noortekeskuses, kus erinevate spordialadega saaksid tegeleda alaealised õigusrikkujad, keda spordiklubidesse ei võeta). Samuti tuleks kaaluda võimalusi erinoorsootöö spetsialisti tööle võtmiseks.

Kuigi viimaste aastate jooksul on paranenud koostöö ja infovahetus politseiga, ei mõju politsei reformimise tulemusel linnas politsei otsese kohaloleku vähenemine linna turvalisusele hästi. Ööpäevane patrullteenus katab suurema osa linnast: tähtsamad sotsiaal-ja haridusobjektid, elamurajoonid, kesklinna jm. Mitmetes kohtades on paigaldatud turvakaamerad ja neid lisandub veelgi.

Suur arenguruum on veel elanike kaasamisel turvalisuse tagamise – senini ei ole Keilas levinud veel naabrivalve liikumine.

Jäätmekäitluse eesmärk on keskkonnaseisundi parandamine ja jäätmehoolduse taseme tõstmine. Kehtiva Keila linna jäätmekava alusel ja lähtudes Jäätmeseadusest jätkatakse kaasaja nõuetele vastava jäätmekäitluse väljaarendamist. Linnas toimib korraldatud olmejäätmete vedu. Täiendavalt on piirkondadesse paigaldatud paberi ja papi kogumiskonteinerid, avatud on ohtlike jäätmete vastuvõtupunkt, tänavate äärde ning parkidesse on paigaldatud prügikastid. Asutatud on jäätmeveo register, likvideeritud ebaseaduslikud jäätmeladustamiskohad, suletud Tuula prügila, linnas areneb pakendikogumissüsteem.

Kõik elanikud ei täida jäätmekogumiseeskirju. Paljude haljasalade ja ajalooliste objektide olukord vajab parandamist, mõnede eramajade ümbruse korrashoid ei vasta nõuetele, parkides ja puhkealadel on vähe istepinke või need puuduvad üldse. Korrastamist vajavad pargialad, paljud puud on vanad ja muutunud inimestele ohtlikuks. Jõgi on reostatud ja kaldad korrastamata. Järjest laieneb ka karuputke leviala.

Vajalik on määrata objektidest lähtuva kahjuliku mõju ulatus ning seda leevendavad meetmed, eriotstarbeliste (käimlad, prügilad) rajatiste maa-alad koos sanitaarkaitsetsoonidega ning täpsustada müravastaseid meetmeid vajavad tänavalõigud, raudtee kaitsevöönd, piirkonnad kus on reostatud pinnas, veehaarete kaitsetsoonid, üksikobjektide sanitaarkaitsetsoonid.

Tõsta tuleb jäätmehoolduse taset. Jätkuvalt tuleb edendada jäätmete kogumist liikide kaupa ning tegeleda elanikkonna teadlikkuse tõstmisega. Elanike innustamiseks korraldada vastavaid kampaaniaid. Võimalusel korraldada linna heakorrakuu raames jäätmete tasuta äravedu. Ehitamist vajavad jäätmemajad, parandada tuleb taaskasutatavate jäätmete kogumist. Tuleb ette näha vahendid ja meetmed karuputke tõrjeks. Vajadusel teha koostööd teiste ümbruskaudsete omavalitsustega.

Renoveerida pargid (Keskpark, Jõepark, Männik) vastavalt dendroloogilistele hinnangutele vajadusel välja vahetada puud, paigaldada istepingid ja prügikastid. Keskpargi ja endise veetorni baasil kavandatakse teemapargi (tähepark) rajamist (täpsemalt punktis 2.4.18).

Keskkonnaprogrammi toetusel puhastada jõgi ja kindlustada jõekaldad. Jätkata tuleb keskkonnateadlikkuse kasvatamisega juba alates lasteaiast. Lasteaia Miki õppeprogrammis on tähtsal kohal keskkonnateadlikkuse kasvatamine, koolide õpilased ja lasteaedade lapsed osalevad projektis Ökokratt.

Keila linna tänavate äärsete majade välisilme on suures osas räämas. Seetõttu jääb linnast hall ja hooldamatu üldmulje. Majade fassaadid, piirdeaiad vajavad korrastamist ja värskendamist. Tihti vajavad heakorrastamist ka kinnistud (krundid).

Eesmärgid:

- linn on puhas, heakorrastatud ja turvaline;
- hooned ja kruntide piirdeaiad on korrastatud;
- kogu linn on nõuetekohaselt valgustatud;
- toimib naabrivalve;
- vähenenud on alaealiste kuritegevus, sh korduvõigusrikkumised;
- pargialad on renoveeritud, korrastatud ja varustatud istepinkide, prügikastide jm linnainventariga;
- Jõepark kui looduskaitsealune park on korrastatud;
- linnaelanikud on kõrge keskkonnateadlikkusega, hoiavad korras oma kinnistu ja suhtuvad hoolivalt linnakeskkonda;
- regulaarselt mõõdetakse objektidest lähtuva kahjuliku mõju ulatust;
- jõgi on puhas ja soodne elukeskkond erinevatele bioloogilistele liikidele;
- heakorrastatud elamu-, puhke- ja tööstusalad;
- linna territooriumilt on hävitatud karuputke kasvualad;
- jäätmekäitlus toimub vastavalt nõuetele, ehitatud on jäätmemajad.

2.4.24. Tehniline infrastruktuur ja teedevõrk vastavad majapidamiste nõuetele

2006. a alguses läbiviidud uuringu Keila linna elanike üldine rahulolu elu-oluga ning huvi tervise liikumise ning aktiivse eluviisi vastu järgi ei olnud rahul teedehituse ja -remondiga üle poole elanikest. Seetõttu tuleb jätkuvalt tuleb rekonstrueerida tänavaid, remontida põhja- ja lõunalinnaosade sisekvartalite teed ning teha taastusremonti. 2011. aastaks tuleb renoveerida ka suurte elamupiirkondade (Vasara, Niidu, Põhja jm) sisekvartaalsed teed.

Täiendavalt tuleb ehitada kergliiklusteid. Vajalik on olemasolevad ja uued jalgrattateed ühendada, et tekiks jalgrattateede võrgustik. Vajalik on olemasolevad ja uued jalgrattateed ühendada, et tekiks jalgrattateede võrgustik. Tulenevalt Keila ringtee väljaehitamisest on vaja rajada täiendav raudteeülesõit. Juhul, kui olemasolevat Tallinn-Paldiski maanteed laiendatakse, tuleb täiendavalt rajada kogujateed. Ülejõe tänava ühenduse parandamiseks kesklinnaga tuleb üle jõe ehitada uus sild. Tuleb leida võimalusi laste ohutu liikluse tagamiseks. Selleks ehitati Põhja tänavast koolini ja lasteaiani kulgeva sõidutee äärde kõnnitee.

Kruusateede asfalteerimine tuleb lõpule viia hiljemalt 2010 aastaks. Koos teede remondi ja rekonstrueerimisega tuleb vajadusel parandada ka liikluskorraldust, kavandada ohutumaid ülekäiguradu jalakäijatele.

Keila linna liikluse korraldamisel võetakse aluseks 2007 aastal valminud liiklusolukorra uuringud, liikluse korraldamise üldised põhimõtted ja koostatud põhimõtteline liiklusskeem. Linna liikluse korraldamisel tuleb ohutumaks muuta ka linnaga piirnev Uus Paldiski mnt ja selle ristmikud. Maanteeameti kava kohaselt ehitatakse Tallinn-Paldiski kiirtee välja uues asukohas ning seetõttu jääb praegune Uus Paldiski mnt tulevikus kogujateeks.

2006. aastal oli Keila tänavate kogupikkus 46 km ja pindala 266,0 tuhat km², sh asfalteeritud teede pikkus 32 km. Lähiaastatel kasvab teede kogupikkus kuni 10 km võrra peamiselt rajatavate elamurajoonide arvel.

Keila linna ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamine toimub vastava arengukava alusel. Veevarustuse- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab 1997. aastal asutatud AS Keila Vesi.

Tänaseks on rajatud nõuetele vastav kaasaegne joogiveetöötlus ning reoveepuhasti. Lõunalinnaosas ja suuremas osas põhjalinnaosas on väljaehitatud kaasaegne vee- ja kanalisatsioonivarustus. Keila põhjalinnaosa Haapsalu, Pargi, Kooli, Männiku, Kruusa tänavate piirkonnas on tsentraalne veevarustus ja kanalisatsioon veel lahendamata.

Keila veemajanduse kordategemiseks vajalikud investeeringud on väga suured, linnaelarvest nii suuri summasid leida pole võimalik. Kogu Keila veemajanduse vastavusse viimiseks Euroopa Komisjoni direktiividega tuleb 30% ulatuses renoveerida vanad torustikud, parendada neliteist reoveepumplat ja ehitada viis uut, rajada kaks puurkaevu ja renoveerida viis, renoveerida veetöötlusjaama veemahutid, luua kogu keilat kattev kaugvalvesüsteem reoveepumplate üle ning kaasajastada mudatöötlus. Renoveerimist vajab Keila lõunaosa kanalisatsiooni survetrass, kogu linnas tuleb remontida amortiseerunud trassid, sadevee kommunikatsioon tuleb laiendada Vasara tänava, Haapsalu mnt ja Keskväljaku piirkondades.

Kiirendamiseks Keila linna veemajanduse korrastamist esitati 2006. aasta lõpus taotlus Keskkonnainvesteeringute Keskusele toetuse saamiseks projektile *Keila linna põhjaregiooni kanalisatsiooni ja veevärgi rajamine*. Projekti käigus kaeti seni ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga katmata alad, rajati 5 km joogiveetorustikke ja ligi 6 km kanalisatsioonitorustikke. Projekti omafinantseeringu katsid AS Keila Vesi ja Keila Linnavalitsus. Ehitustöödega alustati 2007. aasta juunis ja lõpetati 2008. aasta sügisel.

Juhtimaks ära sadevett teedelt-tänavatelt ja parklatest ehitatakse pidevalt juurde ka sajuvee kanalisatsiooni. Juurdeehitatavad torustikud ühendatakse olemasolevasse trassi. Keskväljaku piirkonna rekonstrueerimisega ehitati välja ka sajuveetrassid. Uue tänava sajuvee ärajuhtimine lahendatakse Ühtekuuluvusfondile esitatava projekti raames.

Raskusi on munitsipaalomandis oleva elamufondi remontimisega. Eriti halvas seisus on endine ühiselamu Põllu 1, mis ei vasta ei tänapäeva sotsiaalkorterite ega ka erivajadustega inimeste nõuetele. Hoone vajab olulisi investeeringuid. Senised kulutused on olnud väikesemahulised ning suunatud üldkasutatavate ruumide ilme parandamiseks.

Eesmärgid:

- kõik tänavad on asfalteeritud või tolmuvaba kõvakattega;
- kogu linnas on välja ehitatud omavahel seotud kõnniteede ja kergliiklusteede võrk;

- transpordiühenduste kitsaskohad on kõrvaldatud ja tagatud head ühendusvõimalused kogu linna piires;
- sõidukitele ja jalakäijatele (valgustatud ja ohutud ülekäigukohad) on tagatud liiklusohutus kogu linnas;
- vee- ja kanalisatsiooniteenuste kvaliteet on hea ja kättesaadav kõigile linnaelanikele;
- tänavate-tee sademe- ja drenaaživee ärajuhtimise süsteem on rekonstrueeritud ja väljaehitatud;
- lahendatud on munitsipaalpinda vajavate inimeste eluaseme probleemid.

2.4.25. Vastastikusel kasul põhinev koostöö naaberomavalitsustega

Keila linn on Eesti Linnade Liidu liige. Asutajaliikmena osaleb Keila MTÜ Eesti Tervislike Linnade Võrgustikus. Võrgustikku kuuluvad linnad püüdleval selle poole, et neis oleks tervislik elada, nende arengukavas peab integreeritult sisalduma tervisehoidlik mõte. Koostöös Harjumaa kohalike omavalitsustega on üheks peamiseks vormiks osalemine MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskuses.

Keila linn on osalenud mitmetes ühisprojektides naaberomavalitsustega. Headeks näideteks on *Ida-Harju ja Keila-Vasalemma veemajandusprojekt* ja *Keila jõe piirkonna turismi arendamise* pilootprojekt. Koostöös Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega (HEAK) viiakse juhtpartnerina läbi projekti *Lääne-Harju turismiojektide ja –marsruutide väljaarendamise kava*. Koostöö on näidanud, et ühiselt tegutsedes on sageli oma eesmärged kergem saavutada.

Partnerite leidmine ja huvide kooskõlastamine on pikaajaline protsess ja sageli on raske näha erinevate omavalitsuste ühiseid eesmärgi. Sageli ei saada aru, et koos tehes on rohkem võimalusi ja nii projekti toetuse taotluse koostamine kui ka elluviimine on odavam. Teenuseid osutatakse Keila linnas, kuid tarbijad on ka lähiumbruse elanikud.

Turismiarendamisel on oluline koostöö teiste Lääne-Harjumaa omavalitsustega turismitoodete valiku ja mahu suurendamiseks ning kvaliteedi parandamiseks. Koostööd tuleb ja saab teha ka heakorra, turvalisuse ja kultuuri valdkondades, kasutades ära teiste omavalitsuste võimalusi ja ressursse. Tuleb selgelt positsioneerida Keila linn lähipiirkonnas, maakonnas ja Eestis, samuti linna huvide ning partnerite määratlemist ühishuvidest lähtudes. Suurematele arendusprojektidele toetuse saamiseks ühineda teiste asjast huvitatud omavalitsustega. Otstarbekas on rohkem kasutada Harju Omavalitsuste Liidu (HOL) ja teenuseid nii projektide ettevalmistamisel kui ka elluviimisel. Tulenevalt Keila linna kuulumisest Tallinna mõjupiirkonda on vaja enam tähelepanu pöörata koostööle Tallinnaga ühisprojektide ja –ürituste läbiviimisel.

Kuigi Keila linnas on kavas rajada oma elanike tarbeks uusi terviseradu ja kergliiklusteid, annab lisaväärtuse terviselikumise harrastamiseks kergliiklustee rajamine Saue ja Keila valdade ning Keila linna koostöös. Kergliiklustee kulgeks peamiselt Saue valla territooriumil läbides Keila linna territooriumi idaosas. Projektile vajalike investeeringute katmiseks esitatakse koostöös eelpool nimetatud omavalitsustega taotlus toetuse saamiseks EASile.

Eesmärgid:

- kasulik ja viljakas koostöö naaberomavalitsustega;
- vajadusel teostatakse ühisprojekte HOLi või HEAKi koordineerimisel ja juhtimisel;

- suuremad arendusprojektid teostatakse koostöös;
- koostöös Saue ja Keila valdadega on valminud on kergliiklustee;
- koostöös naaberomavalitsustega on Keila linn muutunud turvalisemaks elukeskkonnaks;
- Keilal on Tallinnaga heanaaberlikud ja vastastikku kasulikud suhted.

2.4.26. Hästi toimiv linnasisene koostöö ettevõtjate, kodanikeühenduste ja riigiasutustega

Keila linnas tegutseb erinevaid kodanike ühendusi ja asub küllaltki palju ettevõtteid, kes kõik toetavad linna arengut. Koostöö ettevõtjatega linna sotsiaalprobleemide lahendamisel on olnud suhteliselt nõrk ja kaootiline. Ettevõtetal puuduvad sotsiaalprogrammid. Paljud Keila linna elanikud töötavad kohalikes ettevõtetes, ettevõtete osa oma töötajate arendamisel võiks olla suurem.

Paljud kodanikeühendused on passiivsed ja linnavalitsusel puudub teave nende tegevuse kohta. Kodanikeühenduste panus tõhusama koostöö puhul looks võimalused suurema hulga elanike kaasamiseks otsustusprotsessi ja linna arendamisse.

Eesmärgid:

- erinevad kodanikeühendused osalevad aktiivselt linna elus;
- linnavõimudel on hea tagasiside oma tegevuse kohta;
- ettevõtetal on olemas sotsiaalprogrammid oma töötajate arendamiseks;
- tegutseb linnavalitsuse ja ettevõtjate ümarlaud.

2.4.27. Viljakad suhted sõpruslinnadega

Keila linn on Läänemere Linnade Liidu liige. Keila linnal on viis sõpruslinna (Barsbüttel, Birstonas, Huittinen, Nacka ja Sigulda), kellega on pikaajalised sidemed. Aktiivselt tegutseb Sõpruslinnade Selts.

Pärast Eesti ühinemist Euroopa Liiduga on avanenud uued koostöövõimalused. Koostöölepingud on uuendatud Birštonase ja Huittisega. Kultuurialast suhtlemist on alustatud Drawa maakonnaga Poolas. Koostööleping Chiatura linnaga Gruusias kirjutati alla 6. aprillil 2009. a, mis võimaldab teostada arengukoostööprojekte. Kuna Gruusia kuulub Eesti arengukoostöö prioriteetsete partnerriikide hulka, on võimalik taotleda projektide rahastamist Välisministeeriumist.

Praktiline koostöö on olnud peamiselt Barsbütteli, Birštonase, Huittise ja Nackaga. Koostöölepingud käsitlevad haridust ja kultuuri, piiriülest turismi ning kogemuste vahetamist omavalitsuste tasandil. Sõpruslinnade delegatsioonid on osa võtnud Keila päevadest, traditsioonilised ühisüritused nagu näiteks iga-aastane ühine Soome Vabariigi aastapäeva tähistamine Keilas ja Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Huittises, osavõtt spordivõistlustest. Aktiivne suhtlus on olnud Huittise ja Barsbütteliga juhtkondade ja sõpruslinnade seltside tasandil.

Suhted Nackaga on viimasel ajal muutunud loiuks. Kattuvad Keila ja Sigulda päevad, millest tulenevalt ei ole juba mitu aastat teineteist külastatud. Ühisprojektideks on raske leida ühist teemat. Kuigi on olemas huvi koostööks jääb see sageli vaid kavatsuste tasandile, sest ei suudeta leida fonde toetuse saamiseks.

Uuendada tuleb koostöölepingud kõikide sõpruslinnadega, leppida kokku ühised tegevused. Leida võimalused ühisprojektide läbiviimiseks.

Eesmärgid:

- viiakse läbi ühisüritusi ja -projekte;
- kasutatakse EL fondide toetusi ühistevõimeks;
- Keila juubelikonverentsil osalevad kõikide sõpruslinnade esindajad;
- vahetatakse kogemusi kõikides valdkondades vastavalt vajadusele.

2.4.28. Keila on Lääne-Harjumaa keskus

Lääne-Harjumaa südames ja suurte maanteed lõikumispunktis asuv Keila on piirkonna suurim linn ning ajalooliselt väljakujunenud kultuurikeskus. Olemas on rongiühendus Tallinna, Riisipere ja Paldiskiga. Ümbruskonna elanikud külastavad Keila teenindusasutusi, tervisekeskust, sotsiaal- ja töökeskust, noortekeskust jne. Keilas toimuvad Harjumaa laulupeod, spordi- ja kultuuriüritused ning väiksemad piirkondlikud konverentsid ja koosolekud.

Kahjuks ei vasta rongiühendus Tallinnaga elanike soovidele, viimane rong Tallinnast väljub liiga vara, rongid käivad liiga harva ja rongisõit võtab liiga kaua aega. Sotsiaalkeskus võiks osutada rohkem ja paremaid teenuseid, kuid pole piisavalt ruume. Kõiki teenuseid ei ole võimalik Keilast saada, kauplusi on vähe ja kaubavalik ei vasta soovidele, mistõttu minnakse ikkagi Tallinnasse, kuigi Keila on lähemal.

Oluline on Keila määratlemine Lääne-Harjumaa keskusena. Koostöös Eesti Raudteega tuleb parandada Keila ühendust raudteega. Kasutades ära kohalikke võimalusi jätkata Harjumaa spordivõistluste ja kultuuriürituste korraldamist Keilas.

Eesmärgid:

- hea ja kiire rongiühendus Tallinna ja maakonnaga;
- Sotsiaal- ja töökeskus osutavad teenuseid ka teistele ümbruskonna omavalitsustele;
- Keila on Harjumaa spordivõistluste ja kultuuriürituste toimumispaik;
- Keilas on võimalik saada kõiki olulisemaid teenuseid;
- kaupade valik Keila kauplustes on mitmekesine.

III. TEGEVUSKAVA

Tabel 3. Keila linna tegevuskava aastatel 2010-2014.

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaeelarve osakaal (%des)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaeelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
1. Inimeste toimetulekut ja arengut väärtustav ning toetav linn												
1.1. Kodanikualgatuse ja mittetulundusliku tegevuse toetamine												
		Noorte huvitegevuse toetamine	4 500	4 800	5 000	5 000	5 000	24 300	24 300	0	100	Linnavalitsus
1.2. Inimesekesksed ja toimetulekut toetavad teenused kõigile vanuserühmadele												
		Sotsiaalprojektide elluviimine	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	10 000	1 200	8 800	12	Linnavalitsus, ESF
		Sotsiaalkeskuse renoveerimine	0	0		0	8 000	8 000	4 000	4 000	50	Linn, EL
		Põllu tänav 1A elumaja 24 korteri renoveerimine	0	9 000	7 000			16 000	2 400	13 600	15	Linnavalitsus, PPP
		Töökeskuse töö toetamine	120	120	130	140	140	650	650	0	100	Linnavalitsus
		Hoolekande- ja nõustamisteenuste tagamine kõigile abivajajatele	800	900	1 000	1 000	1 000	4 700	4 700	0	100	Linnavalitsus
		Kodutute öömaja	400	500	500	500	500	2 400	2 400	0	100	Linnavalitsus
1.3. Sotsiaalseid ja elukondlikke vajadusi rahuldav teenuste võrk												
1.4. Pansionaadi rajamine eakatele ja enesega mitte toimetulevatele inimestele												
		Tegevuskava	7 820	17 320	15 630	8 640	16 640	66 050				
		Linna E/A	6 060	7 910	7 920	6 880	10 880	39 650				

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaeelarve osakaal (%des)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaeelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
2. Haridus- ja nooruselinn												
2.1. Toimiv ja erinevaid võimalusi pakkuv haridussüsteem												
2.2. Tänapäevane kool, kus on hea nii õppida, kui töötada												
		Üldhariduse teenuse võimaldamine kõigile Keila linna õpilastele	22 400	28 000	28 000	28 000	28 000	134 400	134 400	0	100	Linnavalitsus
		Ühigümnaasiumi hoone renoveerimise projekteerimine	0	500	0	0	0	500	250	250	50	Linnavalitsus, SA, riik
2.3. Keila koolidel on õpilaskodu												
2.4. Tänapäevased ja lapsesõbralikud lasteaiad, kus jätkub kohti kõigile soovijatele												
		Vikerkaare lasteaia renoveerimine, sh piirdeaia rajamine, elektrisüsteemi renoveerimine	2 000	1 000	2 000	0	0	5 000	3000	2 000	60	Linnavalitsus, Hasartmängumaks, Energiasäästu-programm, riik
		Miki lasteaia renoveerimine	0	0	2 000	3 000	0	5 000	2 500	2 500	50	Linnavalitsus, riik
		Sipsiku lasteaia renoveerimine	0	0	0	2 500	0	2 500	1 250	1 250	50	Linnavalitsus, hasart, riik
2.5. Keilas on kutseõppeasutus, mille praktikabaasiks on kohalikud ettevõtted												
2.6. Vabaharidus loob tingimused isiksuslikuks ja sotsiaalseks arenguks												
		Tegevuskava	24 400	29 500	32 000	33 500	28 000	147 400				
		Linna E/A	23 600	28 850	30 200	30 750	28 000	141 400				
3. Loovuse ja avatud mõtlemisega linn												
3.1. Iseseisva ja loova maailmanägemisega noored												
		Noorte organisatsioonide projektid	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	5 650	848	4 803	15	Linnavalitsus, Maavalitsus, programmid

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaelarve osakaal (%ades)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linna- elarve			Toetus, kaas- finant- seerimine
		Noortekeskuse renoveerimine	0	0	0	2 000	1 000	3 000	1 500	1 500	50	Linnavalitsus, EL toetus
		Noortele hooajatöödeks töökohtade loomine Keila linnas	100	100	200	200	200	800	264	536	33	Linnavalitsus, ettevõtjad
3.2. Laste ja noorte muusikalise loomevõime avastamine ja arendamine												
		Kultuurikeskuse ja muusikakooli projektide omafinantseeringu tagamine	120	120	120	120	120	600	234	366	39	Linnavalitsus
		Muusikakooli uute ruumide rekonstrueerimine	0	0	3 000	4 000	0	7 000	4 200	2 800	60	Linnavalitsus, riik
3.3. Kunstiloojate ja -tarbijate kohtumispaik on Kaunite Kunstide Maja												
3.4. Kohalikku ärielu elavdab ettevõtlusinkubaator												
		Ettevõtlusinkubaatori rajamine	10 000	0	0	0	0	10 000	200	9 800	2	Linnavalitsus, EAS, Lääne-Harju omavalitsused, HOL, HEAK
3.5. Kõrge teeninduskultuuriga ja kodanikke kaasavad linnaasutused												
		Tegevuskava	11 350	1 350	4 450	7 450	2 450	27 050				
		Linna E/A	449	249	2 082	3 682	782	7 246				
4. Vabaaja- ja terviselinn												
4.1. Mitmekesine huvitegevus												
		Kultuurikeskuse renoveerimine	0	700	0	0		700	420	280	60	Linnavalitsus, riik
		Lauluväljaku renoveerimine	300	0	0	0		300	200	100	67	Linnavalitsus, HOL

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaeelarve osakaal (%ades)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaeelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
4.2. Välja arendatud puhkealade võrgustik erinevate võimalustega tervise liikumiseks ja sporditegevuseks												
		Tervislike linnade võrgustiku töös osalemine	10	10	10	10	10	50	30	20	60	Linnavalitsus
		Tervise liikumise edendamine	60	60	60	60	60	300	84	216	28	Linnavalitsus, Maavalitsus, programmid
		Noortepargi rajamine Jõe tänavale	200	500	0	0	0	700	490	210	70	Linnavalitsus, MTÜ, Hasartmängumaks
		Vasara tänava spordiväljaku renoveerimine	0	0	600	0	0	600	420	180	70	Linnavalitsus, MTÜ
		Terviseradade rajamine Keila männikusse	8 000	6 000	0	0	0	14 000	2 100	11 900	15	Linnavalitsus, Norra finantsmehhanism
		Terviseradade korrashoid	1 000	1 250	1 250	1 250	1 250	6 000	2 400	3 600	40	Linnavalitsus, riiklik toetus
		Pesapalliväljak loodeosas	50	60	0	0	0	110	33	77	30	Linnavalitsus, MTÜ
		Keila Tervisekeskuse tegevuse toetamine	2 000	1 500	1 000	0	0	4 500	4 500	0	100	Linnavalitsus, MTÜ
		Suusatunneli rajamine	1 000	15 000	35 000	0	0	51 000	2 550	48 450	5	Linnavalitsus, KTR, EL toetus
		Linnastaadioni rajamine Ehitajate tee 1	0	6 000	4 000	0	0	10 000	1 500	8 500	15	Linnavalitsus, riik, SA
4.3. Aastaringne turismihooaeg – siia on alati põhjust tulla												
		Turismiinfopunkti rajamine	0	0	0	1 000		1 000	100	900	10	Linnavalitsus, EAS, Lääne-Harju omavalitsused
		Tähepargi rajamine keskpargi territooriumile, veetorni rekonstrueerimine observatooriumiks	1 000	25 000	30 000	0		56 000	5 600	50 400	10	Linnavalitsus, EL, PPP

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaeelarve osakaal (%ades)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaeelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
		Infokaardi koostamine ja paigaldamine strateegilistesse teetaskutesse	0	0	0	0	1 000	1 000	20	980	2	Linnavalitsus, EAS, Lääne-Harju omavalitsused
4.4. Traditsiooniliste ürituste jätkusuutlikkus ja uute ürituste käivitamine												
		Spordivõistluste korraldamine	300	400	400	400	400	1 900	1 030	870	54	Linnavalitsus, SK
		Keila linna sünnipäeva korraldamine, sh kuumaõhupallivõistlus	500	300	700	900	300	2 700	2 025	675	75	Linnavalitsus, ettevõtjad
4.5. Kaasaegne ja kõrge teeninduskultuuriga raamatukogu												
		Uue raamatukogu rajamine	3 000	2 000	0	0		5 000	1 500	3 500	30	Linnavalitsus, Kultuuriministeerium, SA
		Tegevuskava	17 420	58 780	73 020	3 620	3 020	155 860				
		Linna E/A	5 565	8 903	8 035	1 515	985	25 002				
5. Turvaline ja säästvalt arenev linn												
5.1. Kaunis ja funktsionaalne linnasüda ning miljööväärne hoonestus												
		Keskpargi renoveerimine	0	0	0	0	0	0	0	0	100	Linnavalitsus
		Raudteejaama ümbruse renoveerimise projekt	0	0	0	0	0	0	0	0	100	Linnavalitsus
		Raudteejaama ümbruse renoveerimine	1 000	1 000	5 000	0	0	7 000	7 000	0	100	Linnavalitsus
		Kultuurimaja esise ala korrastamine	0	1 000	2 000	4 000	0	7 000	7 000	0	100	Linnavalitsus
		Linna turvainfosüsteemi täiendamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Linnavalitsus
5.2. Teadlik linnaplaneerimine ja linnaruumi terviklikkus												

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaelarve osakaal (%ades)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
5.3. Turvaline ja puhas linnakeskkond												
		Avalike haljasalade, parkide ja heakorra tagamine	1 800	2 000	2 000	2 500	2 500	10 800	5 500	5 300	51	Linnavalitsus, KIK
		Keila jõe ja kaldaalade korrastamine	500	1 500	3 000	0	1 000	6 000	1 250	3 750	21	Linnavalitsus, KIK
		Keila jõepargi korrastamine	0	1 000	0	0	0	1 000	100	900	10	Linnavalitsus, KIK
5.4. Tehniline infrastruktuur ja teedevõrk vastavad kaasaja nõuetele												
		Teedeehitus- ja rekonstrueerimine	5 500	4 000	4 500	8 000	10 000	35 500	27 690	7 810	78	Linnavalitsus
		Kergliiklusteede rajamine	600	300	1 000	1 000	1 000	3 900	2 925	975	75	Linnavalitsus, EAS, Lääne-Harju omavalitsused
		Jalakäijate silla ehitamine üle Keila jõe	0	0	500	500		1 000	1 000	0	100	Linnavalitsus
		Teede ja tänavate märgistamine, ülekäigukohtade tähistamine, kiiruspiirangute paigaldamine	700	1 000	1 000	1 000	1 000	4 700	4 700	0	100	Linnavalitsus
		Teede- ja tänavate aastaringne korrashoid	2 500	2 500	3 000	3 500	4 000	15 500	15 500	0	100	Linnavalitsus
		Linnasisese ühistranspordi korraldamine	700	800	900	1 000	1 000	4 400	4 400	0	100	Linnavalitsus
		Sadeveetrasside hooldus, väljaehitamine	750	750	750	1 000	1 000	4 250	4 250	0	100	Linnavalitsus
		Tänavavalgustuse renoveerimise jätkamine	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	7 500	7 500	0	100	Linnavalitsus
		Kanaliseerimise ja veevärgi renoveerimine	10 000	10 000	14 000	0	0	34 000	3 060	30 940	9	Linnavalitsus, Keila Veski, KIK
		Tegevuskava	25 550	27 350	39 150	24 000	23 000	139 050				
		Linna E/A	13 811	14 226	21 814	20 763	18 531	89 145				

Strateegilised arengusuunad	Eesmärgid	Tegevused						Finantseerimisallikad		Linnaeelarve osakaal (%des)	Teostaja	
			2010	2011	2012	2013	2014	Kokku	Linnaeelarve			Toetus, kaasfinantseerimine
6. Aktiivset koostööd tegev linn												
		6.1. Vastastikusel kasul põhinev koostöö naaberomavalitsustega										
		6.2. Hästi toimiv linnasisene koostöö										
		6.3. Viljakad suhted sõpruslinnadega										
		Sõpruslinnade konverentsi korraldamine	0	0	100	100	0	200	20	180	10	Linnavalitsus, EL toetus
		6.4. Keila on Lääne-Harjumaa keskus										
		Tegevuskava	0	0	100	100	0	200				
		Linna E/A	0	0	10	10	0	10				
		Tegevuskava maksumus kokku	86 540	134 300	164 350	77 310	73 110	535 610				
		Linna E/A	49 486	60 138	70 060	63 600	59 178	302 453				
		Linna E/A osatähtsus %des	57,18	44,78	42,63	82,27	80,94	56,47				

IV. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE

4.1. Finantseerimise üldpõhimõtted

Arengukava on alus linna eelarve prioriteetide määramisel. Linna eelarve kaudu tagatakse linna arenguks vajalikud ressursid, finantspaindlikkus ning jätkusuutlik investeerimisvõime. Arengukava lähtub linna eelarve pikaajalisest prognoosist, mida igal aastal enne arengukava ülevaatamist korrigeeritakse, tulenevalt keskkonnas toimuvatest muutustest.

Keila linna arengukavas püstitatud eesmärkide ja vastavate tegevuste elluviimiseks on vajalik kindlustada linna tulubaasi stabiilne ja jätkusuutlik kasv ning suurendada linna finantsilist iseseisvust. Selle saavutamiseks lähtutakse finantsplaneerimises järgmistest strateegilistest tegevussuundadest:

- taotleda koostöös omavalitsusliitudega kohalikele omavalitsustele eraldatava tulumaksumäära tõstmist;
- tõhustada selgitustööd, et Keilas elavad inimesed registreeriksid oma elukoha rahvastikuregistris Keila linna aadressil;
- kaasata linna arengueesmärkide saavutamiseks ja tulubaasi suurendamiseks erinevate välisfondide, riigi ja erasektori vahendeid. Arengukavas ettenähtud tegevuste rahastamine siduda maksimaalselt Euroopa Liidu fondide ja programmide vahenditega. Selleks kindlustada piisav reserv projektide kaas- ja sildfinantseerimiseks;
- taotleda, et kõik riigi poolt linnale määratud täiendavad funktsioonid ja ülesanded oleksid riigi poolt vastavate täiendavate kulude osas täielikult rahastatud;
- suurendada linnale laekuvaid omatulusid, motiveerides linna hallatavaid asutusi nende kasutuses olevaid ressursse paremini kasutama;
- investeringute kavandamisel analüüsida projekti mõju linna arengule tervikuna ning planeerida objektiga tulevikus kaasnevad tegevuskulud. Eelistada investeringuid, millega kaasneb objektide kompleksne väljaehitamine ja rekonstrueerimisega kaasnev kulude kokkuhoid;
- kulude planeerimisel lähtuda ressursside säästliku ja otstarbeka kasutamise printsiibist;
- järgida, et linna tegevuskulude kasv ei oleks kiirem kulude üldisest ning tulude kasvust;
- kiire majanduskasvu tingimustes tagada investeringute ennaktempos kasv võrreldes tegevuskulude kasvuga.

Investeringute tegemisel eelistatakse suundi, mille teostamisega kaasneb objektide väljaehitamine täismahus ja rekonstrueerimisel kulude kokkuhoid. Näiteks tänavate väljaehitamine koos kergliiklusteede ja valgustusega, soojakadude vähendamine, kokkuhoid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisest aja- ja töömahukuse vähendamise läbi jms.

Linna lähiaastate tegevuskava on linna eelarve koostamise alus. Arenguvajaduste rahastamiseks kasutatakse Keila linna omavahendeid, lisaks nähakse ette eelarveväliste

rahastamisallikate suuremahulist kaasamist Euroopa Liidu tõukefondide ja kohalike toetusfondide (nt hasartmängumaks, keskkonnaprogramm) vahenditest, aga ka erasektorist.

Põhiosa arenguvajadustest on kiire rahvastiku kasvuga omavalitsusel ootuspäraselt seotud elukeskkonna arendamisega. Ülevaate lähiaastate kuludest annab tegevuskava. Kui tegevuskavas puuduvad konkreetsete tegevused arengueesmärkide täitmiseks, on tegevused rahastatud eelarve tegevuskuludest.

Tabel 4. Keila linna eelarve ja tegevuskava ressursid (tuhandetes kroonides) aastatel 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Omatulude eelarve kokku	114 226	120 083	129 471	147 114	167 388	678 282
Tegevuskulud omatuludest	53 521	52 726	53 191	77 394	98 190	335 022
Arengukava kokku	86 540	134 300	164 350	77 310	73 110	535 610
Arengukava omatuludest	49 486	60 138	70 060	63 600	59 178	302 453
Investeeringud	5 700	1 000	1 000	1 000	2 000	10 700
Laenude tagasimakse	5 500	6 200	7 000	7 500	8 000	34 200
Tegevuskulude osatähtsus (%des)	46,86	43,91	41,08	52,61	58,66	49,39

4.2. Täitmise hindamine

Arengukavalist ülesannete täitmist hinnatakse igal aastal. Ülevaade täitmisest koostatakse nii rahalises väljenduses (eelarve jm vahendite kasutamine) kui ka seletava tekstina ja esitatakse linnavolikogule koos eelarve täitmise aruandega.

Rahulolu ja hinnanguid erinevate eluvaldkondade toimimisele uuritakse iga viie aasta järel korraldatavate küsitlustega "Keila ja keilalased". Vajadusel tehakse probleemsetes valdkondades täiendavaid uuringuid.

Keila linna arengukava elluviimise hindamiseks kasutatakse arengunäitajate süsteemi, mille valikul lähtuti põhimõttest, et alustada iga strateegilise valdkonna tarvis näitajate kogumist ja nende sihtväärtuste väljatöötamist. Arengukava elluviimisel kogutakse näitajate väärtused, tehakse nende analüüs ja püstitatakse järgmiste aastate sihid. Oluline on tagada näitajate kogumise lihtsus, nende arusaadavus ja järjepidevus, et tekiks võimalus mõõta arengutrende ja anda saavutustele hinnang. Arengunäitajad ja nende sihtväärtuse väljendused sisalduvad tabelis 5.

Tabel 5. Arengunäitajad, nende väärtused 2006.a ja indikatiivsed näitajad 2013.a

	2006	2013
Rahvaarv	9400	11 000
Ülalpeetavate määr (%)	41,7	35
Keila linna poolt hallatav maa, % territooriumist	10	35
Linna tegevuskulud, % kogukuludest	91	65
Arengukavadele ja planeeringutele kulutatud raha, % tegevuskuludest	0,6	1
Projektide kaudu lisandunud raha, suhe linnaeelarvesse, %	3,2	8
Kõrgharidusega linnaametnikud, %	65	80
Linnaalehe levik linnkodanikele, % elanikest	99	100
Rahvaküsitluste arv	1	1
Linna territooriumil asuvates lasteaedades käivate laste suhe lasteaias käivate laste arvu, %	85	95
Linna territooriumil asuvates üldhariduskoolides käivate laste suhe üldhariduskoolides käivate laste arvu, %	80	95
Huvitegevuses osalevate elanike arv, % elanikest	12	17
Ühisveevärgiga hõlmatud elanike arv, %	90	100
Ühiskanaliseerimisega hõlmatud elanike arv, %	90	100
Kergliiklusteede kogupikkus, km	3,4	7
Kõvakattega teede kogupikkus, km	44	55
Jäätmekäitlussüsteemiga liitunud majapidamiste arv, %	70	98
Kuriteosündmuste arv aastas, 1000 elaniku kohta	55	40
Ettevõtete arv, 100 elaniku kohta	4,2	6,6
Registreeritud töötute arv, tööalisest %	0,7	1,0

4.3. Arengukava realiseerimisega seotud riskid

Riskid on väliskeskonnast ja vallast endast tulenevad arengud, mis võivad oluliselt mõjutada vallavolikogu ja -valitsuse ning munitsipaalasutuste edukust eesmärkide saavutamisel ning ülesannete ja tegevuste läbiviimisel. Riskide teadvustamine ja maandamine tuleb tegevuskava realiseerimise hindamisel arvesse võtta.

Arengustrateegias seatud eesmärkide saavutamise teel võib tuua esile järgmised olulised riskid:

- **Valglinnastumise oht**, mis lähtub elamute, tootmise ja transpordivoogudega kaasnevast inimtegevuse koormuse kiirest kasvust. Kinnisvaraarendus lähtub valdavalt arendajate hetkekasust, jättes tagaplaanile linnaelanike pikaajalised ühishuvid (ühiskommunikatsioonid- teed ja tänavate läbitavus, juurdepääs avalike teenuste asutustele), looduskeskkonna säästva kasutamise, kohaliku identiteedi ja miljööväärtused. Töökohtade vähenemine ja infrastruktuuride arengupeatus toovad kaasa vajaduse mobiilsuseks, millega kaasneb kiire autostumine, ummikud, elanike elukohavahetused, kinnisvara väärtuse langus. Keila linn on Tallinna üks magalatest.
- **Avalike teenuste osutamise mahajäämuse oht**, mille sisuks on elanike kasvavate nõudmiste rahuldatus, seda nii infrastruktuuri objektide ehitamise mahajäämuse (koolid, lasteaiad) kui avaliku sektori poolt pakutavate teenuste kvaliteedi osas. Kasvav elanikkonna rahulolematuse põhjustab võimu poliitilise ebastabiilsuse, otsustamatuse või tehtud otsuste elluviimise mittejärjekindluse ja pärsib arendustegevuse järjepidevust linnas.
- **Tulubaasi mittevastavuse oht, rahaliste vahendite nappus arenguks vajalike investeeringute teostamiseks.** Kohaliku omavalitsuse kasutada olevad rahalised vahendid ei suurene piisava tempoga, mistõttu ei suudeta ehitada vajalikus tempos avalikku infrastruktuuri ja seda hooldada. Teenuste kvaliteedi mittevastavus elanike ootustele ja hinnatõus vähendavad elukoha väärtust ja linna imagot. Laenukoormus ei jäta erilisi võimalusi investeeringuteks, kuna linnaelarve raha kulub laenude teenindamiseks.
- **Riigi eelarvepoliitika ettearvamatus** ohustab investeeringute finantsplaneerimise otstarbekust ja suurendab ametnike omavolli. Tekib oht, et investeeringute tagasimaksmiseks vajaminev rahasumma ületab eelarvest tagasimaksevõime. Projektipõhisel rahastamisel tekivad hilynemised ja toetused laekuvad oodatust hiljem. Tekib käibevahendite kriis. Ei täideta tegevuskavas püstitatud eesmärgid.
- **Looduse reostuse oht**, mis tuleneb tarbijalikust suhtumisest looduskeskkonda, loodusressursside hooletust kasutamisest. Ohu olulisteks allikateks on **ohtlike ainete käitlemise mahu kasv, transpordivoogude intensiivistumine** (maantee, raudtee), millega kaasnevad tootmisest tulenevad saasteriskid, müra, vibratsioon ja õhusaaste.
- **Omandiküsimuste mittelahendamise tulenev oht.** Linnavolikogu ja -valitsus ei suuda ohjata kinnisvaraarendajate tegevust, tagada vajalike maa-alade reserveerimist ühiskondlikuks kasutamiseks ja maade munitsipaliseerimist; riigipoolne otsustusprotsess venib ja riigile kuuluvat maad ei anta üle kohalikule omavalitsusele. Partnerid ei ole koostööaltid ja lahendused lükkuvad määramatuks ajaks edasi.
- **Kuritegevuse kasvu oht.** Uusasukate majandusraskused ja erinev kultuurikontekst, elanike vähenenud sotsialiseeritus on kuritegevuse kasvu allikad.

4.4. Keila linna arengukava seos Harju maakonna arengustrateegia 2025

Keila linna arengustrateegia elluviimine on tihedalt seotud Harju maakonna arengustrateegiaga.

Harju maakonna arenguvision aastaks 2025:

Harju maakond on rahvusvaheliselt aktiivne, koostöö- ja konkurentsivõimeline pealinnaregioon läänemere piirkonnas, mida iseloomustavad tegus rahvas, kvaliteetne elukeskkond, dünaamiline ettevõtlus ja polütsentriline asustus. Harju maakond on elanikule armas ja külalist inspireeriv. Harju maakonnas sünnivad head arengud läbi avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöö.

Visiooni aluseks on kolm strateegilist komponenti ehk kolm põhivaldkonda, mille alla kuuluvad alamteemad.

Tegus rahvas - Harju maakonna rahvastik on mittekahanev, tasakaalustatud vanuselise koosseisuga ja seda ka piirkondlikult

- Elanikkond (tööhõive, vanusstruktuur, integratsioon)
- Kodanikuühiskond

Kvaliteetne elukeskkond - Harju maakonna elanik saab tarbida avalikke teenuseid, veeta vaba aega ja käia tööl oma elukoha läheduses

- Ühiskondlikud teenused (haridus (alg-, põhi-, kesk-, kutse-, kõrg-, huviharidus)), ühistransport, sotsiaalhoolekanne, vaba aeg, sport, kultuur, e-teenused)
- Keskkond (jäätmemajandus, ühisveevärk ja kanalisatsioon, rannaalad)

Tasakaalustatud ruumimuster - Harju maakonnas on saavutatud tasakaalustatud ja siduv ruumiplaneerimine riigi, maakonna- ja omavalitsustasandi koostöös

- Asustusstruktuur (elamupiirkonnad, (valg)linnastumine, majandusalad, rohealad)
- Tehniline infrastruktuur (sõiduteed, trassid, transiidikoridorid, raudteejaamad, lennuväljad, sadamad, prügilad, kaevandused)

Visiooni elluviimise eelduseks on kolm olulist murrangut:

- Majandusstruktuuri muutus
- Polütsentrilise asustusstruktuuri väljakujunemine
- Rahvusvaheliselt aktsepteeritava piirkonna teke

Selleks, et täituks Harju Maakonna Visioon 2025 on seatud strateegilised eesmärgid ja tehtud ettepanekud tegevusteks, mis aitavad eesmärgid ellu viia. Strateegiline peaesmärk kajastab strateegia olemust, tegevussuunad aitavad saavutada püstitatud eesmärke. Sõltuvalt tegevuse iseloomust on need jagatud kolme tasandi vahel: riik, maakond ja kohalik omavalitsus. Strateegias on mitmeid tegevusi, mille elluviimine on maakonna kui terviku seisukohalt väga oluline, kuid mida saab teostada ainult läbi riigitasandi otsuste. Samuti on mitmeid tegevusi, mida on vaja teostada kohalikul tasandil, kuid mille koordineerimine on mõttekas anda maakonna tasandile. Strateegia eesmärk ei ole tungida kohalike omavalitsuste arengukavade otsustustasandile, vaid pigem anda kokkulepitud suuniseid nende koostamiseks nii, et need aitaksid saavutada ühist maakondlikku eesmärki.

Järgnevas tabelis (Tabel 6) on toodud eraldi kolm strateegilist peaesmärki, tegevussuunad ja nende seos Keila linna arengukavas püstitatud eesmärkidega. Käsitlemist on leidnud vaid need tegevussuunad, mida tuleb ellu viia kohalikul omavalitsusel.

Tabel 6. Keila arengukava võrdlus HMASi tegevussuundadega kohaliku omavalitsuse tasandil

Strateegiline eesmärk	Tegevussuund	
	Keila arengukavas olemas	Puudub Keila arengukavast
Tegus rahvas	<ul style="list-style-type: none"> • teha elanikele kättesaadavaks info sellest, kes ja milliseid teenuseid nende elamispiirkonnas pakuvad • rakendada kaitstud töökoha põhimõtteid, kus teatud töökohad luuakse ainult puuetega inimestele • toetada kodanikuühenduste jätkusuutlikkust ja omavahelist koostööd • toetada jätkusuutlikke kodanikeühendusi läbi pikaajaliste ja tagatud finantseeringute 	<ul style="list-style-type: none"> • soodustada erinevate elanikkonna gruppide, sh rahvusgruppide, vahelise sidususe tekkimist läbi vastavasisulise kodanikualgatuse toetamise • arendada munitsipaaletust ja töötada välja eluasemeprogrammid noortele peredele • informeerida elanikke ühistegevuse võimalikkusest, vajalikkusest ja kasulikkusest
Kvaliteetne elukeskkond	<ul style="list-style-type: none"> • tagada, et igas omavalitsuses oleks vähemalt oma algkool või põhikool lastele kodu lähedal, kus hariduse omandamine oleks võimalik ka erivajadusega lastel • tagada Harju maakonna kompaktse hoonestusega aladel kõigile majapidamistele ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenus (UVK) • viia üld- ja detailplaneeringud kooskõlla Harju alamvesikonna veemajanduskavaga ning planeerimisprotsessi käigus võtta • arvesse põhja- ja pinnavee ressursi • teha Harju maakonnas interaktiivsel teel kättesaadavaks kõik need avalikud teenused, mida on võimalik osutada elektrooniliste kanalite kaudu • tagada igas omavalitsuses lapsele lastehoiuteenuse kättesaadavus kodu lähedal • tagada kultuuri- ja spordielu korraldamise vajadusi arvestav ajakohane materiaaltehniline baas, toetada ja tunnustada kultuuri- ja spordielu edendajaid • viia läbi pidev teavitustöö jäätmete liigiti sorteerimise kohta elanikele ja ettevõtetele ning korraldada jäätmekogumiskampaaniaid • kujundada elanikel energiasäästlikku mõtteviisi ja toetada energiatõhususe uuringuid • planeerida ja rajada eelisliiklusrajad ühistranspordile ja kergliiklusele kohtadesse, kus see on vajalik • toetada perearstiteenuse kättesaadavust 	<ul style="list-style-type: none"> • teavitada ja koolitada elanikke e-teenuste kasutamise võimalustest • tõhustada omavalitsuste koostööd piirkonniti ühiselt sotsiaalteenuste pakkumiseks • soodustada ja toetada kogukonnapõhist hoolekandeteenust • sotsiaalsed objektid projekteerida poliüfunktsionaalse iseloomuga • ühtlustada Harju maakonna omavalitsuste kodulehtede struktuur • rajada omavalitsuste ja erasektori koostöös piirkondlikke hooldekodusid • toetada sõltlaste rehabilitatsioonikeskuste tegevust • luua Harju maakonna omavalitsustele kuuluv ja nende poolt koordineeritav jäätmekeskus • rajada tõmbekeskustesse suuremahuliste jäätmete kogumiskohad
Tasakaalustatud ruumimuster	<ul style="list-style-type: none"> • arendada väljakujunenud keskuseid olemasoleva infrastruktuuri maksimaalseks ärakasutamiseks • planeerida uued tööstus- ja tootmisalad suurte infrastruktuuride lähedusse koos detailsete liikluslahendustega • mitmekesistada arendustegevusi kinnisvara osas nii, et ühes piirkonnas oleks erineva hinna ja funktsiooniga pindasid • suurendada tolmuvabade teede ehitamise osakaalu tiheasustusaladel 	

4.5. Muutmine ja järgmise arengukava koostamine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab volikogu iga aasta 1. oktoobriks läbi vaatama arengukava täitmise aruande ja vastu võtma otsuse arengukava muutmise kohta. Samuti on seaduses sätestatud, et kohaliku omavalitsuse arengukava peab mistahes eelarveaastal hõlmama vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat. Vastavalt selleks hetkeks kujunenud olukorrale viiakse sisse muudatused ja koostatakse uus finantsplaan järgnevas kolmeks aastaks (st lisandub 1 uus aasta).